

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Ineratni oddelki: Ljubljana, Prešern
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Dr. Brüningova vlada se ne bo umaknila

Ako ne bo imela večine v novi zbornici, bo to zopet
razpustila in vladala naprej s pomočjo zaslišnih odredb

Berlin, 25. julija. d. V vladnih krogih pričakujejo izjavo volitev z velikim optimizmom. Splošno prevladuje mnenje, da bodo zbrali Hugenbergovi disidenti na svojih listah toliko glasov, da bo imela dr. Brüningova vlada v novem državnem zboru potrebno večino.

Vlada bo predložila novoizvoljeni skupščini, čim se bo le ta konstituirala v odobritev vse zakone vzakone v zasilno odredbo. Ako bi v tem slučaju vlada ne dobila potrebne večine in ostala v manjšini, bo ponovno skupščino razpustila ter vladala še v naprej s pomočjo zaslišnih odredb člena 48. ustave. Proti tej eventualni taktiki pa imajo resne pomisleke demokrati in levo krilo centruma, ki priporočajo sestavitve velike koalicije od Hugenbergovih disidentov pa do socialistov. Tej veliki koaliciji bi bil predložen takoj po otvoritvi zasedanja nove skupščine poseben zakon o polnomočju vlade za izvedbo finančne reforme, nakar bi bila skupščina za dalje časa odgojena.

Berlin, 25. julija. d. V vrstah nemške nacionalne stranke se nadaljuje z nezmanjšano silo popoln razkor. Tako je izstopil včeraj iz stranke tudi dr. Reichert, ki je eden najuglednejših članov »Zveze nemških kovinskih industrijal-

cev.« Po izstopu je poslal voditelju nemških nacionalcev Hugenbergu pismo, v katerem pravi med drugim: »Javljam vam, da zapuščam nemško nacionalno stranko, ker ne morem nositi več odgovornosti za posledice Vaše politike!«

Med ljudsko konservativno stranko, mladega Treviranusa in Seljaško stranko, minister Schieleja se vrše sedaj pogajanja, da bi tudi Seljaška stranka vstopila v novi Ljudski konservativni blok Hudenbergovih disidentov.

Kljub veliki popustljivosti Hugenberga se doslej temu še ni posrečilo doseči volilnega sporazuma z voditeljem nemških narodnih socialistov Hitlerjem, ki odklanja vsako sodelovanje in je pripravljen samo tolerirati volilna zbivanja nemško nacionalne stranke in garantirati vodstvu nacionalcev, da njegovi razbijači ne bodo razbijali nacionalnih shodov.

V Turinški je postal politični položaj zaradi paševanja narodno socialističnega ministra dr. Fricka tako napet, da je vsak čas pričakovati krize turinške vlade. Vrše se že posvetovanja nemške ljudske stranke in Kmetijske zveze, da bi obe izstopili iz vladne koalicije ter prisilile na ta način vlado k odstopu.

Gandi se pogaja z indijsko vlado

Pripravljen je preklicati navodila za državljansko neposlušnost, če bo podpirala indijska vlada zahteve nacionalistov na indijski konferenci

Bombay, 25. julija. d. V angleških krogih prevladuje prepričanje, da se bo v kratkem posrečilo indijski vladi skleniti z interniranim voditeljem indijskih nacionalistov Gandijem premirje. Zmerna indijska nacionalistična poslanca Tajsapru in Jajakar, ki sta bila včeraj obiskala Gandija ter ostala z njim več ur v razgovoru, sta takoj po svojem obisku obiskala posredovalce angleške vlade ter jim sporočili stališče Gandija o preklicu taktike državljanske neposlušnosti. Baje je Gandi pripravljen pričeiti pogajanja z indijsko vlado, če bo podpirala ta na indijski konferenci upravičene težnje indijskih nacionalistov po čim širši samoupravi in neodvisnosti Indije.

Oba parlamentarca sta odpotovala

nato v Allahabad, kjer sta obiskala druga dva voditelja nacionalistov Motilala in Nehruja, ki sta zaprta v tamošnjih zaporih ter jima izročila Gandijevo poslanico, v kateri predlaga, da bi vodstvo nacionalistov ustavilo akcijo za državljansko neposlušnost.

Najsi so se nacionalisti poslednje čase zelo pomirili, je vendar še vedno čuti iz posameznih krajev o večjih in manjših spopadih med nacionalisti in policijo. Tako so napadli nacionalistični delavci v Kalkuti neko prodajalno alkoholnih pijač, jo do tal demolirali ter izlili vse alkoholne pijače na ulico in jih nato zažgali. Policija je pričela z orožjem razganjati demonstrante, pri čemer je bilo več nacionalistov hudo ranjenih.

Bivši diktator Woldemaras interniran

Vlada je internirala bivšega litvanskega min. predsednika Woldemarasa, ker je pripravljala s svojimi somišljeniki državni udar

Kovno, 25. julija s. d. Kakor javlja litovska brzojavna agencija, je bil bivši ministrski predsednik Woldemaras po nalogu okrognega poveljnika zaradi ogrožanja javnega reda včeraj deportiran iz Kovna.

O deportaciji Woldemarasa se doznajajo naslednje podrobnosti: Ko se je bivši ministrski predsednik včeraj ob 21. uri vrnil s sprehoda, ga je sprejel policijski komisar in nekaj policistov, ki so ga pozvali, naj jim sledi, ker imajo nalog, da ga odvedejo na posessvo v okraju Krottingen na bivši nemško-ruski meji. Ta nalog veli, da njegovo bivanje v Kovnu ogroža javni red in mir. Woldemarasa so nato v avtomobilu odpeljali v kraj deportacije. V Krottingenu

bo Woldemaras za časa deportacije, ki bo trajala eno leto, pod najstrožjim policijskim nadzorom.

Poročilo o internaciji Woldemarasa je izzvalo v litvinski javnosti ogromno zanimanje, ki splošno pozdravlja ta odločen korak vlade. V poučenih krogih zatrjujejo, da je vlada sklenila podvzeti tako odločno mere proti bivšemu diktatorju, ker je prišla na sled dobro organizirani zaroti članov organizacije »Železni volk«, katere glavni voditelj je bil Woldemaras in ki si je stavila za cilj v kratkem izvesti v Litvi državni udar, strmoglavit vlado ter oklicati diktaturo pod vodstvom Woldemarasa.

Drzen poskus poleta preko Atlantika

Nemška letalca Hirth in Waller hočeta preleteti z malim sportnim letalom Atlantik iz Londona, preko Orknejskih otokov, Islandije, Groenlandije in Labradorja

Berlin, 25. julija d. Včeraj sta povsem nepričakovano odletela z letališča v Stakenen dva nemška letalca, Wolf Hirth in Oskar Waller na polet preko Atlantika v smeri od vzhoda proti zapadu. Njun polet je nadvse drzen, ker ga mislita izvršiti z malim sportnim letalom »Klemme«, ki ima 40 konjskih sil. Letalca mislita absorbirati polet v etapah in sta letela najprej do Kolna od tam do Calaisa, kjer sta pristala in potem nadaljevala polet v Creydon. Tu bosta najbrže jutri startala za polet na Orknejske otoke, od koder bosta nadaljevala polet preko Atlantika in se ustavila na Islandiji, Grenlandiji ter Labradorju.

Letalec Hirth je poznan kot eden naj-

boljših nemških letalcev s brezmotornim letalom. Pozneje je izgubil na neki vožnji z motornim kolesom, ko se je ponesrečil, nogo in nosi sedaj protezo. Oba letalca nista vzela s seboj nobenih rešilnih priprav, niti plavalnih pasov, ker hočeta vzeti s seboj kar največ bencina. Letalo je tudi brez radio oddajne in sprejemne postaje, tako da bosta letalca navezvana samo na svoje letalo, od katerega zavisi povsem uspeh njihovega drznega podviga.

Najtežji del poleta bo vsekakor pot od Orknejskih otokov do Islandije in od Grenlandije do Labradorja, kjer divjajo čisto velike nevihte in leži gosta megla. Letalo ima maksimalno hitrost 130 km na uro.

Turška ofenziva proti upornim Kurdom

London, 25. julija s. »Times« poročajo iz Parigada, da je prvi del turškega pohoda proti Kurdom končan. Drugi del pohoda se razvija okoli gora Ararat, kjer se je več tisoč upornih Kurdov utrdilo v izredno močnih postojankah. Turški generalni štab, ki se v teh krajih pripravlja na daljšo borbo proti Kurdom, je med Vanom in Bayazidom koncentriral nič manj kot 60.000 vojakov in orožnikov ter 100 letal.

Napet položaj v Egiptu

London, 25. julija s. Posebni poročevalci »Daily Express« javlja iz Aleksandrije: Iz najboljšega vira se doznava, da je sklenila nacionalistična stranka na tajnem zborovanju kljubovati kralju Fuadu in vladi Sidki paše ter da bo imela jutri v Kairu parlamentarno sejo. Ta seja se bo vršila izven poslopja parlamenta. Vlada bo storila vse, da prepreči to sejo. Obstoji resna nevarnost, da bo prišlo do spopadov. Vlada je pripravljena na vse možnosti. Povsod vlada napeta atmosfera.

NOVA ELEMENTARNA KATASTROFA V ITALIJI

Silen orkan v severni Italiji — Nove smrtno žrtve — Naraščajoče število potresnih žrtev — Žalostne slike iz potresnega ozemlja

Rim, 25. julija. s. Nad ozemljem Monte Belluno na Montellu, ki je znan iz vojnega časa, je divjal strahovit ciklon. Obžalovati je več človeških žrtev. Ciklon je napravil na hišah in poljih velikansko škodo. Ozemlje, nad katerim je divjal vihar, gre od Venegazza preko Giaterra do Susegane. Povsod se vidijo slike neverjetnega opustošenja. Cela poslopja so bila do tal porušena. Vihar je izruval nebroj dreves. Polja so popolnoma uničena. Dosedaj javljajo 27 mrtvih in nad 100 ranjenih. Samo v Volpugu je 10 mrtvih in 35 ranjenih, v Nervesi 4 mrtvi, v Parcu 4 mrtvi in 50 ranjenih, v Susegani 4 ranjeni.

Ko se je popolne vihar nekoliko poleglo, so odpeljali 25 ranjenih v Trevi-so v bolnico, kjer je zvečer še neka deklica podlegla poškodbam. Obstoji bojazen, da bo še več smrtnih žrtev. 56. pehotni polk iz Conegliana je odšel na kraj nesreče. Na državni cesti, ki vodi do reke Piave, je vse polno izruvanih dreves. Najbolj poškodovana kraja sta Volpago in Parco. Ko je prišel divjati ciklon, je prebivalstvo pobegnilo v hiše, da najde zavetje. Vendar pa je vihar odnesel strehe s hiš zaradi česar je prebivalstvo zopet pobegnilo na prosto. Eno najbolj rodovitnih ozemelj Italije je skoraj popolnoma uničeno. Železniška proga Susegana-Castelfranco je zelo poškodovana. Vihar je odnesel z železniške postaje v Nervesi streho. V Volanu je vihar vrgel z odra 7 delavcev, katere so morali manj ali težje poškodovane prepeljati v bolnico.

Tudi v provinci Belluno je ciklon napravil veliko škodo. V Cremoni se je zrušil dimnik neke tvornice. Ena delavka je bila ubita, 4 pa so ranjene.

Rim, 25. julija. g. O ciklonski katastrofi na Montellu se še javlja, da se cenil število mrtvih na 50, število ranjenih pa nad 150. Nad 200 hiš je bilo popolnoma uničenih. Znameniti cerkev v Velvi se je zrušila. Tamošnja okolica nudi sliko pravega opustošenja. Letina na poljih je popolnoma uničena. Prebivalstva se je polastila velika panika. Mnogo ljudi je pobegnilo iz svojih krajev. Vsa severna Italija je brez električne luči, ker so vsi vodi z jakim tokom prekinjeni. Tudi Benetke so v temi. V mestu Cremona je bila povzročena velika materialna škoda. Tudi tukaj je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

Pomožna akcija v potresnem ozemlju

Rim, 25. julija s. Poročila jutranjih listov iz potresnega ozemlja dajejo jasno sliko o začetni pomožni akciji, h kateri so bili pozvani vojaški oddelki in za katero se uporabljajo vsa sredstva. Nad 60.000 ljudi na ozemlju najhujšega potresa mora ta akcija dočela preskrbeti z vsemi živili. Ustanovljene so bile vojaške ambulance in pomožne bolnice.

Število žrtev še vedno ni znano

Rim, 25. julija. AA. Uradno se poroča: Celokupno, do sedaj ugotovljeno število mrtvih, ki jih je ubil potres, je 1883. Pri ciklonu v provinci Treviso se je smrtno ponesrečilo 22 ljudi, ranjenih je okoli 100, poškodovanih hiš 200.

Rim, 25. julija g. Točno število smrtnih žrtev potresne katastrofe še vedno ni znano. Splošno prevladuje mnenje, da uradno objavljene številke ne drže, temveč da so v resnici mnogo večje. Imenujejo se fantastične številke. Tako se med drugim trdi, da je bilo v sami provinci Avellino 2500 mrtvih, v provinci Benevento pa 1200. Splošno se meni, da bo skupno število smrtnih žrtev znašalo nad 5000. Več sto oseb se še pogreša. Svoji teh pogrešancev iščejo brez uspeha svoje sorodnike med razvalinami. Mnogi tisoči kampirajo na prostem.

Žalostne slike

Rim, 25. julija g. Poročila, ki jih dobivajo vsako uro rimske centralne oblasti, veljajo, da treba računati s še večjim številom mrtvih in ranjenih pri potresni katastrofi, kakor se je do sedaj mislilo. Neprestano odhajajo transportni vlaki in avtomobilske kolone v potresno ozemlje. Pretresljiva so podrobna poročila o grozotah, ki so se odigrale za časa potresa. Najbolj žalostno sliko nudi Melfi, ki sliči popolnoma razstreljenemu ozemlju za vojno fronto. Obstoji bojazen, da se bo število mrtvih zlasti v okoliških vaseh, ki so zelo nevarne, zelo povečalo. Iz vseh občin javljajo, da so

hiše, v kolikor se pri potresu niso zrušile takoj, popolnoma neuporabne. Od 120 sirot, ki so bile v sirotišnici v Melfiju, so se rešile samo tri. Ostale so bile pokopane pod ruševinami.

Papeževa pomožna akcija

Rim, 25. julija. s. Papež je poslal v ozemlje, ki je prizadeto po potresu, svoje delegate, ki bodo skupno s cerkvenimi lokalnimi oblastmi uvedle pomožno akcijo. V prvi vrsti se bo preskrbevalo v vseh krajih, kjer so uničene cerkve za to, da se bodo mogle nadaljevati službe božje.

Žarenje ugaslega ognjenika

Rim, 25. julija s. Prebivalstvo od potresa uničenega ozemlja je pred pričetkom potresa opazilo nad ugaslim ognjenikom Volture močan rdeč svet. Takoj nato se je čulo močno potresno bobnenje. Na potresnem ozemlju so včeraj ob 1.10 občutili drugi potres, ki je bil v Avelinu in Arianu zelo močan. V teh krajih se je zrušilo še nekaj poslopij. Stara cerkev in stari grad ki sta kljubovala prvemu potresu se bosta najbrže zrušila.

Sožalje naše vlade

Beograd, 25. julija. Povodom katastrofe, ki je zadela Italijo o priliki strašnega potresnega razdejanja v južni Italiji, je naša vlada naročila

Bilanca agrarne konference

Popoln sporazum med delegati vseh treh udeleženi držav — Novo agrarno konferenco bodo imeli kmetijski in trgovinski ministri Male antante

Bukarešta, 25. julija. AA. Včeraj je bila zaključena agrarna konferenca med Jugoslavijo, Madžarsko in Rumunijo. Iz komunikacij, izdanih po vsaki seji, je mogoče ugotoviti, da je prišlo med predstavniki vseh treh držav do detaljnih sporazumov v vseh vprašanih, o katerih so razpravljali na konferenci. Konferenca je imela predvsem nalogo, da prešeta odgovore na vprašanja Društva narodov glede ukrepov za osiguranje rentabilitete agrarne proizvodnje. Posebni odbor, v katerem so bili C. Popescu, državni podtajnik rumunskega ministrstva trgovine, M. Pilja, načelnik jugoslovskega ministrstva trgovine in industrije, in baron Kornfeld, senator v Budimpešti, so izdelali definitivno redakcijo odgovorov, katero je plenarna seja včeraj 24. t. m. v celoti sprejela. Konferenca je razpravljala tudi o možnosti dviga cen za gotove cerealijske, o vprašanju boljše organizacije prodaje in najnujnejših ukrepov za saniranje sedanje težke situacije agrarnih držav. Povsod je bilo doseženo soglasje. Rezultati bodo takoj javljeni prizadetim vladam in Društvu narodov. Predvidena je tudi sekcija za akcije v bodočnosti. Jugoslovenski delegat g. Pilja, ki je predsedoval dvem sejam konference, je odpotoval sinoči v Beograd, a delegat ministrstva za kmetijstvo g. Stojković zapušča danes Bukarešto.

Bukarešta, 25. julija. AA. Rador poroča, da je rumunski trgovinski minister Madgearu dal na vprašanje na prošnjo novinarjev več izjav o ciljih agrarne konference v Sinaji in Bukarešti. Povedal je med drugim:

Ko so delegati proučili odgovore na vprašanja, postavljena s strani carinskega odbora Društva narodov o sodelovanju med agrarnimi in industrijskimi državami, so razpravljali o odgovoru na ta vprašanja. Strokovnjaki so bili mišljenja, da mora iti prva zahteva za razveljavljenjem klavzul o največjih ugodnostih v trgovinskih pogodbah med evropskimi državami. Odprava te klavzule za žito in druge kmetijske pridelke ne bi bila naperjena proti nobeni evropski državi, saj odpade od žita, ki ga uvaža Evropa, samo 15 odstotkov na evropske agrarne države. Strokovnjaki so nadalje priporočali konsolidacijo uvoznih carin na kmetijske pridelke na zmerni bazi ter svobodno trgovino za žito v tržiščih, kamor ga uvažajo. Ta predlog bodo podpirale v Zenevi vse tri zainteresirane vlade. Na predlog jugoslovskega zunanjega ministra Voje Markovića, da se v cilju proučavanja možnosti ekonomskega sporazuma v okviru Male antante razpravlja o od pomoči gospodarski krizi, se bo diskutiralo na drugi konferenci v Sinaji, kjer se sestanejo finančni poljedelski in trgovinski ministri Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške. Te tri države predstavljajo idealno tržišče za izmenjavo gospodarskih

jugoslovenskemu poslaniku v Rimu, naj izrazi v imenu jugoslovske vlade italijanski vladi sožalje. Poslanik g. Milan Rakić je danes posetil ministrskega predsednika Mussolinija in izvršil ta nalog.

Sožalje angleškega kralja

London, 25. julija AA. Angleški kralj Jurij je poslal italijanskemu kralju Viktoriu Emanuelu tole brzojavko: »Doznan sem z veliko žalostjo o strahovitem potresu v južni Italiji, ki je napravila veliko materialno škodo in zakrivila smrt mnogih ljudi. Globoko obžalujem vas in vaš narod v tej nesreči.«

Italijanski kralj se je brzojavno zahvalil za sožalje.

Potres tudi v Mehiki

Newyork, 25. julija AA. Poročajo iz Mehike, da so občutili snoči močan potres, ki ga je spremljalo votlo bobnenje in močan dež. Prebivalci so v strahu bežali iz hiš. Po dosedanjih poročilih ljudskih žrtev ni bilo.

Mexiko City, 25. julija g. V Mexico City so danes ponoči občutili močan potres, ki ga je spremljalo močno deževje. Potresne sunki so občutili več sekund. Prebivalstva se je polastila panika. Zapustilo je stanovanje ter pobegnulo na ceste. Javljajo o mnogih ranjenih. Smrtnih žrtev ni. Materialna škoda je zelo velika.

dobrin. Strokovnjaki so priporočili, naj se ne izvaja nikakršne konkurence, da se s tem izboljšajo cene potom sporazuma o izmenjavi dobrin. Glede konference v Bukarešti, Sinaji in Varšavi je Madgearu dejal, da so to znaki sistematske akcije, katere cilj je, da pridemo do čim boljše rešitve gospodarske krize v Evropi.

Odmev Markovičeve akcije v Pragi

Praga, 25. julija. AA. »Prager Presse« piše povodom Markovičeve deklaracije, poslano v Bukarešto, da je dr. Marković izrečno naglasil, da memorandum nikakor ni naperjen proti industrijskim državam. To se mora razumeti v tem smislu, da poljedelske države mislijo na pakt z industrijskimi državami, ki bo po principu o razdelitvi dela dovedel poljedelske države do tega, da opuste industrijski protekcionizem in se posvetijo samo razvoju svoje poljedelske proizvodnje. Gospodarska unija med Rumunijo in Jugoslavijo bi bila tako čvrsta, da bi industrijske države morale računati s to močno reprezentanco poljedelskih interesov jugovzhodne Evrope.

Nenadna prepoved uvoza naših svinj v Avstrijo

Beograd, 25. julija. p. Nocojšnja »Politika« poroča: V vseh tujakinih gospodarskih, zlasti pa v izvoznikarskih krogih je napravila skrajno mučen utis nenadna prepoved uvoza naših svinj v Avstrijo. Avstrijska vlada je izdala to prepoved brez vsakršnega predhodnega obvestila in brez vsake motivacije. Prepoved je prišla tem bolj nepričakovano, ker se baš sedaj vrše na Dunaju pogajanja za revizijo trgovinskih pogodb. Jugoslavija je bila poleg Madžarske in Rumunije glavni zalagatelj avstrijskega trga. Istočasno so dunajski uvozniki sklenili s poljskimi izvozniki pogodbo za dobavo 560 tisoč konadov svinj, kar odgovarja dvetretjinskemu avstrijskemu uvozu in torej pomeni, da namerava Avstrija Jugoslavijo za delj časa izločiti s svojega trga. Tujakini gospodarski krogi pričakujejo, da bo vlada ukrenila primerne preprekave zlasti pri trgovinskih pogajanjih na Dunaju.

Premestitve v državni službi

Beograd, 25. julija. p. »Službene Novine« objavljajo celo vrsto ukazov o premestitvah v državni službi. Med drugim so premestili: davčni uradnik Ferdinand Prelog iz Murske Sobotne v Maribor, davčni kontrolor Slavko Devetak iz Šida v Laško in davčni kontrolor Stefan Kramer iz Krškega v Slavonski Brod. — Napredovali so v višjo skupino šumska nadsvetnika iz Ljubljani Vladislav Fazan in Emil Oberelner. — Za podšumarja pri sreskem poglavarstvu v Ljuti je postavljen Hubert Zuljan.

Beograd, 25. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralj in na predlog g. predsed. min. sveta je napredoval pri glavni kontroli za načelnika sodnega oddelka v 3a-1 Peter Andrejevič, načelnik v 3-1.

80-letnica profesorja J. Šupečka

Praga, 25. julija. AA. »Česko Slovo« se spominja profesorja v Jčinu Jakoba Šupečka, ki slavi 80 let svoje starosti. Prof. Šupečka je že 60 let intimen prijatelj predsednika Masaryka in je vse do danes s njim v stalni korespondenci. Jubilar je zelo marljiv delavec na literarnem polju.

Kriza v rudnikih dravske banovine

Produkcija in mezde – Zadolžitve rudarjev – Sredstva za podpiranje brezposelnih rudarjev

Ljubljana, 25. julija.

Kakor smo že poročali, se sestanek 28. t. m. v Sarajevu rudarska konferenca, katero je sklicala generalna rudarska direkcija sporazumno z ministrstvom za šume in rude Ljubljanske Dravske banovine je zbrala za to konferenco med drugim tudi naslednji material:

Meseca aprila in maja so izplačali rudniki dravske banovine na delavskih mezdah:

leta 1925 32,4, 1926 18,1, 1927 18,9, 1928 19, 1929 25,5, 1930 16,7 milijonov Din.

V tem času so producirali – prodali rudniki te banovine v stotisočih tonah: Leta 1925 258,7, 1926 220,4, 1927 210,6, 203,8; 1928 270,4, 251,2; 1929 257,1, 249,1; 1930 359,7, 232,1; 1930 210,8, 166,2.

Tona premoga je bila obremenjena v letnem razdobju z delavskimi plačili:

Leta 1925 z 125, 1926 z 83, 1927 z 70, 1928 z 74, 1929 z 71, 1930 z 77 Din.

V letu 1930 je obremenitev povečana zaradi podpore v skupnem iznosu 1,2, ki jo je razdelila v času krize med delavstvo TPD, ki je v zgornjem seznamu plač vseh.

Kriza in njeni vzroki

Ostra kriza v naši premogovni industriji, ki se pojavlja v aprilu in maju leta 1930, se je lahko smatrala v prvi vrsti za reakcijo na nenormalno visoko produkcijo v letu 1929.

V vseh rudnikih našega področja je znašala produkcija premoga v stotisočih tonah:

Leta 1925 1.840, 1926 1.677, 1927 1.919, 1928 1.866, 1929 2.303.

Tudi povprečno število delavcev se je povečalo v letu 1929 napram prejšnjim letom za nad 1000 ljudi. Iz vseh teh komponent je do krize moralo priti.

Same državne železnice so naročile 1. 1930 v mesecih januar-maj za 155.000 ton rane premoga, kakor pravišnje leto v tem času.

To se pravi, da je moralo odpasti v petih mesecih samo radi tega 220.000 šitov. Da bi mogli ostati delavci polno zaposleni, bi se moralo odpasti pri tem stanju produkcije nad 1700 delavcev.

Po kalkulaciji Dravske banovine potrošijo bubejo naši rudarji samo za živila mesečno več, kakor je znašal njih skupni zaslužek v dobi krize.

To se je odražalo v rastoči zadolžitvi rudarjev v trgovinah z živili. Dne 28. februarja 1930 so znašali rudarski dolgovci pri 23 trgovih v Trbovljah 2.082.986,61, dne 27. maja pa 3.152.265,14 Din. Ti trgovci so oddali torej v dobi treh mesecev za 1.069.278,53 Din živil na kredit več, kakor običajno.

Ce se je moglo trditi prvotno, da je ta kriza začela, je dobila kasneje težji značaj. Državne železnice so zmanjšale dobave v rudnikih Trboveljske premogokopne družbe, ki so glavni rudniki našega področja, za mesečno 25.000 ton. To pomenja, da bo moralo odpasti mesečno 36.000 šitov ali 1350 delavcev.

Stalež delavstva TPD se je v resnici temu primerno znižal. Medtem, ko je znašal januarja 1930 še 8630 delavcev, je znašal 21. junija 1930 le še 6728 delavcev. In še se obetajo nove redukcije. Četudi je tudi v naših rudnikih neka naravna fluktuacija in se dajo izvesti redukcije delavcev deloma s tem, da se novi delavci ne sprejemajo, se tako velike redukcije vendarle ne dajo izvesti brez odpuščanja delavcev.

Delavci se obračajo za pomoč na svoje organizacije, na Delavsko zbornico, na občine. Nobena od teh organizacij in institucij pa nima sredstev, da bi mogla izdatno pomagati. Vse kar morejo organizacije in socialni zavodi storiti, je, da naslikajo pred javnostjo in državnimi oblastmi vso težo te krize.

Kaj je v omiljenje te krize storiti?

Pravda bi morali imeti pripravljena za slučaj takih kriz znatna denarna sredstva. Samo za prehrano 1000 rudarjev in njih svojcev je treba dati na mesec skoro milijon dinarjev!

Mi pa imamo na razpolago skoro nič. Delavska zbornica nabere v rudnikih 360.000 Din. Četudi pobiranje brezposelnosti ne spada v prvenstven delokrog Delavskih zbornic, — saj imamo zato Borze dela — ima naša zbornica za brezposelne rudarje v svojem proračunu znesek 100.000 Din. Seveda je to le kapljica v morju. Zakon o pobiranju prispevka za primer brezposelnosti velja v prvotnem besedilu tudi za rudarje.

A ta zakon se v rudnikih že leta sone ne izvaja, ker ministrstvo za šume in rude ni izdalo predpisovnih naredb.

Vsa to bi se dalo za bodočo popraviti. Zakonska baza je tu, treba je zakon le izvesti in prikrožiti posebnim rudarskim razmeram.

Brez dvoma je, da pravilnik za podpiranje brezposelnih ni ravno prikladen za omiljevanje takih in podobnih kriz. V rudnikih je treba zbrati za take krize velike vsote in jih uporabljati tedaj, ko nastane potreba za to. Vendar bi bilo tudi teh 360.000 Din, ki bi se zbrali po veljavnih predpisih v naših revirjih za pobiranje brezposelnosti, nekaj več kot nič. Mora pa se poudariti, da bi bilo treba zbrati za te primere izdatnejše vsote.

V novem rudarskem zakonu je bilo to v prvotnem predlogu za ta primer dobro preskrbljeno. V njem je bila dolžba, ki jo vsebuje tudi rumunski rudarski zakon, po kateri naj bi bila vsa podjetja dolžna, da plačujejo za podpiranje brezposelnih 5 odst. svojega čistega dobička. Če se

upoštevata, da so v naših rudnikih čisti dobički zelo veliki in da vseh racionalizacijske stalno rastejo, — leta 1923. so znašale delavske plače 49,5 odst., leta 1924. 40 odst., leta 1925. 41 odst., leta 1926. 34 odst., leta 1927. 31 odst., leta 1928. 35 odst., — potem bi kljub navidezno visokim obremenitvam podjetij, to ne bila previsoka obremenitev.

Kot minimalno predlagamo, da se odredi takoj, da se pobira od delavstva zakoniti prispevek za borze dela, da se pa določi, da prispevek, ki ga ima dajati za Borzo dela podjetje, ne bo enak prispevku delavstva (180.000 Din), ampak da bo gotovo mnogokratnik tega zneska.

Ce imajo rudarske oblasti interes na tem, da se vrši zavarovanje rudarjev za rudarske delavce posebej, bi se moglo poveriti to zavarovanje mesto borzi dela, bratovskim skladnicam ali pa kakim drugim rudarskim ustanovam.

Večji prisilni prispevek, kakor ta, ki ga pobirajo borze dela, je rudarjem težko nalagati. Ze sedaj se odbija rudarjem okrog 10 odst. od zaslužka, to je okrog 90 do 100 Din na mesec kot prispevek za bolnišnico, starostno zavarovanje, prispevek za Delavsko zbornico in IL rudarsko skupino. Ta odbitek pa se utede že povečati, ako bo to sanacija bratovske skladnice v bodoče zahtevala.

Poleg tega bi morale priti v državni budžet in v samopravne budžete gotove vsote za omiljevanje takih in sličnih kriz, ki zadevajo prebivalstvo enako, če ne hujše, kakor recimo poplave, toča in druge neizgode.

Vse to bi imelo za posledico, da bi se take krize za bodoče lažje premagale.

Za sedaj rudarji na kako izdatnejšo denarno pomoč ne morejo računati, ker za to ni predvidenih sredstev.

Lakota bo silila brezposelne rudarje za delom kamorkoli.

Nam bi bilo najljubše, ako bi mogli dobiti naši brezposelni rudarji delo v drugih rudnikih naše države. Ker so državne dobave samo prenešene, je gotovo, da odgovarja depresiji v naših rudnikih dobra konjunktura v nekaterih drugih rudnikih.

Tako preseljevanje bi mogel organizirati Centralni odbor za posredovanje dela, če bi bili rudarji z njim v zvezi, ker bi lahko imel preko krajevnih organov pregled čez vsa delovna mesta, taka z dobro in taka s slabo konjunkturo.

Danes se vrši to preseljevanje popolnoma neorganizirano. Zastopniki naših rudarskih organizacij so pregledali pred kratkim nekaj rudnikov v Srbiji, kjer je baje konjunktura dobra.

Prinesli so seboj tako neugodna poročila o tamošnjih stanovanjskih, socialnih in higienskih razmerah, da izseljevanja v oddaljene rudnike žal ne moremo priporočati.

Zahteve industrije kamna

Beograd, 25. julija. V centralni industrijski korporaciji se je vršila več dni trajajoča konferenca zastopnikov industrije kamna. Glavni namen konference je bilo osnovevanje posebne sekcije v okviru industrijske centrale, razen tega pa se je obširno razmotrival položaj te industrijske panoge, ki preživlja hudo krizo. Kljub temu, da se v zadnjem času pri nas mnogo gradi in da se popravljajo in grade ceste in železnice, kjer potrebujejo mnogo kamena, si ta industrijska panoga ne more opomoči. Konferenca je po vsestranskem razmotrivanju prišla do zaključka, da je temu mnogo krivov nesmotreno poslovanje zlasti samoupravnih oblasti. Licitacije se razpisujejo običajno v tako kratkem času, da domača industrijska podjetja, ki se morajo boriti z velikimi težavami, ne morejo v danem roku zadovoljiti potrebam. S tem trpi na eni strani država, ki mora plačevati material in mnogo dražje, kakor bi bilo treba, na drugi strani pa podjetja, ki morejo le z največjimi žrtvami vzdrževati svoje obrate. To podružje rešijo in onemogoča konkurenčno zmoglost. Konferenca je sprejela obširno resolucijo, v kateri razlaga položaj in stavi predloge, kako naj se krizi odpramo. Danes je posebna deputacija izročila to resolucijo ministru javnih del in ministrskemu predsedniku s prošnjo, da se zavzame za odpravo teh nedostatkov.

Trije nevarni odmetniki ubiti

Beograd, 25. julija. p. V bližini kraja Berane so naleteli orožniki na svojem kontrolnem pohodu na skupino albanskih kačakov. Med njimi in orožniki se je vnela prava bitka, v kateri so orožniki ubili tri kačake, dotim so ostali pobegnili preko meje. Pri najhujšem ogledu ustreljenih kačakov so ugotovili, da so to trije nevarni odmetniki, ki so bili že dolgo strah in trepet vse tamnošne okolice. Na njihove glave so bila razpisane visoke nagrade. Pri njih so našli dokumente, iz katerih je razvidno, da so bili v službi kačakov. Bili so zelo dobro opremljeni ter preskrbljeni s hrano za 10 dni. Ko je prebivalstvo zvedelo, da so ubili, si je oddahnilo in v trumih izražalo orožnikom svojo zahvalo in priznanje.

Pobegli kaznenci

Beograd, 25. julija. p. Pred par dnevi so pobegnili iz kaznilnice v Zenici štirje na dolgoletno ječo obsojeni odmetniki, in sicer brata Miloš in Ilija Grujić, Ignjat Vakušić in Redžet Fatli, rodno iz Albanije. Vsi štirje so odsedeli že več let. Ker so se dobro ponašali, so uživali razne olajšave. Izkoristili pa so svoj položaj za to, da so se dobro pripravili za beg, si preskrbeli orožje in ob prvi ugodni priliki zapustili mračno zidovje. Krenili so proti albanski meji. Spotoma jim je zmanjkalo hrane in zato so napadli nekega seljaka nedaleč od meje. Slučajno pa se je mudil v bližini vod žandarmerije. Na streljanje so orožniki prihiteli na pomoč. Med njimi in begunci je nastala krvava bitka, v kateri je bil Arnavt Redžet Fatli težko ranjen, ostali trije pa so pobegnili.

Važne olajšave za naš izvoz

V svrhu pospeševanja našega izvoza bodo znižane tarife in carinske postavke – Organizacija izvozne poročevalske službe

Beograd, 25. julija. p. Spricho bližajoče se izvozne sezone posvečajo na merodajnih mestih največjo pozornost pripravam za izvoz. Tako vlada, kakor poklicane ustanove skrbno motre položaj v državi in na inozemskih tržiščih, ki prihajajo za izvoz naših pridelkov v poštev ter pripravljajo ukrepe, ki naj kar najbolj pospešijo izvoz in dvignejo našo trgovinsko bilanco.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je te dni pozval vsa naša inozemska zastopstva, včevši trgovinske agencije, naj skrbijo za to, da bodo točno informirani o položaju na inozemskih tržiščih ter zlasti o tem, katere vrste naših pridelkov prihajajo v poštev za izvoz na posamezna tržišča. Vsa zastopstva so dobila obenem nalog, da redno pošiljajo situacijska poročila da bi bili naši izvozniki pravočasno informirani o položaju ter da bi mogli primerno organizirati ves izvoz. Pomanjkanje zanesljive in redne poročevalske službe se je sedaj najbolj občutilo baš v glavni izvozni sezoni.

Zelec kar najbolj olajšati izvoz, je bila na incijativo ministra za trgovino g. Demetrovića danes konferenca zastopnikov vseh v poštev prihajajočih ministrstev, na kateri se je razpravljalo o potrebnih ukrepih. Konferenca je prišla do prepričanja, da je ena glavnih ovir našega izvoza previsoka prevozna tarifa. Zaradi tega je sklenila, da se za dobo glavne izvozne sezone znižajo prevozne tarife, obenem pa tudi priznajo posebne carinske olajšave. Točno formulirani predlog je bil predložen prometnemu in finančnemu ministru, da ga definitivno redigirata in predložita vladi v odobrenje, kar se bo zgodilo v najkrajšem času. Na merodajnem mestu pričakujejo, da bodo ti ukrepi mnogo doprinesli k povečanju našega izvoza in da se bo s tem dvignila konkurenčna zmoglost naših pridelkov na mednarodnem trgu.

Letošnja žetev in prognoze za izvoz

Pšenica je obrodila slabše, kuruza pa zelo dobro – Za izvoz bo ostalo okrog 2 milijona q – Cene naraščajo

Beograd, 25. julija. p. V okrilju prilivirane dd. za izvoz se je vršila danes pod predsedstvom ministra trgovine g. Juraja Demetrovića konferenca, ki se je bavila z izgledi letošnje žetve in razmotrivala priprave za naš izvoz.

Uvodni referat je podal direktor Jadransko-podunavske banke Šćeravić, ki je na podlagi zbranih podatkov obširno poročal o letošnji žetvi v Jugoslaviji in v drugih agrarnih državah. Pri nas se pričakovanja niso izpolnila. Pšenica je kvalitativno in kvantitativno zaostala za lanskim pridelkom. Lansko leto smo pridelali okrog 26 milijonov q, letos pa samo 20 milijonov. V nekaterih krajih zaostaja pridelkek za 15 do 20 odstotkov, so pa tudi pokrajine, kjer se je pridelalo letos za 40 odstotkov manj kakor lani.

Nasprotno pa je kuruza obrodila zelo dobro. Stanje kuruze je v vseh pokrajinah odlično in bo pridelkek mnogo večji kakor lani. Glede na tako stanje bo letos izvoz žitaric iz Jugoslavije znatno manjši od lanskega. Dočim smo lani izvozili okrog 6 milijonov meterskih stotov, bo letos ostalo — ker hočemo kriti vse potrebe pasivnih krajev z domačim pridelkom — za izvoz nekaj nad 2 milijona meterskih stotov.

Kar se tiče ostalih agrarnih držav, je žetev dobra samo v Rumuniji in Bolgariji. V vseh drugih evropskih državah pa zaostaja daleč za pričakovanjem. Posebno slabo se je odrezala Italija. Takozvana pšenična vojna se

čevalske službe se je sedaj najbolj občutilo baš v glavni izvozni sezoni.

Zelec kar najbolj olajšati izvoz, je bila na incijativo ministra za trgovino g. Demetrovića danes konferenca zastopnikov vseh v poštev prihajajočih ministrstev, na kateri se je razpravljalo o potrebnih ukrepih. Konferenca je prišla do prepričanja, da je ena glavnih ovir našega izvoza previsoka prevozna tarifa. Zaradi tega je sklenila, da se za dobo glavne izvozne sezone znižajo prevozne tarife, obenem pa tudi priznajo posebne carinske olajšave. Točno formulirani predlog je bil predložen prometnemu in finančnemu ministru, da ga definitivno redigirata in predložita vladi v odobrenje, kar se bo zgodilo v najkrajšem času. Na merodajnem mestu pričakujejo, da bodo ti ukrepi mnogo doprinesli k povečanju našega izvoza in da se bo s tem dvignila konkurenčna zmoglost naših pridelkov na mednarodnem trgu.

ni obnesla. Dočim je Italija lani pridelala 70 milijonov, bo vrgla letošnja žetev v najboljšem primeru samo kakih 50 milijonov meterskih stotov. Italija bo morala uvoziti iz inozemstva najmanj kakih 30 milijonov meterskih stotov. V izvenevropskih državah je dobra žetev samo v Kanadi.

Cene pšenice so se od lanske izvozne sezone znatno dvignile, in se obeta še nadaljno naraščanje cen. Lani se je prodajala pšenica po 100, letos pa že sedaj ponujajo 125. Trgovina s pšenico se razvija že zelo živahno.

Po razmotrivanju splošnega položaja na svetovnih tržiščih in na domačem trgu se je konferenca bavila z ukrepi za pospeševanje izvoza. Razpravljalo se je tudi o zgradbi velikih žitnih skladišč, pri čemur je minister g. Demetrović sporočil, da je to vprašanje že rešeno z zakonom o javnih skladiščih, ki bo v kratkem objavljen.

V nadaljnjem poteku konference se je vršila debata o izvozu vina in — žega sadja. O tem je poročal direktor Hipotekarne banke Gjorgjević, ki je naglašal, da so naši glavni kupci Avstrija, Češkoslovaška in Italija. Izvoz našega vina in sadja trpi najbolj na tem, da premalo pazimo na kvaliteto. Manjka nam tudi dobre izvozniske organizacije. Zato je bilo sklenjeno, da se v okrilju privilegirane dd. za izvoz osnuje posebna sekcija za izvoz vina in sadja, ki bo predlagala primerne ukrepe, da se sedanji položaj izboljša. Seja je bila nato zaključena.

Preobremenitev srednješolske mladine

Razprava na mednarodnem kongresu srednješolskih profesorjev – Različna mnenja o vzrokih in o izboljšanju

Bruselj, 25. julija p. Danes se je vršila plenarna seja mednarodnega kongresa srednješolskih profesorjev. Na dnevnem redu je bila zanimiva razprava o problemu preobremenitve srednješolske mladine. Za debato je vladalo izredno živahno zanimanje ter so prisostvovali seji številni zastopniki belgijskega prosvetnega ministrstva z ministrom Voltierom na čelu. O problemu je najprej razpravljala posebna sekcija, ki je proučevala gradivo, predloženo o tem predmetu s strani posameznih delegacij raznih evropskih držav, kjer je to vprašanje v zadnji dobi skoraj na dnevnem redu. Sekcija ni prišla do nikakega zaključka ter je prepustila plenumu, da o tem podrobno razpravlja in poda glavne smernice, kako bi se dalo to nezdružljivo razmerje v srednji šoli odstraniti ali vsaj izboljšati. Pa tudi plenarna seja zaenkrat še ni rodila nikakega rezultata. Na današnji seji so posamezni delegati podali svoje mnenje in orisali opazovanja v svojih državah. Pokazalo se je, da so razirajna dokaj različna tako glede vzrokov, kakor glede poti in sredstev za izboljšanje.

Prvi je govoril rumunski delegat, ki je izrazil v svojem obširnem govoru mnenje, da je preobremenitev srednješolske mladine posledica nezadostne koncentracije v pouku. Belgijski delegat Deressy je naglašal, da po njegovem opazovanju povečano število predmetov povzroča zmedo v pouku in stavi prevelike napore na učence. Znanje, ki se zahteva od srednješolca, je preobširno. Treba bi bilo vse bolj kondenzirati in skrajšati pouk tako, da bi bile dnevno največ štiri učne ure. Popoldne naj bi se vršili samo eksperimenti in praktične vežbe, ki pa ne bi smele imeti značaj obilgatornega pouka, dasi bi moral biti poset »vežb« obvezne. Portugalski delegat je očrtal svoje stališče izrazil mnenje, da bi se morali ukiniti srednješolski izpiti. Izpiti povzročajo učencem nepotrebne skrbi, v stvari pa ne dajo pravilne slike o učenčevem znanju, ker so prešablonski. Znanje učenca se mora pokazati že tekom šolskega leta. Francoski delegat Coufaux je bil mnenja, da v stvari ne gre za preobremenitev srednješolske mladine, marveč samo za zgrešeno podajanje učne stvarine. Srečmeniti je treba metodo, ki je z naraščanjem števila predmetov zastarela in pre-

okostenela. Če se bo izboljšala metoda, bo takoj izginil pojav, ki ga označujejo sedaj kot preobremenitev. To je v stvari samo preutrujenost učencev zaradi neprimerne učne metode. To se vidi že iz tega, da učenci ne kažejo utrujenosti po vseh predmetih, marveč samo pri onih profesorjih, ki predavajo stvarino presuho in ne znajo vzbujati učenceve pozornosti.

V imenu jugoslovanske delegacije je govorila gđ. Milica Bogdanović iz Zagreba, ki je naglašala, da je pri nas preobremenitev srednješolske mladine v veliki meri posledica raznih tehničnih nedostatkov. Pred vsem primanjkuje primernih in prostornih učnih prostorov. Večina srednješolskih zavodov je nameščenih v neprimerljivih prostorih. Če bi se ti nedostatki odstranili, bi se zelo, ki ga opažajo povsod, v veliki meri popravilo. Današnja plenarna seja je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala razprava še jutri. Po skupnem kosilu so udeleženci kongresa posetili park kralja Alberta, kjer jim je bila servirana od bruselskih profesorjev zakuska. Zvečer je bil na programu ogled umetnostnih galerij in svečana gledališka predstava.

Pred izprtjem črkostavcev v Avstriji?

Dunaj, 25. julija. Med organizacijo črkostavcev in avstrijskimi tiskarnami se vrše že del časa pogajanja za novo ureditev delovnega razmerja. Ker doslej ni prišlo do sporazuma, so dunajski tiskar-narji za noč sklicali konferenco, na kateri bodo najbrže sklenili odgovor vsem črkostavcem. V tem primeru bi prišlo do splošne tipografske stavke v Avstriji, tako da bi listi ne mogli izhajati. V Avstriji je skupno 650 tiskarn in 13.000 stavcev. Samo Dunaj ima 400 tiskarn in 100.000 stavcev.

Namesto k poroki v smrt

Osijek, 25. julija. Danes bi se imela vršiti poroka 20-letne Irene Rohac s nekim Jovanom Zakonićem iz Beograda. Sinoči pa je Zakonić nenadoma izjavil, da mora zaradi neke službe nemudoma odpotovati v Beograd. Novesta je silila v nje tako dolgo, da ji je prišnil, da je namerava zapustiti. Novesta je bila zaradi tega tako užaljena, da je brez besede odšla na podstrežje in se obesila.

Definitivna ocena škode na »Karadjordju«

Kotor, 25. julija. N. Jutri bo izdalo sodišče v Kotoru definitivni odlok o ocenitvi škode na parniku »Karadjordje«, ki so ga včeraj dvignili iz vode in spravili v dok, tako da se lahko sedaj natanko pregleda in presodi vsa škoda, ki jo je povzročil »Morosini«. Ni še znano, ali se bo vršila končna ocena škode po komisiji Jadranske plovidbe skupno z italijansko družbo »San Marco«, ali pa bosta komisiji poslovali posebej. Družba »San Marco« je imenovala za svojega pravnega zastopnika dubrovniškega odvjetnika dr. Kneževića, ki je pri-tognil kot strokovnjak kapetana Lučića.

Čsl. odklikovanja Jugoslovenov

Praga, 25. julija. AA. Predsednik češko-slovaške republike Masaryk je odklikoval z redom belega lava komanderske stopnje ez Aleksandra Bodija, direktorja oddelka v ministrstvu zunanjih zadev, Milana Todorovića, vseučiliškega profesorja, Milana Šarića, šefa oddelka v ministrstvu za trgovino in industrijo, Velmirja Stojkovića, načelnika oddelka v ministrstvu poljedelstva, Konrada Šmida, generalnega direktorja ministrstva financ in Rudolfa Steinmetza, načelnika v ministrstvu za trgovino in industrijo.

Uveljavljena zakona

Beograd, 25. julija. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo zakon o ustavi muslimanske veroizpovedi ter pravilnik o izvrševanju zakona o državnih trošarinah. Oba zakona stopita z današnjim dnem v veljavo.

Savski železniški most pri Šabcu

Beograd, 25. julija. AA. Filip Trifunović, minister za gradnje je v spremstvu Stanislava Joshičovića, načelnika oddelka za ceste, davi ob 6. odpotoval, da si ogleda zaključena dela pri montiranju železniškega mostu čez Savo pri Šabcu. Minister se vrne preko Valjeva v Beograd in si pri tej priliki ogleda dela na izgradnji in popravilih banovinskih cest.

Stekel pes na kolodvoru

Zagreb, 25. julija. Č. Na postaji Ličko Lese se je danes dopoldne tik pred prihodom vlaka pojavil stekel pes. Najprej je usrlil prometnega uradnika, nato pa je napadel še pet potnikov, ki so čakali na vlak. Na klice prestrašenih potnikov so prihiteli z bližnjega polja kmetje, ki so psa ubili. Od kod se je pes vzel, nihče ne ve. Obgrizne osebe so prepehali v Pasturejev zavod v Zagreb.

Evropski krožni polet

London, 25. julija. AA. Včeraj popoldne so prispeli v Lausane trije angleški letalci in sicer Butler, Broad in Thorn. Sedila sta jim nemška letalca Boss in Moeting. Danes zgodaj jutraj so trije angleški letalci nadaljevali polet v Bern in leteli po poluri v Monakovo, kjer so dospeli v sledečem vrstnem redu: Broad, Thorn. Zadnjemu je sledil Moeting.

London, 25. julija. AA. Danes popoldne so prispeli na Dunaj trije angleški tekmovalci na letalski tekmi okoli Evrope. Prvi je došel v letalu »Gipsy Mothe«, kapetan Broad. Nekaj minut za njim je prispel Alam Butler. Po ure pozneje se je pojavil Thorn. Vreme je zelo slabo in deževno, kar je do skrajnosti tekmo otežkočilo.

Praga, 25. julija. h. Na evropskem krožnem poletu so danes ob 15.38 prispeli kot prvi v Prago: Anglež Butler, za njim Angleža Broad in Thorn, nato sta prispela Nemca Boss in Morzik. Vsi so takoj nadaljevali polet v Bratislavo.

Borba za Davisov pokal

Pariz, 25. julija. AA. Danes se začne v Parizu izločilno kolo letošnjega tekmovanja za Davisov pokal med Francijo in ameriškim Združenimi državami.

Kdo bo svetovni prvak v nogometu?

Nervoznost v sportnih krogih vedno bolj narašča. Skoraj da ne moremo pričakati trenutka, ko bo prispela vest iz Montevidea. Ali Jugoslavija, ali Uruguay, ali Amerika, ali Argentina, to je sedaj vprašanje, na katerega nestrpno čakamo odgovor.

Naši igrači stoje pred zelo težko nalogo. Upamo, da jo bodo častno izvedli. Pa tudi naloga naših čitateljev, ki konkurirajo za naše razpisane nagrade, ni ravno lahka. Izgledi vseh štirih tekmovalcev so skoro enaki. Res je težko pogoditi pravilni vrstni red. Kljub temu smo že do včeraj prejeli lepo število odgovorov, ki kažejo, da je zanimanje za turnir v Montevideu, odnosno za nogometni sport res veliko. Zanimivo je tudi to, da prihajajo odgovori iz vseh slojev.

Danes je zadnji dan za odgovore. Ponovno opozarjamo cenjene čitatelje, da odgovorijo, ki ne bodo oddani v naših redakcijah v Ljubljani, Mariboru in Celju do danes v soboto zvečer ali oddani na pošti v soboto (poštni žig), ne bodo veljavni.

Francija : Amerika 1:1

Pariz, 25. julija. h. Danes se je pričela finalna borba za Davisov pokal med Francijo, ki brani pokal, in Ameriko. Kakor znano, je Amerika v medconski borbi porazila Italijo s 4:1. Po današnjem dnevu je stanje 1:1. Američan Tilden je porazil Francoza Borotro z 2:6, 7:5, 6:4, 7:5. Francoz Cochet pa Američana Lotta s 6:4, 6:2, 6:2.

Smrtna kosa

V ljubljanski bolnici je snoči umrla ga. Franciška Sušnikova

Naši kraji in ljudje

Sokolsko bratstvo v dušah naših gasilcev

Brat Engelbert Gangl, I. zamenik staroste Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, je napisal za slavnostno številko »Gasilca«, glasila »Jugoslovenske gasilske zveze«, ki izide za kongres slovenskega gasilstva, naslednji članek:

Spominjam se prav mladih let svojega življenja, ko še nisem hodil v šolo. Tedaj mi je dal neke pomladi moj oče, ki je bil sam gasilec in načelnik prostovoljnega gasilnega društva v mojem rojstnem kraju, za Veliko noč napraviti gasilski krojček. Ne vem točno danes, kako mi je bilo tedaj v duši, a tega se spominjam, da sem bil silno ponosen, ko sem stopical in drobil v tem krojčku po ulicah domačega mesteca, češ, glejte me, kako sem vesel in junaško vzravnani! Menda ni bilo v onih dneh srečnejšega človeka na daleč okrog!

Od tistih zornih let dalje sem imel v dobi svojega učenja in v dobi svojega javnega dela in službovanja prav mnogokrat priliko, da sem prišel v dotiko z gasilsko organizacijo. Moj prvi stanodajalec, ko sem prišel v novomeško gimnazijo, je bil načelnik tamkajšnjega gasilnega društva, oče Doberlet je bil sorodnik moje žene, po očetu Trnovčanke. Kadar sva govorila z Doberletom, sva se vedno dotaknila gasilstva, in ne vem kolikokrat mi je razkazal svoje diplome, ki jih je imel vse lepé razvrščene v posebni sobi. In Francé Trošt z Iga — kdo se ne spominja bradatega moža, tako dobrega in zvestega po srcu? Pa Fran Barle — elegantni starosta naših gasilcev! Ni li človeku dobro pri srcu, ko vidi, kako velik krog odličnih moža obdaja — čeprav samo še duhovno? V Idriji sem imel med gasilci mnogo prijateljev, še več jih imam v Metliki, katerih večina je sedaj iz mlajše generacije, kakor je bila ona iz prvega mojega gasilskega krojčka...

Mislil na mnogoterega prijatelja iz mladih let, ki je zvesto stal v službi gasilstva, a ki ga ni več med živimi: Trček, Zugelj, Prus, Kobe, Stanek, Zolokar, Kremesec, moj prvi učitelj Senbrun, moji strici Štuparji... dolga, dolga vrsta! Pa že takrat in danes še bolj: skoro vsi ti možje, ki so učali ustanovitev Sokola v mojem rojstnem kraju, so stopili v sokolske vrste; danes pa je večina gasilcev Sokolov in večina Sokolov gasilcev. ko, mislim, je tudi drugod po naši domovini, a še bolj je ta skupnost izražena v bratskem vzajemnem sodelovanju v Češkoslovaški republiki.

Tu in tam poznam činitele v eni in drugi organizaciji, ki se uspešno aktivno udeležujejo dela v Sokolstvu in gasilstvu kot preizkušeni organizatorji ali kot izveščani upravnih in tehniških organov.

Cepprav sem z vso dušo v vrstah jugoslovenskega Sokolstva, njega vdani služabnik in delavec do skrajnih mej fizične možnosti, prežet s sokolskim duhom skozi in skozi, vendar mislim, da je moja sodba svobodna vsake pritiranosti, objektivna in stvarna. Nagibi, ki so dajali poudarek povod, da so začeli po vseh predelih naše domovine ustanavljati gasilna društva, so bili plemeniti in človekoljubni. Ne morem si misliti, da bi kdorkoli osnoval gasilno društvo iz kakega drugega vzroka. Kjer pa stoji morda še danes gasilno društvo izven temelja humanitete, tamkaj mu je podlaga šibka in obstanek negotov, začasen. Vsi vemo, kako žalostna je bila ona

doba — ki je k sreči za nami — ko so v gasilstvo nerazsodni ljudje zanašali strankarsko politiko in hoteli celó bratoljubje opredeliti po politični pripadnosti.

Delo gasilca bi pa ne moglo biti uspešno in v občo korist, ako bi v njegovem srcu ne živel veliko načelo sokolskega bratstva. Ne trdim, da je takó zvesto povsod in pri vsakem gasilcu; toda vsak, ki je s polno verno in z zgledno zvestobo v vsakem primeru v službi gasilske organizacije, je čenem vsaj podzvestno v službi krasnega in vzvišenega načela sokolskega bratstva.

Gasilec ne vpraša, čigava je hiša, ki jo ližejo uničujoči plameni; strašno lice grozeče nesreče, pa naj ta nesreča preti ugonobiti blaginjo in imetje kogarkoli in kadarkoli, mu je edini poziv, da razvije z vso močjo svojo reševalno aktivnost in nehotoma, toda s svojim delom posvedoči globino in iskrenost svojega bratskega sočustvovanja, premnogokrat v opasnosti za lastno zdravje in življenje.

Najpopolnejše gasilno orodje bi ne koristilo in ne pomagalo nič in nikomur, ako bi z njim ne ravnale večje roke, ki jih vodi in jim uravnava gibe in prijeme hladna preudarnost, pokoravajoča se bratsko čutečemu srcu, iz katerega prihaja glas povelja: Pomagaj in rešuj! Nesreča preti tvojemu bratu!

V češkoslovaškem gasilstvu je ta idejna skupnost s Sokolstvom posebno jasno izražena v prostih vajah, ki kažejo spretnost in gibčnost gasilcev in ki imajo za smoter vezbanje in gojitev vseh onih duševnih zmognosti in vrlin, ki jih gasilec potrebuje pri izvrševanju svojega poklica: poguma, odločnosti, presoje, uvidevnosti, treznosti, smoternosti in smelosti.

In ali ni z bistvom gasilske organizacije enako kakor z načelom sokolskega bratstva tesno spojeno sokolsko geslo: Ne koristi — ne slave! Kjer je ukoreninjeno čuvstvo bratstva, tamkaj je vir vseh drugih kreposti plemenito čutečega in stvarno presojačega moža.

Mi Sokoli se iskreno veselimo napredka in razvoja gasilstva v naši državi in želimo kongresu popolnega uspeha. V gasilskih vrstah je mnogo naših bratov. Pozdravljamo jih in pozivamo, naj tudi tukaj skrbno gojijo plemenito cvetje sokolskega bratstva! Naši gasilci so čvrsto in uspešno na delu za uresničenje idealov slovenske realne vzajemnosti. Pozdravljamo to nacionalno delo, ker vidimo v tem izdatno podporo svojemu slovenskemu mišljenju in ker nam je dobro došlo vsako sodelovanje v tem prizadevanju! S sistematično telesno vzgojo, ki jo gojimo v sokolskih društvih, hočemo zagotoviti in utrditi gasilec poglobljeno osnovno uspešnem delu: zdravje! Pozdravljeni pri tem delu, ki mu je smoter podvig največjega narodnega kapitala!

Bratje gasilci, evo vam bratske roke v pozdrav in v poziv k skupnemu delu! Sokolski vam — Zdravo!

E. Gangl,

I. zam. staroste Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Požrtvovalni hrastniški sportniki

Hrastnik, 25. julija. Če dalje časa se pri nas pojavlja intenzivno sportno gibanje. Pred leti je bil ustanovljen nogometni odsek bivše »Edinosti«, ki se pa žal ni mogel razmahniti, ker mu ni bil dan na razpolago potreben prostor za igranje. Mladina pri nas noče več posedati po delu v gostilnah, ona hiti ven v naravo, išče zdravja po hribih in na igriščih. Prva se je zganila steklarna in je šla svojim delavcem pri ustanovitvi njihovega kluba v vsakem pogledu na roko, jim prekrbela prostor, ki pa leži onkraj Save in ker ni pri nas nad vse potrebnega mostu čez Savo, je nogometno igrišče deloma neprikladno. Vendar se bo njihovo igrišče s pomočjo uvidenih faktorjev lepo uredilo. Pa tudi naši rudarski fantje so se združili, hoteli si ustanoviti sportni klub pod imenom »Rudar«. Zbral se je pripravljalni odbor, ki si je oskrbel proti odškodnini od g. A. Logerja prostor za igrišče, pri katerem bo pa treba še mnogo dela. Slika nam

kaže požrtvovalnost sportnikov, ki bi radi uredili prostor, a ker nimajo denarja, da bi plačali potrebne delavce, se sami zberejo po končanem delu pri rudniku na bodečem igrišču in delo se prične. Tu se vidi njih požrtvovalnost, ko po trudopolnem 8-urnem delu primejo zopet za krampe, pa znova delajo do noči. Težko je, kjer ni denarja in zanimanja za dela, ki morejo mnogo koristiti.

Zahvaliti se pa moramo že sedaj rudniškemu ravnatelju g. ing. Drolcu, ki je obljubil društvu vsestransko pomoč in upamo, da bodo vsi Hrastničani uvideli, da je ustanovitev sportnega kluba za našo mladino potrebna, kje drugje bo našla več zdravja, kakor na zelenih travnikih, pri sportu. Takoj ko dobi odbor od pristojne oblasti dovoljenje, da sme pobirati prispevke za ureditev igrišča, se bo obrnil na vse Hrastničane in upamo, da se bodo vsi odzvali z vsaj malimi prispevki.

Krst novega ljubljanskega letala

Po iniciativnem delu ljubljanskega Aerokluba, ki si je kot prvi aeroklub v državi pred štirimi leti nabavil privatno sportno letalo, dosega Ljubljana novo prvenstvo v konstrukciji in dograditvi sportnega letala povsem domačega porekla. Te dni je bil dogotovljen in preizkušen avion »Bloudok XV«, v nedeljo, dne 3. avgusta ob 11. uri dopoldne pa se izvrši slovesni krst na bivšem vojaškem aerodromu v Šiški, kamor vabimo vse prijatelje letalstva, da počaste s svojo navzočnostjo požrtvovalno delo na polju domače aviacije.

Slovesen krst bo izvršil pomožni škof g. dr. Gregorij Rožman, kumovala pa bo g. Ksenija Hribarjeva.

Ker se bo svečanosti udeležilo tudi več letal aeroklubov iz ostalih delov države, bo prireditelj podana možnost, da pokažejo svoj proizvod ob strani drugih avionov, ki so bili deloma kupljeni na Angleškem, deloma pa izdelani v domačih aeroplanskih tvornicah v Beogradu in Novem Sadu. Pridite in dokažite, da je letalstvo tudi v Sloveniji postalo spoštovano in priljubljena sportna panoga.

Aeroklub.

Ob grobu zaslužnega moža

Vinica pri Črnomlju, 25. julija. V ponedeljek je preminul na Vinici pri Črnomlju veletrgovec g. Jurej Šterk. Po kojni Šterk je užival doma in daleč naokoli, posebno pa v trgovskih krogih velik ugled. Brez vsake posebne trgovske izobrazbe se je povzpelo od navadnega brnarja do veletrgovca. Z delavnostjo, pridnostjo in solidnostjo si je znal pridobiti znatno premoženje. Bil je župan, občinski odbornik in član cestnega odbora in je posebno za občino Vinico storil mnogo koristnega.

Kot bogataš je bil vedno odprtih rok. Podpiral je reveže, društva in je ljudstvu tostran in onstran Kolpe vedno stal na strani bodisi z dobrim nasvetom, bodisi s podporami.

Da je bil rajni Šterk priljubljen, je pričal njegov pogreb, kakršnega še ni videla Vinica. Masa ljudi iz Hrvaške in Domalčinov ga je spremljala na zadnji poti. Pogrební zavod iz Ljubljane je lepo uredil vse potrebno. Na grobu so govorili g. Pero Malič, župan občine Vinice, g. Pupič, bančni uradnik iz Zagreba in dekan črnomljski g. Bitnar. Pevci iz Črnomlja so lepo zapeli nekaj žalostnih in ves narod je plakal ob izgubi plemenitega moža. Vinica in okolica bodo rajnega Šterka pogrešali. Naj v miru počiva v domači zemlji belokrajski, katero je tako ljubil.

Tržiška kolonija

Tržič, 25. julija. Jutri na sv. Andrej dan se poslovijo od Tržiča Ferialna kolonija ljubljanskega Podmladka, ki je prebival v Tržiču tri tedne, to je od 5. do 26. junija pod vodstvom g. Bučarja, davčnega uradnika v p. in pod nadzorstvom gđe. Nade Gajskove, absolventke ljubljanskega učiteljskega. V koloniji je bilo 30 deklic iz vseh ljubljanskih šol v starosti od 6 do 14 let. Ko so prišle v Tržič, kjer so nastanjene v telovadnici meščanske šole, je bilo njihovo prvo delo, da so se stehale in ko bodo jutri odhajale, bo njihovo zadnje delo, da se zopet stehajo in da tako ugotove, ali jim je bilo bivanje v Tržiču v prospeh ali ne.

Da pa so se v Tržiču prav dobro počutile, priča njihova vesela zunanost in vedrost ogorelega lica. Ves čas njihovega bivanja jim je bilo vreme več ali manj naklonjeno, tako da so se lahko naužile svežega zraka in tudi lepote tržiške okolice. Vsak teden so napravile več izletov. Obiskale so lepe Kofce, pohitele po novi poti na Veliki vrh, ogledale so si Golnik, bile na Mali in Veliki mizi, sprejemale se proti Begunjam po znamenitem tržiškem Semeringu, pohitele na Bistriško planino, šle v Lom in dalje pod Storič. Kolonija je pri sv. Jurju pekla krompir in v Bistrici si je hladila veliko vročino, nabirala je po gozdovih jagode in borovnice in trgala je na kovarskem polju lepe cvetlice, vriskala je na Brčevem rovtu in prepevala na svojem igrišču pred šolo, obiskala je tržiške tovarne in se zanimala za svoja ročna dela, poslušala je vsak dan radio in hodila v visoko šolo umetnosti žonganja, skratka imela je zavidanja vredno zaposlitev ves čas svojega bivanja v Tržiču. Okrepljena telesno in duševno se vrača v Ljubljano, da napravi mesta deški koloniji, ki pride v Tržič prve dni avgusta pod nadzorstvom g. Bučarja iz Ljubljane.

Tržičani imamo take dječje kolonije prav radi in jim iskreno želimo, da se počutijo med nami kakor doma, gremo jim v vsakem oziru na roko, ker vemo kakor dobro da, če gre našim malčkom, katere pošiljamo sedaj že vsako leto na morje, kdo prav od srca na roko.

V dečjem domu gospe Tavčarjeve

Solnce je razkošno sipalo bogastvo svojih žarkov, ko nas je peljal parnik s Sošaka proti Kraljevcu, kamor smo dosegli v trideset ur. Že od daleč ugledaš prijazno vilo »Nirvana«, kjer domuje kolonija naših malčkov.

Parnik je obetal. Le kmetka je pot ob morju do dečjega doma, kjer ti naproti v pozdrav šumi veselo petje in čvrstje naših malih. Pogled tam v vodi med družnično živahne mladež nadzorico, simpatično gđe. učiteljico Vido Schottovo. Otroci so vlijudno pozdravili vsakega došleca iz domovine.

In že hiti po parku naproti tudi voditeljica kolonije, gospa Minka Gašperlinova. Resna, a vedno ljubezniva, razkaša vse prostore, kjer ima Kolo jugoslovenskih sester v oskrbi na počitniških otokih 100 otrok. Kolonija ima skupno 17 sob za prebivane naših malčkov. Vsi so zdravi, radostni, ožgani od solca, da jih je oko veselo. Mnogo truda imata gospa voditeljica in njena požrtvovalna pomočnica. Toda ne plašita

Ob globoko znižanih letnih cenah

Rio Rita

V glavnih vlogah

Bebe Daniels in John Boles

Najlepša filmska opereta očarljivih arij in melodij, ljubezni, razkošja in baleta! Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Predstave ob 4., pol 8. in četrt na 101

se! Njuna obraza se mirno smehljata. V očeh vzplamti žarek radosti in ponosa, kadar se pojavi kateri njihov varovavec ves zdrav, živahen in zarjav, kakršne rase v božji dan. Glasno otroško smejanje in šebetanje pa spremlja šepetanje morja. Lahko sušte sinji valovi, se iskrijo v solnčnem sijaju in se zadovoljno igrajo z deco, jo poljubljajo in ji šepetajo skrivnostne bajke. Ko zahaja solnce, se poslavlja tudi deca od toplega dne. Na bregu vežba proste vaje. Napolned zarajajo pod zarjo deklice. Kakor male vile so, ko zaplešejo in odrle k počitku.

Zavlada večer. Dece je že mirno zasanjala pod čuječnostjo gđe. Vide.

Gosna Minka pa nas je povabila na kratko vožnjo po morju v domačem čolnu.

Luna je sijala preko valov. Brodar, domači hišnik, ki je star mornar, nas je zvrstil v čoln.

Zagledal sem se v tiho šepetajoče valove in zasanjal.

Vesla so globoko segla v vodo, ki se je fosforno svetlila in se penila.

Zapeli smo slovensko pesem. Tekmovala je z valovi, se izgubljala v daljavo in se razgubljala kakor tiho šepetanje.

Mesečina se je vedno jasneje razlivala preko morja. Z lune se je sproščala svetla cesta, okrašena z smaragdi in rubini ter trepeta pred nami.

V tišem zamaknjenju se je duša dvignila po nji in zaplavala v prostranstvo, pozabila na vse, kar jo veže k zemlji in zavirala polna toplega in nežnega razpoloženja.

Gustav Strniša.

Dve smrtni žrvi Mure

Gornja Radgona, 25. julija.

Pri regulaciji Mure v Podgradu pri Gornji Radgoni je bil že dalje časa zaposlen 52 letni Anton Rožman, posestnik v Hercegovščaku. V sredo popoldne je v družbi dveh sodelavcev nalagal gramoz na nasipini sredi reke v čoln ter ga prevažal na obrežje. Po nesreči je možu med delom spodrsnilo, da je omahnil in padel v dečočo reko.

Valovi so ponesrečenca še parkrat dvignili na gladino, da je zamahnil z rokami, potem pa so ga zagrebeli in odnesli s seboj. Tovariši so se takoj, ko so opazili nesrečo, podali s čolnom za ponesrečenecem, vendar je ostal vsaka pomoč brezuspešna, ker je voda na tem mestu globoka in dečoča.

Murska Sobota, 25. julija.

V nedeljo je požrla Mura svojo tretjo žrtev. Fantje iz Hrastja so se kopali v Muri ter veselo ekakali v vodo. Med njimi je bil tudi 13letni Jožef Immerreich, ki pa ni znal plavati in je žalostno gledal, kako so se tovariši zabavali v vodi. Nekateri so ga začeli dražiti, češ, da je strahopetec in da si ne upa v vodo. Jožef se je končno ojunčal, hotel je dokazati, da ni takšen, za kakršnega ga smatrajo, in poglaval se je v vodo. Na mestu, kjer je skočil, je reka globoka kakih tri metre in ker revež ni znal plavati, se je takoj začel potapljati.

Todaj pa se je videlo, kdo ima pogum. Nobeden izmed kopalcev, se ni opogumil, da bi skočil v vodo in rešil nesrečnega tovariša. Ker se Mura na mestu kjer so se fantje kopali, zarije globoko v breg, se je nesrečni Jožef potapljaj ves čas pred očmi tovarišev, ki so ga poprej z nepremišljenimi besedami pogajali v nesrečo. Šele ko je bil mrtev, so ga potegnili na suho.

Poglavje o lendavskih napisih

Dolnja Lendava, 24. julija.

Pri nas ima večina trgovcev in obrtnikov dvojezične napise, madžarske in slovenske. Slednji so neko skrupulo, meščanica slovenščine, hrvaščine in prekmurskega narečja. Za nas je javni škandal in kulturna sramota, da se naš državni jezik na tak način sramoti. Dvoje primerov: »ime in soba alikar«; »na mednarodni razstavi oblikovani čevljar«. Velik madžarski napis, slovenski pa majhen, neviden v malem krogu, nekaj večjem kakor medalja. V noči od arede na četrtek prejšnjega tedna so neznani storilci pomazali nekaterim napisom in sicer brez razlike: madžarske kakor tudi slovenske. Nekateri so že naslednji dan napise očistili, drugi napisi pa so še danes pomazani. Značilno je, da je neki trgovec svoj madžarski napis očistil, slovenskega pa ne. Prav gotovo pa ta gošpod ne zavrže slovenskih strank. Zato znači njegovo dejanje grobo provokacijo. Stvar preiskujejo oblasti in je samo želeto, da se najdejo storilci ter se primerno kaznujejo.

Zanimivo je dejstvo, da gotove osebe krivijo tega dejanja narodne kroge, kar se je že mnogokrat v drugih primerih zgodilo in so bili obrekovalci postavljeni na laž. Tudi tokrat je trditelj seveda nesramna laž, ker bi naši ljudje prav gotovo ne mogli pomazati tudi slovenskih napisov. Ali naj bi to morda naredili iz solidarnosti do madžarskih napisov? Krivcev ni iskati med narodnimi krogi, ampak onstran meje, med provokatorji, agitatorji, ki hočejo — zdaj, ko je meja odprta in romajo sosedje Madžari k nam pokazati kako so naši Madžari zatirani! Opozarjamo državno politično oblast, da po 10

letih s sredstvi, ki so ji na razpolago, uvede spoštovanje državnega jezika in prepove v jugoslovenskem Prekmurju vsako izvajanje. Da bo naša javnost o Prekmurju informirana, se bomo na to vprašanje še povrnili. — Pč.

Zanimiva aretacija tihotapca s saharinom

Celje, 25. julija.

Organi železniške policije na Zidanem mostu, ki so vršili predvčeršnjim kontrolno službo na popoldanskem praškem brzovlaku, so opazili pri pregledu vagonске stene v stranski direktni splitskega voza, skrit pod deščico v okenski duplini večji zavoj, obstoječ iz manjših zavojčkov, o katerem zaradi pomanjkanja časa niso mogli ugotoviti, kaj se nahaja v njem. Takoj pa so sumili, da gre za tihotapsko blago. Med vožnjo do Zidanega mosta se nihče ni zmenil za skrito blago, daš so policijski organi strogo pazili na eventuelnega lastnika.

Na Zidanem mostu pa je prišel pred stranišče v trenutku, ko se je pričel vlak pomikati proti Zagrebu, neki mlajši mož, ki je s posebnim ključem odprl v stranišču čistilna vratica pod oknom in vzdel iz odprtine več zagnanih zavojčkov. Pri svojem delu je bil zelo oprezen, a kljub temu ga je budno oko zasledovalcev opazilo in mu sledilo pri vsaki kretnji. Neznane je odločil skrivnostno blago v sosednjem kupeju na prtljažno polico. Kmalu se je zopet vrnil po drugi del skritega plana. K se je vračal iz stranišča, je oprezojoči policijski uradnik nepriznavačeno stopil k njemu in privlekel izpod neznančevega sukniča več zavojčkov saharina. Neznane, ki je imel prvotno le vozni listek do Brežic, je hotel tam izstopiti in nadaljevati vožnjo zaradi večje varnosti s osebnim mvlakom. V Zaprešiču je bil z arretirancem, ki je še v vagonu skušal uradnika podkupiti z večjo vsoto denarja, sestavljen uradni zapisnik, nakaer je bil mož oddan finančni oblasti.

Aretiranec je 30letni brivec Ljubo K. iz Zagreba. Pri njem so zaplenili 5 kg saharina. Pri zaslišanju je izjavil, da mu je saharin poslala njegova ljubica, 28letna služkinja z Dunaja, s katero se je svojočasno seznanjal v Zagrebu. S. je svojega ljubčka obvestila pred 3 dnevi na dopisnici, da mu bo poslala s brzovlakom št. 3 v splitskem vagonu na omenjenem mestu saharin. K. je izjavil, da je to prva pošiljka, ki jo je prejel; vendar je to skoro neverjetno, ker je pokazal pri iznašanju vtihotapljenega saharina prav mojstrsko tihotapsko spretnost.

Nočni vihar

Ljubljana, 25. julija.

Včeraj tekotom dneva je nekajkrat povlekla topla suha sapa, ki je posteno zmajala vrhove dreves. Vreme pa je bilo v splošnem še dokaj ugodno in se je poboščalo šele na večer. Proti polnoči je bilo opaziti daleč za polhovgrajskim grčevjem neprestano bliskanje, znamenje, da je na zapadu razzajala huda nevihta. Po polnoči so se nad Ljubljano nenadoma kopičili težki oblaki, nakaer je nastal okrog 1.30 v zraku močan piš. Nebo je bilo popolnoma črno in so mahoma ugasnile vse zvezde. Med vršanjem sapa so jele padati posamezne debele kaplje, nakaer je prerazil ozračje svetel oster blisk. Hip nato je silovito zagrmelo, takoj nato pa je še odgovorjal drugi grom. Nekaj časa je grmelo kar zaporedoma, nato pa se je vili silna ploha. Dež je padal v gostih močnih curkih in prepodil z ulic vse pozne pasante, ki so se razbežali v še odprte kavarne. Sprva je izgledalo, da bo ploha dolgotrajnejša, vendar se je zračni piš kmalu umiril in je slednjikrog 2. odnehal tudi poznejše poblebnje. Ši dež. Burja je prevrnila nekaj stojnic na trgu in pometala ponekod na tla opeko razstrehe. Nebo je ostalo temno tudi še v poznejših nočnih in jutranjih urah. Kmalu se je vili zopet ploha, nakaer je deževalo nekako do 4. zjutraj. Proti jutru pa so se oblaki porazdelili in jih je kmalu razgnal veter v visokih zračnih plasteh. Posiljalo je prav toplo jutranje solnce in nastal je naravnost krasen dan.

Nočni vihar je poškodoval v okolici nekaj kozocev, vendar ne prehudo. V mestnem logu je podrl nekaj starejših, že trhljivih dreves in polomil na drevju več vej. Tudi v rožniškem gozdu in v okoliških gozdovih je padlo nekaj dreva. Vihar nad mestom in okolico je bil k sreči le prav slaboten odjek stranskega ciklona, ki je snoči divjal v severni Italiji, kjer je napravil neprecenljivo škodo.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapip zasigurava naravna »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cev so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovi družbi!

Specijalist zobozdravnik dr. Lojze Brenčič

se je vrnil s svojega študijskega potovanja in ordinira zopet redno.
MARIJIN TRG ŠTEV. 3/II. 10389 TELEFON 2782.

Domače vesti

* **Kraljica Marija na Dunaju** in v Solno-gradu. Avala poroča, da so v četrtek ob 13. prispele z avtomobilom s Semmeringa na Dunaj v strogem inkognitu Nj. Vel. rumunska kraljica mati, jugoslovenska kraljica Marija in Nj. Vis. princesa Ileana. V dunajskem hotelu »Imperial« stala visoke goste pozdravila jugoslov. poslanik na Dunaju dr. Grga Angelinović in rumunski poslanik Brebiceanu. Po kratkem odmoru so se visoke potnice udeležile kosila v hotelu »Imperial«. Kosila sta se udeležila tudi jugoslovenski in rumunski poslanik. Po kosilu so visoke potnice odšle v mesto in si ogledale razne muzeje in galerije slik. Včeraj so visoke potnice odpotovale v okolič Solnograd.

* **Promocija.** Danes promovira na univerzi v Innsbrucku Ljubljancin, g. Ivan Kačar, z odliko za doktorja vsega zdravilstva. Cestitamo!

* **Izpremembe v državni službi.** Tehnik Ludovik Fajgelj je iz Maribora po potrebi službe premeščen k 36. terenski t. t. t. sekciji v Celju. Po potrebi službe sta nadalje premeščena pomožna davkarja Stanko Šnabl iz Titela k davčni upravi v Višnji gori in Franc Blažon iz Zupanje k davčni upravi v Ljilji.

* **Za častnega člana** sta izvolili gasilni Zdrustvi v Ptuj in Spodnji Šiški g. Josipa Turka, starostar Jugoslovenske gasilske zveze.

* **Profesor dr. Matila Murko** je doslej posetil Šabac, Loznico in Ljubovijo, vzhodno Bosno ter Črno goro. Kot najvažnejše središče žive narodne epike je dr. Murko izbral Nikšić, kjer je slikal in fonografil nad trideset narodnih guslarjev in dve pevski žalosinki. Zelo zadovoljen je s svojim potovanjem. Prof. dr. Murko se je te dni podal na kratek oddih v Slovenijo, kjer je proslavil petdesetletnico mature v Mariboru. V kratkem se vrne zopet v Črno goro.

* **Zagrebčan profesor v Floridi.** Jugoslov. rojak slikar Ivan Gundrum se je iz Severne Amerike vrnil v domovino, ter se bo do konca avgusta mudil v Zagrebu, septembra pa se vrne zopet v Ameriko, kjer bo nastopil novo službeno mesto profesorja na kolegiju Rollins v Floridi. Gundrum je svoj čas v Zagrebu dovršil študij na akademiji.

* **Naše vojne ladje v Aleksandriji.** Kakor javljajo iz Aleksandrije, so na svojem sredozemskem potovanju tri naše vojne ladje, podmornici »Hrabri« in »Nebojša« ter matična ladja »Sitnica«, prispele te dni v egiptsko pristanišče v Aleksandriji. Ker so bile to prve jugoslovenske vojne ladje v Egiptu, je jugoslovenska kolonija z veseljem pozdravila njihov prihod. Tamkajšnje časopisje je posetu naše vojne mornarice posvetilo simpatične članke in objavilo tudi sliko komandanta naše eskadre kapetana bojnega broda Janka Kršnjavega. Jugoslovski poslanik Dučić je na čast eskadre priredil čajanko, istotako tudi naš konzul v Aleksandriji dr. Mušič-bej. Po tridnevem bivanju je eskadra zapustila Aleksandrijo ter odplula v Beirut, ki je druga etapa njenega potovanja.

* **Kako je observatorij pod Triglavom zabeležil potres** v Italiji. Italijanski poslanik g. Galli, ki se mudi na letovanju na Bledu, je predvčerajšnjim posetil dr. Belarjev observatorij pod Triglavom in si ogledal diagram, ki so ga zabeležili potresomeri tega observatorija. Največji diagram je napisal »Zlatorog«, na katerem sta pričetek in druga faza jako jasno narisana, a že v pričetku maksimalne faze so udarci potresa dvignili pisalno iglo čez 10 cm širok trak in šele po preteku 7 minut se je vrnila na svoje mesto in napisala dvanaest pojemajočih odmevov potresa.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. padavine v mm 8. vrsta nadav. 25. julija 1930.

Ljubljana: 7. 758,9, 16,0, 88, SW 2, 9, dež, 10,1. Maribor: 7. 758,5, 15,0, 85, mirno, 10, dež, 4,0. Mostar: 7. 758,3, 24,0, 75, mirno, 4, —. Zagreb: 7. 759,0, 18,0, 75, NE 2, 10, dež, 1,0. Beograd: 7. 757,6, 22,0, 75, W 2, 0, —. Sarajevo: 7. 757,5, 24,0, 65, mirno, 2, —. Skopje: 7. 758,8, 25,0, 65, NW 2, 0, —. Kumbor: 7. 758,0, 26,0, 65, NE 4, 2, —. Split: 7. 759,3, 24,0, 55, NNW 2, 0, dež, kaplje. Rab: ni depeše. Vis: 758,9, 18,0, 80, NW 8, 0, —.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 23,2, najnižja 15,0; v Mariboru 15,0; v Mostaru 24,0; v Zagrebu 17,0; v Beogradu 21,0; v Sarajevu 19,0; v Skoplju 18,0; v Splitu 22,0.

Solnce vzhaja ob 4.37, zahaja ob 19.36. Luna vzhaja ob 4.33, zahaja ob 20.45.

* **V spomin pokojnemu Juriju Bankinju,** prvemu predsedniku Jadranske stranke, se bodo prihodnji teden vršili poseti njegovega groba v Starem gradu na otoku Hvaru.

Danes, vsako sredo, soboto in nedeljo

GODBA in PLES

svira Sonny Boy jazz

ostale dneve radio koncert v hotelu „Bellevue“

Izborna PIJACA in prvovrstna KUHINJA, najlepša razgledna točka v Ljubljani. — Krasne tujske sobe, zelo prijetno bivanje za letovščarje. — Pension Interurban telefon 3042.

Jutri mlad prešiček na raznju in mlade raje. 10391

V počaščenje pokojnika bodo delegati podružnice Jadranske straže v Pragi položili venec na grob. Pridružili se bodo letošnji udeleženci propagandnega tečaja Jadranske straže in zastopniki poljskega učiteljskega v Lwovu, ki bivajo na letovanju v Starem gradu.

* **Izrazi sožalja ob smrti g. Antona Kristana.** Ob smrti g. Antona Kristana sta pokojnikova družina in Zveza gospodarskih zadrug prejeli nad 170 sožalnih pism in brzojav iz najrazličnejših krajev in od mnogih veleuglednih osebnosti. Vsi ti izrazi sožalja razodevajo, kako velik ugled je užival pokojnik in kako bolesto je njegova rerana smrt dirnila vse one, ki so znali ceniti pokojnikove eminentne sposobnosti. Celotno vrsto sožalij je ponatisnil »Slovenski Narod« v št. 164. Včeraj je gospa Kristanova prejela od namestnika čl. ministrskega predsednika g. R. Bechynela naslednje pismo: »Prosim sprejmite izraz iskrenega sožalja zaradi smrti g. Antona Kristana«.

* **T. K. Skala** poziva svoje člane, da se udeležijo odkritja spominske plošče lani ponesrečenemu Vinku Habetu, ki se bo vršilo v nedeljo, 27. t. m. ob 13. pri vstopu v slovensko smer triglavske stene. — Odbor.

* **C. M. družba** je prejela od ženske podružnice v Hrastniku 336 Din kot čisti dobiček dneva bonbončkov. Iskrena hvala!

* **Smrtna kosa.** V Kamniku je umrla včeraj po dolgi bolezni ga. Julijana Vrhovčeva in jo bodo jutri ob 16.30 položili k večnemu počitku na pokopališču na Žalah. Pokojnici blag spomin, rodbini iskreno sožalje.

* **Novi zakoni v slovenskem jeziku.** V zbirki zakonov, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, izidejo v kratkem naslednji zakoni: Zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravih (civilno pravno postopanje). Zakon o zemljiški knjigi in zakon o notranji ureditvi, napravljaniu in popravljaniu zemljiških knjig. Zakon o izvršbi in zavarovanju (izvršilno postopanje).

* **Karadjordje v doku.** Parnik »Karadjordje« je bil v četrtek popoldne v Tivtu dvignjen iz vode in spravljen v dok, kjer so takoj pričeli s popravilom. Šele sedaj se vidi, kako grozno razdejaje je na parniku povzročil »Morosini« s svojim neodpustnim manevrom. Škoda bo mnogo večja, kakor se je prvotno mislilo.

* **Najtoplejši dan v Beogradu.** Kakor poročajo beograjski observatoriji, je imel Beograd predvčerajšnjim največjo vročino v letošnjem poletju. Ob 13. je termometer beležil temperaturo 35,8 stopinj Celzija v senci. Jutranja temperatura je iznašala 27 stopinj.

* **Poziv dedičem.** Izseljeniški komisariat v Zagrebu, Kamenita ulica 15, poziva naslednike pokojne Lefevre Antonije, rojene König, baje iz Celja, ki je umrla v Ameriki, da se javijo s točnimi naslovi in dokazili sorodstva v svrhu nadaljnjega postopka zaradi izplačila zapuščine.

* **Cirkus Krone obišče Ljubljano?** Znan ogromni cirkus Krone, ki gostuje sedaj v Gradcu, eden največjih potujočih cirkusov sveta, se pogaja s finančnim ministrom v Beogradu za znanje pristojnih gostovanj v Jugoslaviji. Če bo pogajanje povoljno uspelo, namerava cirkus prirediti večdnevne predstave v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

* **Preprečena mostna nezgoda.** Iz Bohtnja nam javljajo: Most čez Savo v Soteski je pred 14 dnevi banovinska uprava dogradila in je prehod čez Savo zopet signuren. Komaj teden dni po dograditvi novega mostu se je 20. t. m. popoldne zaradi močnih nalivov zrušil opornik starega mostu v Savo. Ako banska uprava ne bi bila pravočasno uvidela opasnega stanja starega lesenega mostu in ne bi bila odredila takojšnje zgraditve novega lesenega mostu, bi kaka večja nesreča gotovo ne izostala. Vestnosti državnega inženjerja iz Kranja, ki je pregledoval vse mostove bohinjske ceste in odredil popravilo soteskega mostu, velja zahvala, da ni prišlo do kake katastrofe, zlasti še sedaj, ko na Bledu biva dvor.

* **V Savi pri Zagrebu je utonil Slovenec Kangler.** Pri selu Jarunu v zagrebški okolišici so v četrtek potegnili iz Save vojaka 4. balonske čete v Zagrebu Alojzija Kanglerja, rodom iz Slovenske Bistrice. V Sredo popoldne se je šel kopat v Savo in zašel v vrtnec, ki ga je potegnil v sedem metrov globok tolmun. Ker je bil Kangler precej dober plavalec, je verjetno, da ga je prijel krč. Navzoča sta bila dva tovariša, ki pa mu nista mogla pomagati, ker ne znata plavati. Truplo utoplenca so prepegljali na pokopališču.

* **Strašna avtomobilska nesreča pri Banjaški.** Kakor poroča »Vreme«, se je te dni na cesti Teslić-Kotor Varoš pripetila grozna nesreča. Trgovca Nikifor Bajić iz Teslića se je s svojo ženo v trgovskih poslih preko planine Borja peljal v Kotor Varoš. V bližini Maslovjarja pa je avto na ovinku zadel v neki drugi avtomobil ter se prevrnil v približno sto metrov globok prepad. Iz prepada so se zasilili obupni klic

ci na pomoč. Avto je obvisel na neki debeli bukvi, sofer pa je že prej odletel iz avtomobila in se močno pobil. Bajića so pozneje pasanti težko poškodovanega potegnili izpod razbitega avtomobila. Njegova žena je bila nezvestna prepeljana v bolnico in bo težko ostala pri življenju. Grozna nesreča je v Tesliću izzvala splošno sočustvanje.

* **Zločin vaškega redarja.** V vasi Golubincih blizu Sremske Mitrovice je imel vaški redar Pavle Pavličić razmerje z omoženo Marijo, katere mož je šel k rudarjem na Francosko. Ker sta redarja njegova mati in žena vedno opominjali, naj pušči Marijo, je ta nagovorila Pavla naj ubije najprej svojo ženo, potem pa še mater. Ker ji ni takoj ugodil in se je branil, je bila Marija nanj srdita. Ko se je Pavle pred dnevi spet napotil k njej naravnost iz službe, je slišal pod oknom, ko je rekla Marija sosedu v pogovoru o njem: »Če bi imela revolver, ga takoj ubijem«. Ker je imel Pavle pri sebi službeno puško je ustrelil Marijo skozi okno v srce, da se je mrtva zgrudila. Redarja so zaprli.

* **Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru** (Odobren od ministrstva trgovine in industrije). Novi tečaj se začne dne 2. septembra 1930. Prospekti brezplačno pri ravateljstvu zavoda, Maribor, Vrazova ulica, ali v trgovini s pisarniški stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7. Zavod poseduje tudi lastni penzionat za dečke, na kar se posebno opozarja.

* **Obleke in klobuke kemično čist.** barva, olisra in ilka tovarna Josip Reich.

Samo še danes ob 4., pol 8. in 9. uri

Ana May Wong

v filmu opojnih strasti in tajinstvenosti

Tajnosti šangaja

Znižane cene! KINO IDEAL

Iz Ljubljane

u— **Nemški poslanik g. Ulrik pl. Hassel,** ki se mudi s svojo rodbino na Bledu, je posetil včeraj popoldne v družbi svoje gospe soproge in dveh sinov Ljubljano. Napravil je obisk na mestnem magistratu, kjer ga je sprejel v zastopstvu odstopnega mestnega načelnika g. podžupan prof. Jarc. Član mestnega tujsko-prometnega sveta g. inspektor Wester je odlične goste pospremil po mestu, na Grad, na Mirje in pod Tivoli. Gostje so opetovano izrazili svoje zadovoljstvo z obiskom Ljubljane; zlasti jim je ugajal krasni razgled z grajskega stolpa, lepo zelenje in pisani, dobro negovani nasadi v Tivoljskem parku ter red in snaga, ki vladata v našem mestu. Pod večer se je odlična rodbina vrnila na Bled.

u— **Odlični gostje v Ljubljani.** V povodu II. kongresa slovenske katoliške akademije mladine, ki je zborovala v četrtek v Ljubljani, včeraj v Sčini, danes pa zopet v Ljubljani, kjer bo kongres zaključen, so prispele v naše kraje g. univ. profesor dr. Frank Wollmann iz Prage, vodja poljske katoliške akcije župnik Lewandowicz, predsednik poljsko-jugoslovenske lige književnikov dr. Kndeljewski, ter razni zastopniki in predstavniki organizacij poljskega, češkoslovskega in hrvaškega katoliškega dijaštva. Na otvoritveni seji kongresa v hotelu Unionu so govorili m. dr. tudi minister dr. Korošec, nadškof dr. Jeglič in zagrebški pomožni škof dr. Premuš.

u— **Ga. Mihaela Petrovičeva** podlegla poškodbam. Včeraj proti večeru je v glavni bolnici umrla žena železniškega sprevodnika g. Mihaela Petrovič, ki je dobila hude poškodbe pri nedeljski avtobusni nesreči v Šiški. Niti skrbna nega, niti zdravniška veđa ji nista mogli ohraniti življenja. Tudi stanje soferja Kerna, ki je tako neprevidno vodil ponesrečeni avtobus, je še vedno zelo resno.

u— **Sprejem slepih otrok v kočevski zavod.** Na magistratu je nabit razglas, pod kakimi pogoji se sprejmejo slepi otroci v zavod za slepe deca v Kočevju. Velja le za otroke nad 7 let; prošnje je vložiti do 15. avgusta t. l. pri VI. oddelku kr. banske uprave.

u— **V restavraciji »Zvezda«** slavita danes in jutri 6 letnico svojega muziciranja pri g. Krapežu g. Branko Cvetko in kapelnik g. Cvirn. G. Cvetko se obenem poslavlja od Ljubljane, dočim bo g. Cvirn še do konca sezone v Ljubljani. Vabljeni vsi prijatelji vesele muzike, plesa in pristne domače kapljice.

u— **Najdba kolesa.** Pred par dnevi je bilo najdeno na dvorišču Majcnove gostilne na Lžanski cesti še dobro ohranjeno moško kolo, zaznamovano s tovarniško številko 60.469, črno pleskano in z navzgor obrnjenim krmilom. Menda je kolo ukradel kak priložnostni »kolesar«, nato pa se skesal in ga enostavno pustil na onem dvorišču. Najdeno kolo je shranjeno pri policijski direkciji.

Angelca

naznanja, da je prevzela vodstvo znane Lasanove gostilne v Kersnikovi ulici. Izborna vina, topla kuhinja, senčnat vrt. 10.327

Vabi vse stare znance in prijatelje

ANGELA VERCE.

u— **Jurček na jurčku.** Šolski upravitelj g. Josip Orbič iz Sčine se je podal te dni v gozd in začutil vonj po gobah. Ozrl se je okrog sebe, ugledal par lepih jurčkov, naposled pa odkril majhen čudež. Iz gozdne zemlje je namreč štrlel postaven jur, na njegovem klobuku pa je čepel majhen ponižen jurček, ki je zrasel iz svojega brata. Presneta reč, kakor v pravljici! G. Orbič je odtrgal jurčka in poslal mali čudež narave v našo redakcijo, kjer povzroča med nami in našimi obiskovalci pravo senzacijo.

u— **Na sprehodu ujel gada.** Monter mestne elektrarne g. Karl Mayer se je peljal včeraj popoldne s kolesom po Lžanski ce-

sti. Ko pa je vozil po poti na Peruzljevem stradunu, je s kolesom nenadoma zdrsil čez nekaj mehkega, zaradi česar se je ozrl in stopil na tla. Na svoje nemalo začudenje je videl, da leži čez cesto kača, ki pa je pravi pravcati gad. G. Mayer se je vrnil nazaj in skušal gada s čevljem pritisniti k tlu, tisti hip pa se je nevarna strupenjača sprožila v zrak in se zaletela vanj v višino trebuha. K sreči ni pravilno vsekala in je padla nazaj. Mayer jo je nato pritisnil k tlu s kolesom, nato pa vzel v roke male klešče, ki jih je imel slučajno s seboj in prijel z njimi gada za vrat. Prišedši do bližnjih hiš, je dobil neke papirnate vrečice in spravil velikega in debelega gada notri. S svojim nevarnim plem, ki se je motal v papirnatih vrečici, se je zgasil g. Mayer na večer v našem uredništvu, nakar je odnesel gada v »Zoo« v Tivoliju.

u— **Karambol kolesarja in avtomobilista.** V četrtek okrog 13.15 se je pripetila na oglu Šelenburgove in Knaflcove ulice prometna nezgoda, ki je domala postala prav usodna. Po Šelenburgovi ulici je privozil z avtomobilom pravilno po desni strani prokurist Ivan M. iz Broda, istočasno pa se je pripeljal po Knaflcovi ulici na kolesu dijak Josip K., stanujoč na Aleksandrovi cesti 2. Kolesar je hotel avtomobilista, vozečega v smeri proti Zvezdi, prehiteti in je zavil v Šelenburgovo ulico tik pred avtomobilom. K sreči je imel M. toliko prisotnosti duha, da je svoje vozilo v trenutku zavril, vendar zadel neprevidnega kolesarja z vso silo. K. je padel s kolesa in se po telesu lažje poškodoval. Precej je trpelo kolo, na katerem ima K. okrog 100 Din škode. Nezgode je seveda kriv K. sam in je lahko zaenkrat vesel, da je še tako srečno odnesel.

u— **Aretacije.** Stražniki in organi kriminalnega oddelka so včeraj ponoči prišli več sumljivih oseb zaradi pravih različnih prestopkov. V Tivoliju in v gozdu nad njim so iztaknili več sumljivih žensk, ki so se pečale ponajveč s tajno prostitucijo. Ženske so na policiji dobile opredek s tem, da morajo, preden bodo izročene sodišču, očistile šipe v onih in da počedijo zapore in druge prostore. V javnem stranišču na Mariniem trgu sta bila predsončnim aretirana 2 moška zaradi perversnih nagibov. V zapor je moral nadalje delavec Rafael M. iz Primorja, ki je v neki gostilni razsajal in se nerodno izražal o državi. Na ulicah so prišli policisti Ivana P., ki je izgnan iz mesta, ter Josipa D. in Antona M., ker sta sumljiva, da živita nepošteno življenje. V zapor je moral naposled še znani grešnik, nepopolnšljivi razgrajca Stanko B. Predsončnim se je spet napil, nato pa v neki gostilni sredi mesta povzročil tak kaval, da so ga morali krotiti stražniki, ki so ga le z naporom spravili na varno. Fant bo sedaj predsedel v policijskem zaporu več dni, nakar bo izpuščen in bo najbrž nadaljeval z izgredi. Za take tipe je kaj primerna prisilna delavnica.

PEGE odpravi hitro in brez sledu

„CREME ORIZOL“

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Depot: Cosmochemia, Zagreb, Smitičkova 23. Telefon 49-99. 154

u— **Rjuhe so mu odnesli.** Vlakovski prednik Josip Stojković, stanujoč v Presernovi ulici 9 v Mostah je, prišedši dne 22. t. m. domov, našel svoje stanovanje odklenjeno. Takoj se mu je zdelo, da ne bo vse v redu. Njegova slutnja je bila upravičena; zagledal je takoj odprto omaro za perilo, ki je bila skoro prazna. Stojković je ugotovil, da mu je tat odnesel 7 belih rjuh, ki so bile po večini označene z monogramom I. I. K. in I. M. Kakor sumi oškodovanec, je bila na delu najbrže neka ženska, proti kateri je uvedena stroga preiskava.

u— **Listnica z dokumenti izgnila.** Delavec France Uhlir, stanujoč na Zabejku št. 1 je predvčerajšnjim popoldne kopal v Töniessovi jami za kurilnico državnih železnic, kjer je zaposlen že dalje časa. Pred početkom dela je spravil svojo listnico pod neki štor, menec, da bo tam najbolj na varnem. Njegovo početje pa je menda opazoval neznan postopač, ki jih je v tamošnji okolici vedno dosti. Splazil se je v neopažen trenutku do štora in z listnico pobegnil. Okradeni Uhlir je imel v listnici nekaj malega gotovine, bolj važne pa so bile zanj razne listine, kakor: krstni list, domovinski list, invalidske listine in še par drugih dokumentov.

u— **Priporočamo restavracijo Martinč v Zg. Šiški.**

Iz Maribora

u— **Primožičev večer** priredi v danes v soboto 6. t. m. ob pol 9. v Narodnem domu Sokol-matica Maribor, ki pozdravlja prvič svojega člana kot svetovnega zmagovalca. Pridite vsi, ki ga poznate, da ga pozdravite, in vsi, ki ga ne poznate, da ga spoznate!

u— **Počitniški dom kraljice Marije** na Pohorju. Društvo za zdravstveno zaščito mladine v Mariboru je prejelo od d'orskega maršalata obvestilo, da je Ni. Vel. kraljica Marija odobrila, da se novi počitniški dom pri Sv. Martinu na Pohorju imenuje »Počitniški dom kraljice Marije«. Tudi je kraljica prevzela pokroviteljstvo nad slovensko otvoritvijo doma dne 3. avgusta t. l. Zastopal jo bo general, ki bo še določen.

u— **Koncert v mestnem parku** bo v nedeljo ob 11. do 12. ob lepem vremenu priredila godba Drave.

u— **Z vlaka je padel** v četrtek ponoči blizu postaje Rače-Fram 28 letni delavec Fr. Bizjak iz Ljubljane, ki je bil naslonjen na vrata vagona in ni opazil da vrata niso zaklopljena. Ponesrečenec se je precej poškodoval na glavi in si zlomil prst na roki. Mariborski reševalni oddelkec je odpeljal Bizjaka z avtom v splošno bolnico.

u— **Zaradi velikega prometa** na Slo-

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši

kakršen je predpisan za dneve birmovanja v stolnici, na kar se vozniki izrecno opozarjajo.

a— **Nezgoda avtobusa.** Na progi Glavni trg-kopališče je včeraj dopoldne pri okretju na Glavnem trgu zadel mestni avtobus z zadnjim delom v kamenito ograjo Marijinega kipa. Poškodbe avtobusa in ograje so razmeroma majhne.

a— **Ponesrečen kolesar.** V četrtek zvečer se je vozil 63 letni lesni trgovec Fr. Podlipnik iz Tezna po poslih proti Sv. Lenartu. Na takozv. Šiškarjevem trgu med Sv. Marijeto in Sv. Lenartom je padel s kolesa tako nesrečno, da si je zlomil nogo v gležnju. Njegovi svojci, ki so bili o nesreči obveščeni, so ga še isti večer prenesli na dom, vendar ga je po zdravnikovi odredbi moral rešiti avto prepeljati v mariborsko bolnico.

a— **Policijski drobiž.** Aretirana sta bila zaradi prevare in potepuštva Tone J. ter zaradi pijanosti France J. — Hišnemu posestniku Ivanu Kolarju v Mejni ulici je neznanec odnesel iz zaklenjene drvarnice devet piščet in kocklo. Ključavnico je odprl s ponarejenim ključem in potem zopet lepo vrata zaklenil. — Julijani Premovi na Meljski cesti so ponoči dolgorpstežni pokradli z njive za več sto dinarjev krompirja, fižola in kumarca.

Iz Celja

e— **Ukinitev električnega toka v Celju in okolici.** Ravateljstvo falske elektrarne obvešča vse prizadete prebivalstvo, da bo to nedeljo med 8. in 12. dopoldne ukinilo v Celju in okolici električni tok.

e— **Ustavljeno kazensko postopanje.** Pretekli mesec smo poročali na podlagi ovadbe, ki je bila vložena pri celjski policiji, da je 22 letni mesarski pomočnik Bernard Knez iz Celja zlorabil 11. junija ponoči na cesti med Laškimi in Št. Rupertom 17 letno posestnikovo hčerko Anico L. Takrat je bilo v ovadbi navedeno, da je Knez grozil L. z nožem. V preiskavi pa je bilo ugotovljeno, da o zločinu ne more biti govora in je bilo kazensko postopanje proti Knezu ustavljeno. Knez je bil pred dnevi izpuščen iz preiskovalnega zapore.

e— **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnici sta umrla 24. t. m. 52 letni Maks Peschitz, solicator v tukajšnji pisarni odvetnika dr. Skobernet, in pa 65 letni upokojeni železničar Jože Marš iz Št. Vida pri Grobelnem.

e— **Popadljivi psi** spadajo na verigo! Celjska mestna policija je včeraj prejela ovadbo, da ima neki obrtnik v Gosposki ulici zelo popadljivega psa, ki ne pušča nikogar v miru, zlasti pa ne more videti kolesarjev. V četrtek proti večeru je pes popadel v Gosposki ulici elektrotehničnega obratovodjo Westnove tovarne v Gabeltu Antona Wieslerja in ga ugriznil v levo nogo po kolonom. Prvo pomoč je nudil Wieslerju zdravnik dr. Premschak, ki ga je napotil v bolnico po injekcijo proti steklini, dočim je bilo obrtniku naročeno, naj psa pošlje na pregled k živilozdravniku. Popadljivi psi spadajo na verigo in ne sme biti izjeme za nikogar!

Iz Kranja

r— **Aero-klub »Naša Krila«** priredi danes v soboto zvečer in jutri v nedeljo v Narodnem domu tombolo z velikimi dobitki v gotovini. Svira ciganska godba »Barantva« iz Murske Sobote. Prireditelj se bo vršila ob vsakem vremenu. 945

r— **Na sokolskem igrišču** se bo jutri odigral ob 16. nogometna tekma med kluboma SK Tržič : SO Sokol Kranj, ki bo gotovo zanimiva zaradi znane poztvovalnosti tržičkih igračev. Kranjčani to pot nastopijo s samimi mladimi močmi in gotovo se bodo potrudili, da dosežejo čim boljši rezultat, da si tako pribore zaupanje sportske publike. Ob 18. pa nastopi v revanši tekmi hazena TKD Atena iz Ljubljane : SO Sokol Kranj. Zanimanje za ta sport v Kranju vidno narašča, kar dokazuje vedno številnejša publika. Domače hazenašice, dasi še začetnice, v igranju vidno napredujejo.

Iz Konjice

nj— **Odvetniško pisarno** otvori v Konjicah g. dr. Ervin Mejak. Posloval bo v Hasenbichnovi hiši na Glavnem trgu.

nj— **Ekspozitura OUZD** se ukine v Celje. Vsi posl. preidejo na urad v Lj. nj— **Sokolsko društvo Konjice** in Oplotnica priredita v nedeljo

Iz Trbovelej

— Stavbeno gibanje. Kljub sedanji gospodarski krizi se letos pri nas še precej gradi. Zidajo največ privatni eno- do dvozdružinske stanovanjske hiše. Nasprotni Dimnikar je zrasla prav čedna nova kolonija stavbene zadruge »Dom in vrta«. Zgrajenih je že kakih deset ličnih hiš. Nekateri so že popolnoma dograjene in so se gospodarji že vselili, druge bodo pa še tudi letos dogotovljene. V bližini si je postavil svoje stanovanjsko poslopje, ki ga bo uporabljal tudi za pisarne, stavljen podjetnik g. Božič. Autopodjetnik g. Kačnik je sezidal nad garažo čedno stanovanje. Vila podjetnika g. Hauka bo v kratkem popolnoma dogotovljena. Stanovanjska hiša, ki jo gradi občina za meščanskošolsko učiteljsko, je v surovem stanju že dograjena in bo vselitev najbrž že letos mogoča. Po raznih kolonijah grade še razni zasebniki še več enodružinskih hiš. S tem bo stanovanjska beda v Trbovljah znatno olajšana.

— Naše izletniške točke. Naši okoliški hribi in izletniške točke, kakor Sv. Planina, Mrzlica in Kum privlačajo redno vsako nedeljo precejšnje število izletnikov, kateri si ob povratku ogledujejo Trbovlje in njega zanimivosti ter prihajajo drugič v še večjem številu. Osebito, ker so vse že obsteječe planinske koče dobro založene in znane po svojih nizkih cenah pri jedaci in pijači. Navadno se odpeljejo z večernimi vlaki, nekateri celo šele s turistovskim, kar je pač najboljši dokaz, da so se znebili raznih predsodkov misleč, da v Trbovljah niso varni življenja. Pretepo je v Trbovljah ako računamo veliko objudenost gotovo veliko manj, kakor v vseh drugih industrijskih centrih. Rudarji, osebito mlajši so se začeli navzile napornemu delu v rudniku zainteresirani za prirejanje gledaliških iger, turistične, nogomet, gojenje lahkoatletike in telovadbe ter kažejo v vsem prav razveseljevalne rezultate, in so s tem zaposleni tako, da je pred leti običajno »aufbiksanje« po cesti domala popolnoma ponehalo.

Iz Hrastnika

— Blagoslovitev motorne brigadne. Gostilno društvo Hrastnik-steklarna je v nedeljo po kratkem času svojega obstoja že blagoslovilo motorno brigado. V ta namen je priredilo svečanost združeno z veliko veselico, ki jih je gmotno gotovo še bolj podprla. V soboto večer se je razvila po dolini bajkida, pri kateri je sodelovala, kakor tudi drugi dan Trboveljska godba na pihala in v dolgi vrsti gasilcev društva Hrastnik-steklarna in Dol so se svetili mali lampjonički. Po bajkidi je bila podoknica g. Abdu, drugi dan zjutraj pa budnica. Dopoldan je bila blagoslovitev motorne brigade, ki so ji kumovali gospe Ablova in Stadelbauerjeva, soproga centralnega ravatelja. Brigado je blagoslovil dolski kaplan Vrbanišek, ki je tudi imel nad vse lep govor, mašo pa jebral hrastniški kaplan Zalar. Zbrane gasilce je podpral še podžupan g. Sitter, starosta zveze gasilcev in načelnik Trboveljske gasil. Župe g. Guček. Popoldan se je razvila na prostoru poleg izloznice velika veselica, katere se je udeležilo okoli 1500 posetnikov. Ker namerava, kakor smo doznali, neko drugo društvo na istem mestu zopet imeti veselico, moramo še sedaj pripomniti, da tu ni kraj za slične prireditve. Na prostoru poleg izloznice oziroma izloznic upamo, da oblast ne bo več dovolila veselice. Namesto miru je celo noč vpitje, kar je ob takih prilikah umevno. Prostorov za zabave je v Hrastniku dovolj, kar gotovo vsi uvidijo.

Iz Laškega

— Inšpekcija g. bana. V četrtek ob pol 8. se je nepričakovano pripeljal v Laško s svitom g. ban inž. Serbec ter inspiciral sresko načelstvo. Po opravljeni inšpekciji je nadaljeval pot v Maribor.

— Ogenj. V noči od 23. do 24. t. m. sta pogorela posestnici Mariji Knapčević v Radobljah hlev in klet. Gasilski alarm je zbudil Laščane in letovščarje iz spanja, da so prestrašeni hiteli na ulice. Pa se ni drugega videlo kakor velik svet proti jugu. Laški gasilci so odhiteli na kraj požara ter se jih trudu zahvaliti, da ni ogenj upepelil tudi koče. Kakor pravijo, je ogenj zanetil slaboumi mož Marije Knapčević, Urban Knapčič, naka je mirno pušil v koči cigareto ter opazoval ognjene plamene. Zjutraj so ga odvedli v norišnico, kjer se je že parkrat nahajal. Škoda je le deloma krita z zavarovalnino.

— Smrtina kosa. V četrtek zjutraj je v Ogačah preminul po težki bolezni bivši znan posestnik Jaka Potušek v starosti 76 let. Blag mu spomin!

— Letovišče. Krasno vreme, ki neprestano plava nad Laškim, vabi vedno nove goste v naše mesto in neprestano prihajajo vprašanja za sobe z raznih strani. Med gosti je bil tudi že predsednik Stola sedmoroce g. Okretič, ki pa se je zaradi obolenosti svoje ge. soproge moral predčasno vrniti v Zagreb. Zelimo ge. Okretičevi brzo okrevanje, da bomo mogli odlična gosta že v tej sezoni znova pozdraviti v Laškem.

— Sokol. Naše sokolsko društvo bo priredilo v nedeljo, 10. avgusta popoldne svoj običajni letni nastop v kopališkem parku. Nastop bo združen z veliko ljudsko veselico in vabimo k tej prireditvi Sokola prijazno občinstvo iz bližnje in daljne okolice. Sosedna društva prosimo, da upoštevajo naš nastop in ne škodujejo z istočasnimi prireditvami sebi in nam. Na Sokol je brez doma, brez telovadnice, na prostem se vršijo vaje, pa vendar ne klonimo. S pridnostjo in neutrudnim delom si bomo tudi mi priborili lepše čase.

Iz Višnje gore

— Naše olepševalno društvo že dva tedna pridno dela in gradi. Sedaj se dodelava že občestni zid od Nadrahove gostilne proti cerkvi, s čimer bo napravljena tudi tostran cerkve lična in dokaj obširna terasa.

— Graditev javnega kopališča? Na pobudo od zgoraj se je začelo v Višnji gori zanimanje za gradnjo javnega kopališča. Misel je vse hvalje vredna, saj naš kraj kopališče izredno potrebuje.

— Igra narave. V okolici St. Vida pri Višnji gori se živinoreja precej forsira. Uspehi so vidni. — Pretekli dnevi je nekemu posestniku kravica otelila 7 nog pri

dveh teletih, ki oba živita. Ko se bo gosposma živinoreja popolnoma selekcionirala v našem kraju, bodo najbrž prenehali tudi taki nedostaki.

Iz Murske Sobotе

— Nesreča pri telovadbi. V torek zvečer se je ponesrečil Sokol Jože Jug. Pri saltu z drogov se je zavrtil malo preveč in bi moral pasti na hrbet. Da bi se temu izognil, se je z rokama oprl na tla. Pri tem so se mu pa te v komolcih izvinile nazaj. Ponesrečenec se je nudiš takoj zdravniška pomoč.

— Zdravnik dr. Glančnik, ki se je v svrhu znanstvene izpopolnitve v dentistič

GOSPODARSTVO

Naše banke in znižanje debetne obrestne mere

Glede na splošno nazadovanje obrestne mere na kontinentu kakor tudi v Ameriki, je v naši državi, zlasti v Srbiji, nastalo močno gibanje za znižanje debetne obrestne mere naših bank. Po znani konferenci bančnih združenj v Beogradu, ki je sklenila tudi resolucijo o obrestni meri, ki neka upravitelji sedanje stanje, je beograjska »Politika« objavila uvodni članek o obrestni meri bančnih zavodov, ki je tudi pri nas vzbudil precej pozornosti. Piseč članka očita bankam oduševstvo (pri tem misli v prvi vrsti na banke v južnih pokrajinah naše države) in nerazumevanje za skupne gospodarske interese naše države ter »obja naziranje bank, da je za visoko obrestno mero odgovorna država.

Na te očitke je objavljen v »Trg. listu« od 17. t. m. odgovor iz bančnih krogov, v katerem trdi piseč med drugim, da je odstotek dobička slovenskih bank »neverjetno nizek«. Za primer navaja podatke za tri največje slovenske banke, ki so imele l. 1929. skupni kosmati dobiček v višini 37 milijonov Din, od katerega so morale izdati za plače nastavljenecem okrog 17 milijonov, za ostale upravne stroške 8.5 milijona in za davke 1.5 milijona Din. Preostalo je torej 10 milijonov Din čistega dobička, kar predstavlja rentabilnost za lastni kapital z rezervami v višini 103 milijonov Din in po odbitku dotacij povprečno 7-odstotno dividendo.

Naziranje naših bančnih krogov je malo čudno. V časih, ko vse svetovno gospodarstvo čuti težo gospodarske depresije, ko je vsakikar trgovec ali industrije zadovoljen, če nima pasivne bilance, nikakor ne moremo uvideti, da je povprečni odstotek dividende od 7% »neverjetno nizek«, še manj pa čist dobiček, ki odgovarja vendar 10% obrestovanju lastne glavnice in rezerv, ne glede na to, da predstavljajo dotacije rezerv iz dobička le neizplačan dobiček, ne pa rezijsko postavko.

Tudi se ne moremo strinjati z izjavami pisca, s katerimi hoče pobiti trditve, da bi znižanje debetne obrestne mere povečalo možnosti za sigurno plasiranje obilnih denarnih sredstev, češ, da preveliki mobilnostni bank niso krive pretirane debetne obrestni. Kreditno poslovanje naših bank bi se brez dvoma razširilo, če bi se zavodi odločili znižati debetno obrestno mero; vrhu tega pa ne bi bilo potrebno »izgubljati velikih potov na obrestih za neplasilane kapitala. Obrestna mera za kredite je dejansko najnižja v Sloveniji, s tem pa še ni rečeno, da je denarnim zavodom nemogoče nadalje znižati obrestno mero, saj vidimo celo med zavodi v Sloveniji prav znatne razlike v debetni obrestni meri.

Tudi naše denarstvo se bo moralo prilagoditi polaganoma predvojnemu razmeram glede obrestne mere. V preteklih letih so imele zaradi neurejenosti povojnih razmer naše banke precej izgub na dubioznih terjatvah ki so jih polagoma pokrile deloma iz tistih rezerv deloma pa iz doseženih dobičkov. Danes so razmere v tem pogledu ugodnejše in so bilance v splošnem očistene od takih aktivnih postavk.

Gospodarstvo je več ali manj konsolidirano in ni več nevarnosti večjih izgub. S tem pa je tudi odpadla potreba premije za riziko, ki je doslej povzročala višjo obrestno mero. Tendence k znižanju obrestne mere ne bo mogoče zadržati, zato bi bilo dobro, da bi naši bančni zavodi dalje premišljevali v tem, kako znižati režije, da ne bo zniževanje debetnih obrestni povzročilo nazadovanja dobička pod ono višino, ki se bo v bodoče izkristalizirala kot primerna, ki pa bo najbrž predstavljala nižje obrestovanje glavnice in rezerv, kakor danes. Tudi drugo opazamo, da se dobički bank zmanjšujejo. Tako so letos v Avstriji skoro vse banke znižale dividendo, ker so bile pod pritiskom nižje obrestne mere v inozemstvu prisiljene znižati napetost med kreditno in debetno obrestno mero.

Končno naj še omenimo nekaj o davčni obremenitvi, ki se pogosto navaja kot vzrok visoke debetne obrestne mere. Lani so vse banke v Sloveniji plačale na davkih vsega nekaj manj kakor 2 milijona Din dočim so l. 1928. plačale preko 4 milijone Din, leta 1927. skoro 7 in pol milijona Din, leta 1926. skoro 13 milijonov Din in leta 1925. skoro 16 milijonov. Davčna obremenitev bank. poslovanja se je zadnja leta izredno zmanjšala in lani znašala le še 16% čistega dobička in komaj 5% kosmatega donosa bančnega poslovanja. To zmanjšanje davčne obremenitve pa končno tudi ne more ostati brez vpliva na višino debetne obrestne mere.

— Ravnatelj Privilegirane izvozne družbe o izgledih za izvoz. Ravnatelj Privilegirane d. d. za izvoz kmetijskih pridevkov dr. Gottlieb je glede izgledov za izvoz žita in glede letine podal zanimivo izjavo, iz katere posnemamo naslednje: Pridelek pšenice je letos po količini manjši nego lani. V Baški in v Banatu znaša primanjkljaj 20 — 25%, v drugih krajih, zlasti v Srbiji, pa do 40%. Na drugi strani pa je kakovost letošnje pšenice izredno dobra. Naša potiska pšenica tehta v posameznih primerih 83—84 kg in skoro ni najti pšenice v državi, ki bi tehtala manj kakor 78 kg. Izgledi za plasiranje letošnjega presečka v pšenici so razmeroma dobri, kajti zanimanje uvoznih držav za našo pšenico je prav živahno. Ponudbe, ki jih je doslej prejela družba iz uvoznih držav, so za 12—80 Din pri 100 kg višje, kakor pa se trenutno prodaja rumunska pšenica za kontinent. Zato je upravičeno upa-

ni stroki možni nekaj časa v inozemstvu, se je vrnil in ordinira redno dnevno kakor poprej.

— Kaj je z letalskim mitingom? Srednjo aprila se je dvignilo nad Prekmurjem nekaj letal mariborskega Aerokluba in raztrosilo letake, s katerimi je pozivalo ljudstvo na letalski miting v Mursko Sobotu. Toda miting je radi sumljivega vremena in drugih ovir izostal. Tudi v maju nismo videli letal. Ljudstvo, ki se mu je reklo, da naj brani kupljene vstopnice, jih hrani menda še danes, a zaman. Vsekakor bi bilo zelo na mestu, da bi se mu zadeva vsaj nekoliko pojasnila.

nje, da bomo letos dosegli relativno ugodnejšo ceno za našo pšenico v primeru s svetovno ceno. Letos tudi prvič lahko prodamo našo pšenico po relativno boljši ceni kakor je za isto kakovost more doseči Madžarska. V Szegezinu se plačuje pšenica za izvoz po 18.5 — 18.75 penga, dočim se na naših potiskih postajah plača istočasno 190 Din. Čeprav se je letos vršila žetev 15—20 dni prej nego druga leta, vendar je ponudba od kmeta še zelo slaba. Morda računa naš kmet, da bo dosegel glede na izredno kakovost za svoj pridelek še boljše ceno, čeprav so današnje cene že za 20—30 Din višje nego pred nekaj tedni. Glede koruze je g. Gottlieb izjavil, da imamo od lanske letine na razpolago za izvoz še kakih 10.000 vagonov. Izgledi za novo letino so v poednih krajih Bačke, ob Tisi in v Slavoniji slabi, vendar ni izključeno, da se bo koruza še popravila, če bo prišel izdaten dež. V splošnem pa se lahko računa, da bo letina v koruzi izpadla prilično dobro. Na koncu je g. Gottlieb še izjavil, da je organizacija Privilegirane izvoznice družbe, kar se tiče pšenice in koruze, v glavnem končana. Delo je v polnem teku in dnevno prihajajo od vseh strani zanesljive vesti, ki omogočajo pregled izvoznih možnosti.

— Otvoritev nove proge Trebinje — Lastva. V nedeljo 3. avgusta bo svečana otvoritev nove ozkotirne proge Trebinje — Lastva. Ta proga je podaljšek obstoječe proge na Trebinje, ki se pri Humu nad Dubrovnikom odcepi od proge na Kotor. Od Lastve se proga gradi naprej do Bišča, od tam pa bo speljana v dolino Zete do Danilovgrada in Nikšića.

— Financiranje hmeljske letine v Češko slovaški. Kakor smo že poročali, so se hmeljarska združenja v Českoslovaški dogovorila z Zemsko banko in lokalnimi denarnimi zavodi glede financiranja letošnje hmeljske letine. Kakor se sedaj oficijelno razglašja, je namen kreditne akcije ta, da se hmeljarjem po izvršeni letini prožijo denarna sredstva, da ne bi bili primorani v sili in naglici prodati pridelek. Kredite bodo hmeljarji dobili na 3 mesečne menice (izjemoma šestmesečne) s podpisom hmeljarja in enega ali dveh žirantov, in sicer po obrestni meri 5% in v višini 300 Kč za stol od 50 kg

Je boljša in cenejša je
PALMA
zdravilna grenka voda.
DOBIVA SE POVŠODI

138

— Predvojni dolгови Rusije. Kakor znano, zagovarjajo voditelji sovjetske Rusije od nekdanj stališča, da ruski kmet in delavec na noben način ne moreta prevzeti odgovornosti za stare dolgove carja in kapitalistov, pri čemer pa iz previdnosti vedno poudarjajo, da odklonitev plačevanja dolgov ni morda komunistični princip. Dejansko priznanje predvojnih dolgov torej ne prida v pošten. Navzile temu pa se, kakor znano, vršijo trenutno v Londonu pogajanja z rusko delegacijo glede ureditve vprašanja predvojnih dolgov. Ruski listi poudarjajo v zvezi s temi pogajanimi, da ne gre za priznanje predvojnih dolgov, temveč le za ustvaritev pogojev za otvoritev inozemskega kredita. Že leta 1927. so se vršila pogajanja s Francijo, pri katerih je Rusija za dolno poravnava predvojnih dolgov v Franciji ponujala letno plačilo od 22 milijonov zlatih rubljev tekom 61 let. Kot protiuslugo pa so Rusi zahtevali od Francozov kredit v višini 120 milijonov dolarjev. Ta ponudba pa Francozom ni bila zadostna, saj znaša skupna vsota ruskih dolgov v Franciji 7500 milijonov zlatih frankov (od tega 1640 milijonov vojnega dolga). Tudi pri sedanjih pogajanjih z Anglijo spravljajo Rusi pripravljivost za dolno plačilo predvojnih dolgov v zvezi z zahtevu po otvoritvi velikega kredita. Skupna vsota ruskih predvojnih dolgov v Angliji znaša 90 milijonov funtov (2.2 milijarde zlatih frankov). Sovjetski poslanik v Londonu, ki je vodja ruske delegacije, je glede pogajanj izjavil, da gre le za provizorično ureditev vprašanja dolgov. Kakor se zatrjuje, so Rusi pripravljali privatnim upnikom v Angliji sklamata plačati 10—30% zlate vrednosti dolga. V primeru sporazuma obljubujejo Rusi, da bi bili pripravljeni na podlagi večjih angleških kreditov dati Angliji letno za 40—50 milijonov funtov naročil

BORZE

25. julija.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet manjši kakor zadnje dni. Le v devizah Trst, Berlin in Newyork je bilo nekaj več potrebe. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem elektronskem tržišču je danes vojna škoda skoro obdržala večerjajne tačaje. Za aranzma se je trgovala po 440 do 440.5, za avgust po 441 in za december po 441. Od ostalih državnih papirjev se je trgovalo še 75% Blairovo posojilo po 87.5 in 75% posojilo Drž. hipot. banke po 86.5. Med za sebnimi vrednotami so bili zaključki le v Jugo banki po 77.5, v Union banki po 191, v Narodni po 8250 in v Sečerani po 325 do 315.

Davice in valuta.

Ljubljana. Amsterd. 22.09, Berlin 13.4475 do 13.4775 (13.4625), Bruselj 7.8828, Budimpešta 9.885, Curih 1005.9, Dunaj 795.22 do 798.22 (796.72), London 273.95 — 274.75 (274.35), Newyork 56.165 — 56.365 (56.265), Pariz 221.84, Praga 168.78 — 167.58 167.18), Trst 204.32 — 206.32 (205.32).

Zagreb. Amsterd. 22.09, Dunaj 795.22 do 798.22, Berlin 13.4475 — 13.4775, Bruselj 7.8828 — 7.9128, Budimpešta 9.87 — 9.90, Milan 204.211 — 206.211, London 273.95 do 274.75, Newyork ček 56.165 — 56.365, Pariz 220.84 — 222.84, Praga 166.78 — 167.58, Curih 1004.4 — 1007.4.

Curih. Zagreb 9.125, Pariz 20.245, London 25. — 36.25, Newyork 514. 475, Bruselj 71.925, Milan 26.95, Madrid 59, Amsterd. 207, Berlin 122.85, Dunaj 72.71, Sofija 3.735, Praga 15.255, Varšava 57.7, Budimpešta 90.215, Bukarešta 3.06.

Dunaj. Beograd 12.53 — 12.57, London 34.37 — 34.47, Milan 37 — 37.10, Newyork 706.15 — 708.65, Curih 137.24 — 137.74; dinarji 12.43 — 12.49.

Elekti.

Ljubljana. 8% Blair 98 blago, 7% Blair 88 bl., Celjska 160 den., Ljubljanska kredit. 122 den., Prašedions 905 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 126 den., Ruše 280 do 300, Slavnina 40 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranzma 440.25 — 440.5, za avgust 440 do 441, za december 440.25 — 440.5, investicijsko 87.5 — 89, agrarne 54.75 — 55.5, 8% Blair 97.5 — 98.5, 7% Blair 87.5 — 87.875, 7% Drž. hipot. banka 86 — 86.75; bančne vrednote: Prašedionska 905 — 910, Union 190 do 192, Jugo 77.25 — 77.5, Narodna 8250 do 8275, Srpska 186 — 190, Zemaljska 134 denar, Poljo 56.5 — 57, Ljubljanska kreditna 122 den., industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Gutmann 155 — 163, Slavjeka 65 bl., Slavonija 200 — 210, Drava 218 do 250, Sečerana 320 — 330, Brod vagon 110 — 125, Vevče 126 den., Isis 33 — 36, Dubrovačka 370 — 380, Trbovlje 402—408.

Beograd. Vojna škoda 454.5 — 455 zaklj., za avgust 455.5 — 456, investicijsko 91—92, agrarne 56—57, 7% Drž. hip. banka 89 do 89.75, 7% Blair 90 bl., 8% Blair 100.5 bl., Narodna 8250 — 8290.

Blagovna tržišča

LES

— Ljubljanska borza (25. t. m.) Tendence za les nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za bukovce testone (paralelne, obrobijene, suhe, bela bukev, brez grč in srca 2.20 m. 10—30 cm (medija 23/24 cm), 20 mm in 2.20 m. 10—24 cm (medija 18 cm), 20 mm), za orehove hlode (od 50 cm navzgor), za trame v raznih dimenzijah, za testone in tavolete ter za hrastove morale.

ZITO

— Ljubljanska borza (25. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključeni so bili 4 vagoni koruze in 2 vagona pšenice. Ponujali so vse za slov. postajo, plač. 30 dni: pšenice: baško, po mlevski tarifi, 80/81 kg po 235 do 237.5, 79/80 kg po 222.5 — 225, 78/79 kg po 220 — 222.5; koruze: baško po 165 do 167.5; ječmen: baški, ozimni, 66/67 kg po 155 — 157.5; oves: baranjski, novi po 205 do 210; ri: baška, 72 kg po 162.5 — 165; moka: baška »0c«, iz stare pšenice po 405 do 410, iz nove pšenice po 395 — 400.

— Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 66 vagonov pšenice, 1 vagon ovasa, 77 vagonov koruze, 3 vagona moka in 10 vagonov otrobov. — Pšenica: baška, 79/80 kg ležka 182.5 — 185; gornjebaška, 79/80 kg 185 do 187.5; baška, Tisa, šlep, 79/80 kg 187.5 do 190; sremska, 78 kg 172.5 — 177.5. Oves: baški in sremski 155 — 160. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 110—115. Koruza: baška in sremska 120 — 125; ladja Dunav 125 — 127.5, za avgust 125 — 127.5; banaška 117.5—120. Moka: baška »0c« in »0gc« 310 — 320; »2c« 280 — 290; »5c« 235 — 245; »6c« 172.5 — 182.5; »7c« 112.5 — 120; »8c« 95 — 100. Otrobi: baški, sremski in banaški 85 — 90.

— Somborska blagovna borza (25. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 450 vagonov. Pšenica: baška, 79/80 kg 180 — 185; slavonska, 78/79 kg 167.5 — 172.5; banaška, Tisa, šlep, 80 kg 185 — 190; banaška, Bega, šlep, 79 kg 182.5 — 187.5. Oves: baški 150 — 155. Ri: baška, nova 100 — 110. Ječmen: baški in sremski, 64/66 kg 107.5 do 112.5. Koruza: baška 122.5 — 127.5. — Moka: baška »0c« in »0gc« 310 — 320; »2c« 280 — 290; »5c« 230 — 240; »6c« 170 — 180. Otrobi: baški 85 — 90.

— Budimpeštanska terminska borza (25. t. m.) Tendence slaba: promet živahen. Pšenica: za oktober 19.85 — 19.86, za marec 21.60 — 21.61, za maj 22.10; ri: za oktober 12.81 — 12.82, za marec 14.07 — 14.10; koruza: za julij 16.70 — 16.72, za avgust 16.42 do 16.44, tranzitna za avgust 13.90 — 14.

Električno poslušanje

Radioamaterji poznajo že dalj časa čudni pojav, da je mogoče slišati brezžične pošiljke tudi brez pomoči slušalk ali zvočnikov. Tako n. pr. tedaj, če primeta dve osebi za konce dovodnih žic, ki bi drugače vodile ujeve valove do zvočnika, in ena teh dveh oseb položi drugi prosto roko na uho. Ta pojav »električnega poslušanja« je slej kakor prej v natančnostih nepojasnjen, čeprav so se bavile z njim že takšne znanstvene kapacitete kakor znani prof. Jellinek na Dunaju. Posebno zanimiva pa so raziskovanja dr. Perwitzschja z vseučiliške klinike za ušesne bolezni v Jeni. Dr. Perwitzsch je pri svojih poskusih drugo osebo namoestil z drugim poskusnim materialom, n. pr. s kosom mesa ali s fizikalnimi aparati in je dosegel naravnost presenetljive uspehe. Dognal je, da lahko »električno poslušajo« celo osebe, ki imajo notranje ušesne organe in ušesno mrenico pokvarjeno. Celo poapnjenje sluhovnega organa, ki je največji vzrok slabega sluha v starosti, ne izključuje možnosti slišanja po neposrednem vplivanju električnega toka na lobanjske kosti. V mnogih primerih sluhovnih bolezni se obseg slišnih nihajev celo razširi. Najbolj značilen je v tem pogledu primer nekega bolnika, ki je bil na eno uho čisto gluhi, na drugo uho pa je bil gluhi v obsegu

Evo krasnih usten!

Krasna usta, ki skrivajo biserne ali celo Neodoljiv čar jim daje KISSPROOF LIPSTICK (Rouge za usta) v novi moderni barvi — kombinacija tenorja, v, rdeča in oranžna, ki daje ustnam neprimerljivo lepoto in svežost. Popolna harmonija s potjo in kvaliteta Rougea dela ustna divno prirodna. Barva je tako trajna, da je niti vno da se more izprati. Dobiva se v barvah: svetli, srednji, temni. Pokrivate usni, katera teh barv najbolje odgovarja tipu vaše lepote.

Kissproof Lipstick in vsi drugi preparati Kissproof kakor pudor, rouge za lica, kremne in dr. se dobivajo v vseh boljših drogerijah in parfumerijah po uradni ceni.

Kissproof Lipstick

Glavni zastopnik za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb.

9065

treh do petih oktav. Z električnim postopkom je ta bolnik lahko poslušal tudi zvoke v obsegu teh oktav. Popolni gluhi so gluhi tudi za električno slišanje, vendar se je primerilo, da je tudi takšen gluhec zaslišal zvoke, le da ni razumel jezika. Pomen teh raziskovanj na kliniki v Jeni je seveda ogromen, pred vsem v dveh ozirih: obogatila so diagnozo ušesnih bolezni, poleg tega pa so otvorila novo, uspešno pot za izdelovanje ušesnih protez.

Protiangleški bojkot v Indiji

Agitacija proti angleškemu blagu se v Indiji širi z velikim uspehom, kajti agitatorji trdijo, da evropske tvornice pri izdelovanju tkanin rabijo kravjo kri in meso. Krava je bramanom sveta žival, ki je ni dovoljeno ubijati, zato pravoverni Indijci odklanjajo angleško suknjo. Indijska vlada je proti tej trditvi izdala posebne lepake in jih razširila po vsej Indiji. Ti lepaki pravijo: »Agitatorji, ki pozivajo ljudstvo na bojkot angleškega blaga navajajo, da se pri izdelovanju suknja uporablja kravji, volovski in telečji loj. Dalje trdijo, da se pri barvanju uporabljajo silne množine kravje in prašičje krvi. Vse to so neresne trditve, kajti za skrobljenje suknja se uporablja ovčji loj iz zelo enostavnega razloga, ker je neprimerno cenejši nego kravji ali prašičji mast. Velika nesmisel je tudi trditi, da se s kravjo krvjo barvajo tkanine, kajti vsakdo ve, da kri izpere vsak dež, angleško suknjo pa obdrži barvo celo pri pranju, ko je namočeno v vodi po cele dneve. V ostalem bil bil tak način barvanja tako drag, da si ne bi mogli nihče kupiti obleke. Kakor izgleda, so indijski agitatorji — Angleži so uverjeni, da prihaja taka bistra zloba iz Moskve — začeli propagando na pravem koncu. Braman se zgraha nad onečaščenjem krave, muslimanu pa je zopet svinja tako nečedna žival, da zavoljo nje odklanjajo angleško blago. Proglas angleške vlade je seveda popolnoma resničen, vendar ljudstvo brez dvoma bolj verjame agitatorjem nego vladi. Kje bo vlada uverila zaostalega in vernega indijskega analfabeta, saj je znano, da je bil eden izmed gl

KULTURNI PREGLED

Pri ge. Polonci Juvanovi Po turneji ljubljanske drame

Čim so počivali ljubljanske ulice dolgo pogrešani obrazi naših dramskih asov in asin (asin? to menda prav?) in sem zvedel, da se je vrnila z njimi, sem se odločil, da jo poiščem v njenem prijaznem domovanju, tam doli ob Kocenovih ulici. Novinarji smo radovedna nadlegla in v dobi kiselih kumaric si že ne damo odjesti tako važnega in izdatnega dogodka, kakršna je bila prva povojna turneja slovenske igralne skupine po južnejših in najbolj južnih pokrajinah naše države. Ona je to turnejo organizirala.

Nasel sem jo z manjšo družbo v zeleni vrti na koncu vrta. Dosti rdečih rož je sedaj tam na skrbno negovanih grmih, močno popoldansko solnce jih je obsevalo in suh veter se je odlašal z njihovim vonjem.

Ko sem se predstavil družbi in sem povedal namen svojega prihoda, so me posadili v svojo sredo, gospa je naročila črne kave in cigarete, pa se je začelo. Vsi so bili turneje udeležili in vsakdo je imel povedati toliko zanimivega in navdušenega, da mi je bilo skoraj težko spraviti vse te neurejene, se presveče vtise v shemo običajnega intervjuja.

Kakšen smoter vas je vodil v prvi vrsti, ko ste sklenili, da se odpravite na to pot?

Gospa odgovarja živo in jasno, kakor človek, ki obvladuje svoje misli. Če ji pa gledaš v eneglasi, samozavestni obraz, razumeš, da ni pretirano, ko se napilski o njej: da ne obupuje niti v najbolj kritičnih trenutkih in da z eno samo šahovsko potezo doseže več nego četa neodločnih mošt.

Prvo misel je dal prosvetni minister lanskega julija na kongresu Udruga gledaliških igralcev. Dejal je, da bi bila takšna gostovanja potrebna zavoljo medsebojnega spoznavanja. To misel sem povzela, s tajnikom ljubljanske sekcije Udruga, g. Jermanom, in drugimi smo se pogovorili za nadaljnje. Bilo nam je pred vsem za to, da ponese slovensko besedo, slovensko dramsko literaturo z večjim ansamblom med hrvatske in srbske brate. Umetniku je najvišja šola narod sam, je dejal g. prosvetni minister, in to je bila druga gibalna sila, ki nas je spravila na pot. Šli smo, da se približje spoznamo z nam manj znanim delom našega naroda. Pol leta prej smo začeli s pripravami, pri odločitvah činitelj smo našli na moralno pomoč. Nešteto dopisov smo poslali v tem času na vse kraje, organizacija je bila z naše strani popolna. Od marsikje nismo dobili takšnega odziva, kakor bi si želeli, pa to nas ni ustrašilo. Trde buče smo in kar smo začeli, smo hoteli tudi izvesti do konca.

V koliko je moralni uspeh upravičil namene, s katerimi ste se lotili svoje naloge?

Bolj nego smo sami pričakovali. Naša drama je bila doslej povsod neznana. Marsikje smo imeli baš radi tega težko stališče, sprejemali so nas s skepsjo, kar se tiče naše umetniške vrednosti. Niso mogli verjeti, da je v Ljubljani dobra drama sploh mogoča. Zato se je zgodilo, da so bile prve predstave, zlasti na Hrvaškem, čisto slabo obiskane. A že druga predstava nam je bila v takšnih primerih dokaz, da smo prve predstave izjavili, da ni še videl tako odlične družine, in nam je ponudil 100.000 Din za gostovanje desetih večerov, če bi prišli v polni sezoni, v aprilu ali maju. Kritika nas je na vsej poti imenovala »slovenske hudočnike«, naj si bo v Splitu ali v Dubrovniku, v Šabcu ali Nisu. Ne smemo tudi pozabiti, kako je vplivala slovenska beseda na naše ljudi, ki živijo med južnimi brati. Zgodilo se je, da so preprosti slovenski de-

bo odrezal s obiskom vaše predstave. Kje, menite, tiče vzroki?

Vprašanje je bilo dokaj kočljivo. Gospa je ostala mirna:

»Če hočemo govoriti naravnost, pred vsem v omalovaževanju vrednosti naše drame. Za Zagreb je Ljubljana še vedno provinca in ne more (ali noče?) verjeti, da bi tu v tem pogledu lahko ustvarili kaj visoko vrednega. To omalovaževanje, preziranje smo opazili takoj ob prihodu na postaji, kjer nas je od gledališke uprave sprejel edini — tehnični šef, od igralcev pa samo naša Vika Podgorska in g. Grünhut. Vendar smo tudi med maloštevilno publiko v Zagrebu z našim nastopom dosegli ogromen moralni uspeh, ki nam je morda jamstvo, da bo tudi Zagreb za bodoče popravil svoje mnenje o nas.«

Kako je sprejemalo občinstvo slovenski deli, ki ste ju uprizorjali, zlasti »Pohujšanje«? Ali je delal jezik težave?

»Jezik je delal vsekakor težave in marsikateri so se izgovarjali nanj, da predstav niso posetili. Bili so pa kraji, ki so delali izjemo, n. pr. na Hvaru, na Cetinju in po Južni Srbiji, kjer smo imeli občutek, da igramo pred slovensko publiko. Naravnost čudili smo se, koliko našemu jeziku sorodnih besed smo izsledili v črnogorskem in makedonskem dialektu. Tudi značaj južnosrbskega ljudstva in klima ter značaj njegove dežele je presenetljivo podoben našim razmeram, zlasti gorejskim.

Ljubljanski igralci na Ceru

»Rošinka« je radi lažje vsebine seveda v prvi vrsti užigala in je pripravila mnogo ljudi, da so si prišli ogledati, pomnoženi za svoje znanje, tudi »Pohujšanje«, ki zaradi težje vsebine seveda ne more biti tako dostopno. Vendar moram poudariti, da poznajo Cankarja širom Jugoslavije, posebno v srbskih pokrajinah in vsaj v krogi inteligence malo manj nego pri nas. Na Cetinju so nam celo zatrjevali, da ga pozna vsak razumnejši črnogorski kmet. To bo pretirano, a dejstvo je, da nam ga je tam neki gospod (neliterat!) po predstavi tako dobro seziral, kakor nismo vajeni niti pri nas.

Kakšnega sprejema ste bili deležni sicer s strani javnosti in oblasti? Ali so vam izražali kakšne posebne želje?

Javnost nas je sprejemala, zlasti po vsej Črni gori in Srbiji, izredno priščno, oblasti pa nenavadno pazljivo. Krona vsega je bil Šabac. Tu so nam posvetili cele številke lokalnega časopisa in celo s pozdravnimi pesmimi. Posebno zahvalo moramo izreči tamošnjemu Kolu jugoslovenskih sester, županu Ljubi Pavloviću in duši našega aranžmana, prof. Popoviću, ki se

Ljubljanski igralci na poti proti Šabcu

lavci in drugi od veselja jokali, ko so spet zaslišali domačo besedo in pesem. V Kragujevcu se nam je primeril slovenski delavec, ki si je bil izrezal žulj na roki, da je dobil tri dni dopusta za naše predstave. Reče je prišel od daleč preko hribov, da bi nas mogel gledati, in še toliko ni imel v žepu, da bi bilo za hrano. Seveda smo poskrbeli mi zanj.

In gmotni uspeh?

Gospa me je pogledala mirno v oči:

»Radi slabših inkasov v prvem času turneje po hrvatskih krajih se je pokazal občuten primanjkljaj, za katerega pa je znalo vodstvo turneje v pravem času s pomočjo bank in subvencij poskrbeti kritje, tako da ni nastala nikoli bojazan, da bi ne mogli izvesti turneje do konca in še manj tako, da bi katerikoli udeleženec trpel pomanjkanje. Za ostali primanjkljaj pa si je nadelo vodstvo nalogo, da mu v oficialnih krogih poišče kritja, ker smo si svesti, da smo si z opravljenim delom in njegovim pomenom to zaslužili. V primeru z ogromnim, triumfalnim moralnim uspehom za naše gledališče kakor za ves slovenski narod pa prihaja gmotni uspeh itak šele v drugi vrsti v postev.«

Slušali smo in čitali, da se je Zagreb, tam, kjer bi najmanj pričakovali, dokaj sla-

naj povemo svojim ljudem doma, da je prava Amerika zanje Južna Srbija, ki je prepolna neizkoriščenega bogastva in ki čaka samo delavnih in zmognih rok, da ga dvignejo. Slovence imajo tam silno radi in pričakujejo baš od njih rešitve svoje gospodarske krize. Življenje je ondod neverjetno poceni. Pomislimo dalje, da stane pot v Ameriko povprečno 25.000 Din. Za ta denar dobiš v Južni Srbiji z lahkoto 5 ha zemlje s posestvom vred in to izredno rodovitne zemlje, ki bi jo dajala država vrhu tega na odplačilo v 25 letih. Tako nam je pravil bitoljski župan, ki nas je prosil, naj jih navajamo naše ljudi, da bi se za vse informacije obračali naravnost na Sud opštine grada Bitolja.«

Kakšno razpoloženje je vladalo v skupini med turnejo? 43 predstav v 46 dneh in to poleg vseh drugih naporov je stvar, ki jo je že fizično težko prenesti.

Razpoloženje je bilo izvrstno, tako da se je marsikomu milo storilo, ko je padla beseda: Gremo domov. Povsod so nas spremljali harmonika, pesem in naš nekrotljivi humor. Epizod imamo toliko v zalogi, da bomo lahko ves predpust polnili vesele rubrike naših časopisov. Kako pa naj bi bil tudi človek slabe volje, ko se mu je odpiral na vsak kilometer nov svet, nove zanimivosti, novi ljudje in ko smo našli na vsak korak vedno novih prijateljev. Prišli smo domov s popolnoma drugimi pogledi na našo domovino Jugoslavijo, nego smo jih imeli pred odhodom.

Ali ste imeli na poti kaj »posebnih« doživljajev, morebiti celo nevarnih, ki bi zanimali našo javnost?

»Seveda smo jih imeli, a o nevarnostih ni govora. Prevozili smo n. pr. z železnico, parniki in avtomobili ka 7000 km brez najmanjše neizgode. Bili smo naravnost razočarani, da nismo srečali nikjer, pa prav nikjer nobenega kačaka — družba se je na glas zasmejala, gospa pa je nadaljevala s hudomušnim nasmehom — »in da smo svoje zaloge kinina za pobijanje malarije prinesli intaktno nazaj. Sploh so običajni pojmi o raznih nevarnostih za življenje in zdravje n. pr. v Južni Srbiji skrajno pretirani. V Skoplju žive n. pr. že dolgo leta mnogi naši rojaki, pa sploh ne vedo, kaj je malarija. Edina nevarnost, ki smo se ji pa dobro, častno in junaško izognili, so bila — prvotna in neverjetno poceni vina. Veselih doživljajev je bilo na pretek. V Karlovcu se nam je ponudil za spremljevalca in sodelavca potujoči — artist s 13 izborov desiranimi psi. Kar v treh krajih se nam je primeril človek iste branže, »človek železnih željosti«, ki je prenašal po žici od strehe na streho žive ljudi in sodece piva z zobmi in ki smo se bali, da nas bo spremljal skozi vso turnejo in nas na koncu se pohrustal s svojimi res železnimi čekani. Nepozabna nam ostane vožnja z avtomobilom iz Dubrovnika na Cetinje po prekrasni cesti, ki jo uporablja in obdružuje vse svetovni sportni svet, samo naš slovenski ne, kakor nam je zatrjeval ban gen. Krsta Smiljanić. Tiste serpentine so nekaj res tako divnega in divjega, da smo od veselja in groze vriskali.«

Zadnje vprašanje: Ali ste dobili vtis, da bi kazalo prirediti se v bodoče takšne turnee in pred vsem kam? Kakšne izkušnje ste si pridobili za pripravo takšnih turnej? Morda imate celo že kaj določnega v načrtu?

»Kdor je junak, naj gre in preizkusi vseh teh 20 krajev od Varazdina do Ohrida, vsekakor pa Srbijo in Črno goro in tiste kraje, ki jih mi, žal, nismo utegnili obiskati. A tistih 20 krajev pred vsem, kajti povsod so nas pozivali, naj se pridemo. Presbili mmo led in vsakomur za nam odprli vrata na stečaj. Glavna naša izkušnja je bila ta, da bi pa morali priti vsaj meseca aprila in maja, kar bi morali omogočiti odlični činitelji. Glede načrtov vam moram omeniti, da nam je ta turneja dala pobudo, da ponese našo umetnost, na katero smo ponosni, tudi izven mej naše države, pred vsem na Češkoslovaško in Poljsko in našim rudarjem na Vestfalskem. Vse to je sedaj odvisno od naše gledališke uprave, ki je pokazala za našo turnejo res globoko razumevanje in nam nudila vsestransko oporo.«

Razgovora je bilo konec. Med tem se je bilo solnce nagnilo skoraj do obzorja in nad njim se je kopast oblak ozaril s čudovito širokim, zlatim robom. Vestal sem dobre volje in se začel poslavljati. Za slovo mi je prijazna gospa podarila tri prekrasne, debele marelice izmed tistih, ki rumenijo na zidih njene vile. Sklenil sem, da razveselim z njimi svoj špelo. Pa so bile le prekrasne in sem jih po poti snedel.

Karlo Kocjančič

Ivan Zorec — 50 letnik

Dne 25. t. m. se je srečal z Abrahamom znani slovenski pripovednik Ivan Zorec. Rodil se je dne 25. julija 1880 v Malem Gabru pri Šent Vidu na Dolenjskem. Živel je dalje časa v južnih krajih naše sedanje države in je dobro spoznal ljudstvo arhivske govorice: odtod v njegovih spisih številni motivi iz teh pokrajin. Danes služuje kot uradnik pri direktorji državnih železnic v Ljubljani in sanjari o življenju na Dolenjskem, na kmetih, sredi lepe narave, ki jo kot dojemljiv človek v mestu tako pogreša.

Ivan Zorec je začel pisateljstvo že pred desetletji. Sodeloval je v raznih revijah z leposlovnimi, potopisnimi in narodopisnimi prispevki. Mnogo njegovih ertic in novel je izšlo v »Ljubljanskem Zvonu«, kateremu je še danes sodrudič. Izdal je knjige »Pomeniki« (1921), »Zmote in konec gospodično Pavle« (1921), »Zeleni kader« (1923) in »Domačija ob Temečnici« (1929).

Ivan Zorec je nadarjen pripovednik, najsvobodnejše se giblje v žanru ljudske povesti, posebno uspehi pa so njegovi motivi iz dolenjskega kmečkega življenja. Zlasti v zadnjih delih je pokazal stilistično zgoščevanje in jezikovno izbruseno, ki pritegne, da njegov razvoj še vedno ni zaključen. Kot slovenskemu uradniku z rodbino mu niso bila tla posuta z rožicami, zato sredi borbe z vsakdanjostmi življenja ni mogel do dna izražati vsega, kar bi bil sicer lahko dal kot pripovednik. Vzlic temu se bo ime Ivana Zorca vedno omenjalo med slovenskimi novelisti.

Jubilantu kličemo: Na mnoga letal

Ana Rehakova — prijateljica slovenskih krajev (Ob osemdesetletnici)

V Pragi je praznovala te dni v ozkem prijateljskem krogu svojo osemdesetletnico češka pisateljica Ana Rehakova, učiteljica v pok., ki se je moramo spominjati tudi mi, ker je bila med prvimi, ki je v svojih spisih budila zanimanje za lepoto naših gor in za naše kraje.

Izhaja iz kroga starejših čeških pisateljic, ki so se zbirale okoli pesnice E. Krasnohorske. Po rodu Pražanka (roj. l. 1880.) je preživela večino svojega življenja v Pragi in nekaj let v Časlavi kot učiteljica. Počitnice je porabila za potovanja, večnoma po našem slovenskem jugu, in je pisala več knjig, potopisov in krajskih povesti iz naših krajev. Ze njena prva knjiga »Na Slovenskem« l. 1891. je zbirka slik iz naših krajskih in koroških vasi; Čehi so si takrat ustvarili svojo počitniško kolonijo na Jezerskem, kjer je Rehakova v družbi svojih prijateljev večkrat letovala. Bila je to zanimiva družba pod vodstvom prof. Choudounskega, ki je s propagando za turizmo po naših gorah zvalil mnogo čeških gostov v naše kraje in skušal s tem reševati naše najlepše alpske pokrajine pred pritiskom Nemcev. Naša letovišča so bila takrat šele v začetkih in po svetu malo znana. Ana Rehakova je bila ena iz onih, ki jih je v svojih spisih hotela pokazati širšemu, predvsem češkemu svetu.

Pa ne le naše gore, tudi naš narod jo je zanimal in je iz njega podala nekaj povesti. Tako je l. 1893. izšla knjiga za mladino »Povesti z gore«, ki je leto na to izšla že v slovenskem prevodu v znani Gaštročkov »Slovenski knjižnici« v Gorici. Starejši čitatelji se bodo še spominjali teh drobnih povesti, ki so nas tedaj bolj zanimale, ker jih je iz naših krajev napisala češka pisateljica. L. 1897. so izšle »Povesti s potovanja«, istotako iz našega življenja. Enako je vžljubila pisateljica tudi našo Dalmacijo, ki se ji je za našimi Alpami najbolj priljubila in je tudi njej posvetila nekaj lepih spominov. Tako je l. 1905. do l. 1913. izšlo še pet njinih knjig: »Slike iz Alpe«, »Italijanske situacije«, »Z dalmatinskega juga«, »Z raznih strani«, »Na Siciliji«, ki govore večnoma o naših krajih. Knjiga o Dalmaciji je bila pisana tako protivestnijsko, da jo je vladar za mladino prepovedal. Tudi nas ena leta — posebno za mladino — je napisala Rehakova še nekaj knjig o nas: »Na gorah« (1913), »Spomini z gore« in iz dalmatinskega življenja. »Za dom in čast« (1923).

Svoje delo hoče pisateljica završiti s spomini, ki jih je deloma že podala v knjigi »V ljubem domu«, iz preteklih časov. To bodo drobni spomini iz onih lepih časov, ko je iz svoje lastne moči rastla Praga v slovensko središče, kjer se je vršilo toliko nepozabnih zanimivih dogodkov. Te dogodke niso ustvarjali samo veliki politiki in voditelji, ampak tudi oni drobnji ljudje, ki so povsod sodelovali in žrtvovali vse, da je narodna stvar napredovala. Predvsem tem neznanim junakom in junakinjam bodo posvečeni ti spomini. Tudi pisateljica je iz onih drobnih delavk, ki se s svojimi deli pripeljala k veliki zgradbi češko-slovenske vzajemnosti. Ne z govori in frazami, ampak z delom in knjigami. Za njo je vzrasla cela vrsta mladih čeških turistov, ki so obiskovali in popisovali naše kraje. Nastala je podružnica SPD v Pragi. Danes pa imamo cele potniške agencije, ki pošljejo vsako leto nešteto čeških gostov k nam in v Dalmacijo.

Njeni spisi iz naših krajev nam niso ostali le spomin preteklih časov, prav bi bilo, da bi jih izdali za našo mladino, kateri jih je pisateljica namenila. Saj je iz svojih prihrankov ustanovila celo nagrado 500 Kč za najboljšo mladinsko čelo. Ob osemdesetletnici se je tudi mi s hvaležnostjo in prijateljstvom spominjamo. Naj ji velja naš: Zdravo!

Pomanjkljiva prirodoslovna naobrazba akademske mladine

V 4. in 5. številki zagrebškega prirodoslovne časopisa »Priroda« poroča univ. prof. dr. Boris Zarnik o izkušnjah, ki jih je imel s svojimi slušatelji profesor zoologije na vseučilišču v Königsbergu dr. Otto Köhler. Prof. Köhler je svojim mladim slušateljem (68 po številu) predložil 89 najbolj navadnih živali domače favne, delno nagačenih, delno pa tako prepariranih, da so imele isto obliko in barvo kot jo imajo žive. I preparati so bili označeni s številkami in vsak dijak je imel napisati na pol papirja poleg tekoče številke ime dotične živali. Prolek srednje šole so dobre; pri dijakih, ki so se posvetili studiju zoologije, je bilo pač verjetno, da imajo posebno zanimanje in ljubezen do živalskega in da bodo to preizkušnjo dobro prebili.

Toda izsedelek je bil presenetljiv, vprav porazen. Naj navedemo samo nekatere podatke. Izmed 68 slušateljev naravoslovja jih je samo 9 prepoznalo navadnega vrabca, kukavico so nekateri zamenjali z lastavico, drozdom itd. Belouško je poznalo samo 17 dijakov, gada je večina smatrala za slepiča ali za belouško.

Prof. Venzmer, ki je o tem poročal v »Kosmosu«, pravi, da je tak pojav posledica današnjega časa. Borba za denar, ki se danes z vsemi svojimi posledicami čedalje bolj uveljavlja, zbuja v mladini zanimanje za vse kaj drugega, zato hodi brez pravega razumevanja, kakor slepa mimo netemnih lepot, ki nam jih nudi priroda. Vrh tega mladina izven šole preveč misli na kinematograf, nogomet, radio in izvestne književne produkte, ki vzbujajo senzacije. Zato je dolžnost staršev in učiteljev, da posvetijo temu pojavu vso skrb, da paralizirajo

rajo porazne posledice vseh teh pridobitev modernega življenja in spravijo zanimanje za nje na pravo mero.

O razmerah pri nas piše dr. Zarnik naslednje:

Skoraj preverjen sem, da bi pri nas imela takšna anketa mnogo ugodnejši uspeh, vendar sigurne nisem, zakaj neka druga anketa, ki sem jo bil pred leti izvršil sem svojimi dijaki akademiki, katerim sem predložil 100 vprašanj iz splošne naobrazbe, je pokazala dokaj pomanjkljive rezultate. Šlo je za vprašanja iz raznih področij znanja, na katere bi bil moral vsak šestosolec odgovoriti z lahkoto. Naj navedem samo nekoliko primerov: Da ima paket 8 nog, je znalo izmed 100 dijakov 38, kam se izliva Volga, je znalo 52 dijakov, za ostale pa se je izlivala v Črno ali celo Severno morje. Kaj je logaritem, je znalo komaj 18 akademikov. Kaj pomeni v mineralogiji psevdomorfoza, je mogla pravilno odgovoriti samo deveterica. 21 dijakov izmed 100 je vedelo, da je James Watt izumil parni stroj. Da Melbourne leži v Avstraliji, je znalo komaj 22 dijakov, za ostale je bil v Ameriki, Aziji, Indiji, Angliji. Najbolj pa je pokazal razpoloženost današnje mladine neki dijak, ki je na vprašanje, kdo je bil Auguste Rodin, odvrnil, da je bil to izvrsten nogometaš iz Splita. Res se namreč neki splitski sportnik imenuje Rodin. Zanimivo je vsekakor že to, da je ta dijak smatral, da je poznavanje imena znamenitega sportnika tako važno, da spada v splošno naobrazbo!

Prof. dr. Zarnik obeta podobno anketo, kakor jo je izvršil prof. Köhler. O nje rezultatih bo še izpregovoril v javnosti. Brez dvoma bo zanimiva še sama primerjava med razmerami pri nas in na Pruskem.

Zveza racionalistov

Za današnjo protintelktualno razpoloženost je značilno, da so francoski znanstveniki občutili potrebo društva, ki bo pred širokim občinstvom zastopala in branilo duha in metode znanosti. To društvo je bilo nedavno osnovano v Parizu z imenom »L'Union rationaliste«. Ustanovitelji sta predstavljala pred javnostjo Henri Roger, dekan medicinske fakultete v Parizu in Paul Langevin, profesor na »College de France«. Med člani so znamenita imena sodobne intelektualne Francije: poleg znanstvenikov tudi nekateri pisatelji, n. pr. Georges Duhamel, Luc Durtain, Maurice Martin du Gard it. dr.

Racionalna metoda se je uveljavila na vseh področjih človeške misli: pozitiven duh je rodil naravoslovne vede enako kot psihološke in socialne. Tak racionalizem je brez dvoma dober in potreben tudi v bodoče: samo on lahko pravilno stavi in rešuje velike probleme, ki vznemirjajo človeškega duha ter zaradi ne samo sisteme spoznanj, marveč tudi največje edinstvo duhov. Temu racionalizmu — čitamo v proglasu — pa stoji nasproti mnoge jvire. Predvsem se mu upirajo nedokazljiva verovanja, antropomorfni predosodi, ki se jih drži vekovna tradicija in po katerih obstoje v svetu stvari, ki jih eksperimentalne vede ne bodo mogle nikdar dognati; dalje je opaziti, da pod raznimi oblikami napredujejo antintelktualne doktrine; naraslo je število polovičarskih znanstvenikov, ki označujejo notorično napačne ideje, pa tudi nekateri pravi znanstveniki ne poznajo dovolj moči znanstvenega duha; tako zlasti mnogi specialisti izgubljajo pregled čez celotno polje znanstvenega dela in raziskavanja ter delajo napačne sklepe o celoti. Drugi zopet mislijo, da je znanstven duh nezdravljiv v poziciji in čustvovanjem in da se more iz njega roditi sama hladna, neustrezajoča modrost.

L'Union rationaliste bo predvsem — kakor čitamo v proglasu — une société d'étude, de discussion, v drugi vrsti pa propagandno društvo. Na društvenih sestankih se bodo zbirali matematiki, fiziki, kemiki, biologi, psihologi, sociologi in bodo skupno iskali način, kako naj se znanstven duh približa širšemu občinstvu, da bo spoznal lepoto in poezijo znanosti ter moralne ideale, ki jih ustvarja racionalistična akcija. Propaganda se bo vršila s predavanji, predvsem pa z osebnimi nasveti; ustanovili bodo racionalistično knjižnico (s poljudnimi in mladinskih spisi) itd.

Zveza je nepolitična in hoče obseči vsa področja človeškega dela in mišljenja, vse družabne sloje. Vsekakor zanimiv pojav v času, ko se racionalizmu — pač po krivdi velikih zlorab, ki si se godile v zadnjih desetletjih — pripisujejo toliki greh in ko splošno govorijo o težki krizi znanstvenega duha.

O poutevanju poljišine na jugoslovenskih gimnazijah je priobčil »Ruch Slowianskie« pravkar izšli 6. številki informacijo, da se bo v prihodnjem šolskem letu v smislu spoznanja med prosvetnim ministrom Maksimovićem in poljskim poslanikom dr. Babinškim, poučevala poljiščina na gimnazijah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Poučevati bi imeli vseučiliški lektorji poljskega jezika. Doslej pa je imelo tak lektorat samo zagrebško vseučilišče, tigar lektor I. Benešić je bil nedavno imenovan za kulturnega referenta pri našem poslanstvu v Varšavi. Na njegovo mesto bo imenovan dr. Fr. Crnek, bivši lektor lvovskega vseučilišča, lektorat poljiščine na beograjski univerzi bo poverjen dr. St. Papierkowskiemu, za vseučilišče v Ljubljani pa za sedaj ni kandidata. Le-ta bi moral poleg poljiščine dobro obvladati tudi slovenski jezik.

Latinska v sovjetski Rusiji. Slovanški kulturni krogi zasledujejo z velikim zanimanjem razvoj akcije za vpeljavo latinice v sovjetski Rusiji. Kakor smo že pred meseci zabeležili na tem mestu, je bil predlog poverjen posebni komisiji. Le-ta je nedavno dovršila svoje proučevanje in izročila dovršeni osnutek centralnemu izvršilnemu komiteju. Ruska Znanstvena akademija se je izrekla za uvedbo latinice, pomisleke pa ima harkovska Vseukrajinska akademija, ki se boji, da bi latinska pisava ukrajinske posepsila popolnjenje Rusinov na Poljskem. Ali in kdaj bo v Rusiji vpeljana latinica, utegne odločiti letošnji vsesovjetski kongres.

Kupujte knjige v Tiskovni zadrugi!

AVTOMOBILIZEM

Tehnični del rubrike ureja avtomobilski oddelček Vacuum Oil Company d. d.

Pregled motociklističnih dirk

Dirka za veliko nagrado Evrope

Na krožnem dirkališču Spa-Francorchamps se je vršila dirka motociklističnih dirk za veliko nagrado Evrope. Razume se, da je bilo videti na startu vozače raznih narodnosti, saj je dirka za Grand Prix Evrope že dolgo sportni dogodek prve vrste. Glavne zmage so odnesli Angleži. Sami rezultati so že zaradi tega zanimivi, ker so dosežene hitrosti prekosile dosedanje.

V kategoriji motociklističnih dirk 500 ccm, so imeli vozači prevoziti 28 krogov ali 417,2 km. Na startu je bilo 21 vozačev, na cilj jih je dospelo samo 10. Prvo nagrado je dobil Anglež Tyrell - Smith na Rudge-Whitworth-u, ki je dosegel povprečno hitrost 119,8 km na uro. Tudi drugo in tretjo nagrado sta odnesla Angleži Walker in Duncan, prvi na Rudge-Whitworth-u, drugi na Raleigh-motornem kolesu.

V drugi kategoriji 350 ccm je startalo 11 vozačev, na cilj jih je prišlo 5. Zmagal je Anglež Nott na motorju, ki je dosegel povprečno hitrost 113,9 km na uro. Ostali dve nagradi sta dobila Avstralec Simcock (AJS) in Anglež Himings (AJS).

Vozači tretje kategorije 250 ccm so morali prevoziti 22 krogov ali 337,8 km. Na startu je bilo 13, na cilj je dospelo 5 vozačev. Prvi: Crabtree (Excelsior-Jap) s povprečno hitrostjo 106,7 km na uro, drugi Mellors (New Imperial), tretji Gleave (SGS-Jap); vsi trije vozači so Angleži.

Zadnja kategorija 175 ccm je imela prevoziti 268,2 km. Na cilj so bili 4, med dirko je izstopil 1 vozač. Prva nagrado je dobil Belgijec Goor na nemškem DKW-u, ki je dosegel povprečno hitrost 92,7 km. Drugi je prišel na cilj Anglež Fernihough (Excelsior-Jap), a tretji Belgijec Mawet (Bovv-Villiers).

Grand Prix Nemčije

Nemška industrija motociklističnih dirk, v prvi vrsti tovarna BMW, motorje za zadnja leta trudi za kakšno pomembnejšo zmago. Čeprav je ravno motor BMW z vozačem Henneom dosegel svetovni rekord, je tovarna na dirkah za veliko nagrado Nemčije imela letos in lansko leto naravnost veliko smolo in se ni nikakor mogla plasirati. Na Nürnberg Ringu so tudi letos prevladovala angleška vozila. O vzrokih, zakaj se motorna kolesa BMW niso mogla plasirati, piše poseben dopisnik dunajskega lista »Motor Sport« — nastopno:

Ze nekoliko minut po startu so bili izgledi za zmago BMW-a za 33 odst. zmanjšani, ker se motor ni dal zagnati. Vozač Zündorf, ki je dosegel pri treningu najboljši čas, se je zaman trudil, da bi spravi motor v pogon. — isti nedostatek, kot ga je imel letos leto vozač BMW-a Stelzer. Zündorf je moral voditi svoje motorno kolo v tvoristične bokse, kjer so menjali svečke. Nato je kolo nekaj taktov delalo, poznalo pa se je takoj, da je defektno, — motnja je bila v kompresorju. Ves bled je pustil vozač kolo na tčvz. pokopališču strojev. Drugi vozač (BMW-a s kompresorjem, 750 ccm) Gall je zelo dobro startal in je v začetku delj časa vodil. Medtem je prišel Soenius (tretji vozač na BMW motorju) do postaje za nadomestne dele in se ustavil. Njegov motor se je pri treningu boril s težkimi čammi pri svečah. Sedaj se je ta motnja ponovila Po nekaj izgubljenih minutah je Soenius sicer nadaljeval vožnjo, vendar precej potlačen. Sedaj je seveda tudi sam na dirkališču. Boriti se mora s hudo angleško konkurenco: v prvem času je dosegel isto hitrost, kot najboljši angleški vozač. V peti rundi je celo prekosil hitrost konkurentov, vendar se je pojavila druga zapreka: nadomestitev bencina, ki je trajala mnogo delj, kakor pri najnevarnejšem angleškem tekmeču Walkerju, ki je končal prihodnji krog v 16:21,1 min., medtem ko je Soenius rabil 17:04,2. V sedmi rundi je Walker hitrejši za 1:30 min. Tedaj so nemškemu vozaču dali znak naj vozi hitreje. Takoj je reagiral in dosegel je v osmi rundi rekord 15:38,2 min. V začetku devete runde pa Soenius pade. Vzrok padca so tolmačili gledalci na razne načine, dejstvo pa je, da je bil s tem boj med Angleži in team BMW končan.

Posebne hitrosti, ki jih je dosegel Soenius na BMW-u so pravzaprav edina prednost napram angleškimi motorjem, predvsem Rudge Whitworth motorju. To pa je tudi vse in slabe strani naravnost uničujejo dobre. Predvsem ne smemo pozabiti, da je velika razlika v težji, saj je BMW za 100

kilogramov težji od angleških motorjev, rabi zato več bencina, mora torej imeti večji rezervoar ali pa pogostoma nadomeščati zalogo bencina. Tudi mora biti vozač močnejši, kakor pa je bil Gall. Nadaljna težkoča je komplikacija pri kompresorju Lani je moral Stelzer zaradi defekta na tem agregatu že na startu zapustiti dirkališče. Letos je ista usoda zadela Zündorfa. Ali je torej motor s kompresorjem prednost? Gotovo ne, ampak tovarna ni imela boljšega konstruktivnega načina za svoje dvovaljdersko-kardanske stroje.

Pisec članka se še dalje bavi s konstruktivnimi poednostmi nemških motorjev in skuša najti način, kako bi se ta zgradba dala izboljšati. Priznava pa, da so zaenkrat angleški motorji za dirke še vedno nedoseženi in da nikakor ne leži krivda za neuspeh na nemških vozačih, ampak le na prednostih, ki jih imajo angleški motorji.

Angleški in holandski Tourist Trophy

Letošnji angleški T. T. je dal zopet nekoliko prav dobrih rezultatov. V kategoriji lahkih motorjev je bil prvi mlad vozač Guthrie (A. J. S. 250 ccm), ki je obenem prvi zmagal na T. T. Dosegel je povprečno hitrost 104,118 km na uro. Druge nagrade so odnesli še nastopni vozači: Johnston (O. K. Supr. Jap.), povpr. hitrost 103,089 km, Barrow (na motorju iste znamke), 102,236 km, Gleave (S. G. S.) 101,995 km, Lind (A. J. S.) 101,705 km, ter Mellors (New Imperial) s povprečno hitrostjo 101,206 km na uro. Kakor je videti so se zbrali na startu precej hudi konkurenti in zato je tudi zmaga Guthrieja pomembna. Največji hitrost v enem krogu je dosegel Handley na Rex Acme-u, ki pa je zaradi defekta izostal po drugem krogu. Vsega skupaj je startalo 29 vozačev, a na cilj jih je prišlo 13.

Holandski T. T. je tudi dal nekoliko pomembnejših uspehov. Zmagal je Anglež Walker, zmagovalac letošnje dirke za G. P. Nemčije na Nürnberg Ringu, ki je vozil s 124 km na uro. Imel pa je zelo hudega tekmeča, Guthrieja, ki je obsoln. En krog s hitrostjo 129,734 km. Guthrie je imel smolo, defekt v motorju, in je moral prepustiti svoje šanse Walkerju, na motorju Rudge Whitworth od 500 ccm.

V kategoriji motorjev od 175 ccm je zmagal van Dintner na D. K. W.-u s povprečno hitrostjo 86,886 km.

Kategorija od 250 ccm je bila zopet naklonjena znamki D. K. W. Vozač Geiss je zmagal na tem motorju s povprečno hitrostjo 110 km na uro.

Dirka motociklističnih dirk od 350 ccm je končala z zmago Simcock-a (A. J. S.), ki je dosegel povprečno hitrost 117,618 km na uro.

Inozemska motorna kolesa se prodajajo v Nemčiji vedno bolj klub veliki domači industriji. Nekateri tuje tvrdke so začele graditi v Nemčiji celo lastne tovarne. Tako na primer Gilet Herstal v Cahah (Aachen), B. S. A. v Hamburgu, ločim ima FN še dva časa svojo tovarno v Nemčiji, vendar mora posamezne strojne dele uvažati iz Belgije. Na ta način bo konkurenca tujih vozil še močnejša.

Ameriški avtomobilski inženjerji govorijo samo o pogonu na sprednja kolesa. Samo to in problem, kako bi imelo vsako kolo lastna peresa, neodvisna od drugih, je bilo na dnevnem redu zadnje seje Society of Automotive Engineers v Newyorku. Ugotovili so, da delajo zadnje čase vse avtomobilске tovarne intenzivne poskuse v tej smeri. Tu vidijo vso bodočnost graditve avtomobilov.

Bat'a namerava graditi avtomobile! Najprej je začel izdelovati za svoje delavce cenena kolesa. Stala so po 690 čeških kron, tako da jih je prodal nad 7000. Ta uspeh ga je vzpodbudil, da je prešel na prodajo motornih vozil in ceneni avtomobilskih sestavnih delov. Cena motornega kolesa, ki ga prodaja Bat'a, znaša 7700 čeških kron. Dobavlja jih od neke francoske tovarne. Sedaj je začel prodajati bencin za motorne vozače ter namerava napraviti akcijo proti konvenciji za pnevmatiko. Kot čujemo, sedaj resno misli zgraditi lastno tovarno za avtomobile, kjer bo proizvajal cenene avtomobile za širše sloje. Začel bo baje prav v kratkem.

Razmere med avtomobili in železnico v Ameriki. Skupno število sedežev na vseh avtomobilih v Ameriki znaša 60 milijonov, dočim znaša število sedežev na vseh ameriških (t. j. v Združenih državah) železniških vagonih samo 2 in eno tritilno milijona.

Koliko je nazadova izvoz avtomobilov iz Združenih držav Severne Amerike? Po cenitvi ameriškega trgovskega ministra je padel njihov izvoz v prvih petih mesecih letošnjega leta na 173 milijonov dolarjev napravi, je rekel. »Boli zabavno se mi vidi prodati jo kar tako; morda pa skriva kako malo presenečenje. Natpana je z vsem mogočim. — S čem? Nimam pojma, Morda s stvarmi, ki imajo vrednost. Konec koncev so zaradi mene lahko tudi taki spomini, kdo ve. Za vas, ki ste damo poznali...«

»Seveda sem jo poznal« je pohitil Komargan. »Toda to še ni vzrok, da bi se dal pretentati za ceno. Sodim, da ste zvit trgovci, s svojo zgodbjo o izgubljenem ključku in neznanu vsebino. Skrinjo smete postaviti na moj dom, opozarjam pa, da bo bom odkupil šele potem, ko bom spoznal njeno vsebino. Ko bom odprl skrinjo, si bom izbral predmete, ki me zanimajo, drugo vam bom vrnil. Soglašate?«

»Se razume, gospod Komargan, saj veste, da sva se še vedno zedinila,« je zatiral starinar s pstrežljivo vljudnostjo... S polnim kozarcem v desnici — kakih šest jih je že izpraznil ta večer — s cigaro v levici, je Hektor z ganljivim pogledom objel svoje prijatelje, ki jih je povabil k proslavi svoje vrnitve in posvečenju novega samskega stanovanja.

»Po dolgem času evo nas, zopet smo skupaj!« je vzklil.

»Koliko let je že tega, kar sem vas

pram 200 milijonov v prvih petih mesecih lanskega leta.

Garaciola in Werner sta propadla pri zadnji 24 urni tekmi pri Le Mansu samo zaradi nenavadnega, naravnost nesmiselnega slučaja. Oba sta vodila tekmo skoraj do kraja. Nenadoma pa je odpovedala baterija. Ker je pravilnik za tekmo predpisoval, da sme poneti voziti vsak voz samo če funkcionira žaromet popolnoma pravilno, sta bila prisiljena izstopiti. Avtomobil sam je pa bil popolnoma v redu. Nemci so bili zelo nejevoljni, ker sta jo njihova vozača polomila zaradi take smole, sicer bi bila po splošnem priznanju zmagala. Vozila sta na Mercedes Benz.

Znani konstruktor Diesel-ovih motorjev Hesselmann je skonstruiral novo motorno vozilo na teko olje, ki ga sedaj študirajo pri Grazer Waggonfabrik v Gradcu in pri neki angleški tovarni avtomobilov. S strani Društva nemških inženjrov se je izrazil dr. Heller zelo povoljno o njem.

British Petroleum Company Ltd. je razpisala v Londonu nagrado. Predmet je definicija idealnega pogonskega sredstva za motorna vozila.

Sport

Službene objave LPP

Tekmovanje za prvenstvo LPP, ki bi se imelo pričeti v petek 25. t. m., in ki se zaradi prepovedi člena uprave kopališča inž. g. Bloudika ni moglo ob napovedanem času začeti, se na podlagi izjave predsednika uprave kopališča g. dr. Dularja glede izpolnitve pogodbe med LPP in upravo kopališča SK Ilirije, vrši v soboto, nedeljo in eventualno v ponedeljek, t. j. 26., 27. in eventualno 28. t. m. v kopališču Ilirije z istim programom. Vse dosedanje službene objave ostanje v veljavi in se naprošajo gg. člani juries kakor tudi tekmovalci, da se zgledajo eno uro pred pričetkom tekmovalja pri predsedniku juries, odnosno pri starterju.

Tekmovanje se potemtakem vrši v soboto 26. t. m. od 9. dalje po že določenem vrstnem redu.

Eventualno podaljšanje tekmovalja v ponedeljek se bo službeno objavilo v nedeljskem »Jutru«.

Točni program za sobotno in nedeljsko tekmovalje se bo prodal pri blagajni kopališča in v kolportu po 2 Din.

V Ljubljani, 25. julija 1930.

Inž. Debelak, predsednik LPP, Savo Sancin, tehnični referent LPP

Tekmovanje za pokal JNS

V nedeljo se prične po vsej državi tekmovalje za pokal JNS. Tudi ta način tekmovalja ima svojo zgodovino in ideja po kalnega tekmovalja poudarjajo reprezentanc, kakor se je sivočastno vršilo, se je končno realizirala v tekmovalju klubov za pokal JNS.

Pokalno tekmovalje je veliko bolj zanimivo, posebno ako se vrši med klubi, kakor pa prvenstveno tekmovalje na točke. Toda ta način je v bistvu krivičen, kajti klub, ki tekmo izgubi, izpade in ne pride več v poštev. A ravno to napravi tekmovalje zanimivo in je, vpeljana skoro v vseh državah, kjer zaznamuje nogometni sport visoko nivo. Znano je n. pr., da privabijo na Angleškem pokalne tekme daleko več gledalcev kakor tekmovalje po točkah. Enako je v Franciji, kjer se leto za leto odigravajo že tradicionalne pokalne tekme za pokal Francije. Tudi na Madžarskem, v Avstriji in na Češkem se je uvedlo tako tekmovalje, ki ima še ta pomen, da pokalni prvak sodeluje v tekmi za srednjeevropski pokal.

JNS je določil, da sodeluje v pokalnem tekmovalju 32 klubov iz raznih krajev države, med temi tudi trije klubi LNP, in sicer SK Ilirija, ASK Primorje in ISSK Maribor. Od teh si bosta stala nasproti v nedeljo v Mariboru, kjer ni ISSK Maribor, pristal, da se tekma odigra v Ljubljani, kar bi bilo predvsem iz finančnih razlogov umestno. ASK Primorje in ISSK Maribor, dočim je Ilirija tekmo proti karlovcem Gradjanemu se dobila par forfait s 3:0. Skoda za naš sport tiči v tem, da od teh naših klubov sigurno izpade v nedeljo eden. Zato bi bilo umestno, da bi JNS določil v drugem kolu pare klubov iz raznih podsavezov, kar bi interes za tekmovalje dvignilo. Ako bo JNS to storil, tedaj nam preostane le želja, da bi naši klub dostojno reprezentirali naš nogomet. Kar pa se tiče same tekme v nedeljo v Mariboru, želimo, da bi se odigrala v največjem redu pred objektivnim sodnikom.

Tekmovalni odbor za prvenstvo Gorenjske

Na seji odbora 23. t. m. v Kranju so se verificirale tekme: SK Bratstvo : SK Svoboda 6:3. SK Bled : SK Bratstvo 1:1. SK Svoboda : SK Sokol Kranj 3:0 par forfait. Prijavljeni igralci se verificirajo. Prihodnja seja bo na Bledu. Čas se javi pravčasno. Predsedstvo odbora verificira tekme SK Svoboda : SK Tržič 20. 7. v Kranju 9:7. 27. t. m. nastopijo: SK Bled : SK Bratstvo 16 na stadionu SK Bled na Bledu.

Sodi g. Ozebek. SK Sokol Kranj : SK Tržič v Kranju. Sodi g. Humer. SK Svoboda, Jesenice, je prosta. Ispadli termini se nadomestijo naknadno.

Ponovno se pozivajo gg. sodniki, da se za primer zadržanosti pisмено oproste pri predsedništvu ter redno pošiljajo pismena obvestila o tdkmah.

Tabela nogometnega prvenstva Gorenjske.

SK Bratstvo	4	3	1	0	18:12	7	1
SK Bled	3	2	1	0	9:3	5	2
SK Svoboda	4	2	0	2	16:19	4	3
SK Tržič	4	0	0	4	16:22	0	4
SK Sokol, Kranj	1	0	0	1	0:3	0	5

Službene objave LNP. (Seja u. o. dne 16. in 23. 7. 30.) V točki 11 službenih objav z dne 25. t. m. so bili pomotoma izpuščeni naslednji igralci SK Diska: ki so verificirani s pravom nastopa dne 25. 7. 30.: Janež Franc, Papler Slavko in Schumett Franc. Tajnik I.

Službeno iz sekcije ZNS. K tekam dne 27. t. m. so delegirani naslednji sodniki: pokalna tekma Maribor : Primorje v Mariboru g. Wagner, (rezerva g. Ochs), prvenstvena tekma Disk : Javornik v Domalah g. Cimperman, juniorske pokalne tekme: Ilirija II : Mars II ob 8.30 g. Cimperman, Ilirija I : Jadran ob 9.45 g. Pevallek, Hermes I : Korotan ob 11. g. Mahkovec, Reka : Svoboda ob 15.30 g. Betetto, Mars I : Hermes II ob 16.45 g. Kemperle, Grafika : Mladika ob 18. g. Setina. — Tajnik.

Juniorske pokalne tekme. Ker SK Mars II danes ne more nastopiti, je preložil medklubiški odbor v smislu včeraj objavljenejega sklepa tekmo Ilirija II : Mars II na jutrišnjem dan ob 8.30. Na ta način se odigra vseh šest tekem prvega kola jutri na igrišču SK Ilirije, in sicer v naslednjem redu: ob 8.30 Ilirija II : Mars II, ob 9.45 Ilirija I : Jadran, ob 11. Hermes I : Korotan, ob 15.30 Reka : Svoboda, ob 16.45 Mars I : Hermes II, ob 18. Grafika : Mladika. Vsaka tekma traja dvakrat 35 minut; neodločene tekme se podaljšajo za dvakrat 10 minut, ako ostane rezultat tudi nato neodločen, določi zmagovalca žreb. M. o.

SK Bratstvo, Jesenice : SK Bled. V nedeljo 27. t. m. se odigra na stadionu SK Bled najvažnejša nogometna tekma letošnjega prvenstva za Gorenjsko med jeseniškim Bratstvom in SK Bledom. Oba kluba imata doslej enako število točk in sta si v prvem srečanju na Jesenicah delila točke. Bratstvo bi takrat zaslužilo skromno zmago, vendar mu sreča ni bila mila. Po zadnjem srečanju bi bilo računati za zmago Bratstva. SK Bled pa ima nasprotno lažje stališče na domačem prostoru in pred domaćo publiko. Vsekakor bo nedeljska tekma odločilnega pomena za prvenstvo. Nudila bo, če bo sodnik primerno energičen, lep sportni užitek. Sportni klub Bled je med tem svoje igrišče uredil, tako da bo ta tekma neoficijalna otvoritev novega igrišča. Pričakovati je obilnega poseta z Jesenic. Predprodaja vstopnic pri g. Hočevarju in g. Birsu.

SK Reka. Jutri ob 15. na igrišču Ilirije Klemenc, Pike, Spreitzer II., Willempart II., Jamnikar II., Teran, Repovš, Bitešnjak, Korkalj, Loborec II., Battelino III., Strukelj, Čuha, Pišler II. imenovani naj si preskrbijo opremo sama še danes do 7. pri gospodarju Bartlu (čevljev, v kolikor jih bo manjkalo gospodarju, si izposodite od I. moštva). Reditelj: Česnik, Pišler II. S seboj prinesite izpričevala!

Prva hazenska tekma v Litiji. Pod okriljem in v režiji sokolskega društva priredi SK Ilirija v nedeljo 27. t. m. propagandno hazensko tekmo v Litiji, da vzbudi v tamkajšnjih sokolskih in sportnih krogih zanimanje za hazeno. Nedeljska tekma bo za Litijo novost, zato bo brez dvoma vzbudila velik interes. Lititski sportni in sokolski publiko se bo nudil velik sportni užitek, za kar jamčita priznana dobri družini Ilirije. Tekma bo popoldne na tamkajšnjem sportnem igrišču.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Jutri odigra I. in rezervna družina propagandno tekmo v Litiji. Odhod popoldne ob 13.45. Na glavnem kolodvoru morajo biti vse igralke točno ob 13.30 s kompletno opremo. Povratek v Ljubljano ob 22. V ponedeljek strogo obvezni lahkoatletski trening za vse članice.

Ustanovitev ljubljanskega zimskosportnega podsaveza. Ker prvi sklicani sestank ljubljanskih klubov članov JZSS ni uspel, ujdno vabimo vse ljubljanske klube članice JZSS, da se udeležijo sestanka v svrhu razgovora o ustanovitvi ljubljanskega podsaveza, ki se bo vršil v petek 1. avgusta ob 20.30 v damski sobi kavarne »Emona«. Vsak klub naj pošlje svojega delegata, ker je z ozirom na bližajočo izredno skupščino potrebno, da zavzamemo naš ljubljanski klub dobro premišljeno stališče glede ustanovitve tega podsaveza, čigar kreiranje so predlagali nekateri delegati na skupščini. Prosimo vse klube, da pošljejo svoje delegate zanesljivo in točno JZSS.

SK Natarak poziva svoje moštvo k trening-tekmi na igrišču Primorja 24. t. m. ob pol 9. uri s SK Svobodo - Vič.

SOKOL

Sokol Velike Lašče priredi jutri v nedeljo svoj letni javni nastop s sledečim sporedom. ob 10. uri skušnje za popoldanski nastop, ob pol 12. uri promenadni koncert, ob 13. uri povorka, ob pol 15. uri javna telovadba, po telovadbi pa prosta zabava s plesom. Pri prireditvi svira železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane. Vstopnina znaša za sedeže 8 Din, za stojnice pa 4 Din. Zvezje z avtobusom na vse strani ugodne.

Sokolsko društvo Strazliče je preložilo svojo, na dan 27. julija določeno javno tombolo in veselico zaradi nenadne smrti društvenega načelnika br. Slavka Masterla na nedeljo dne 10. avgusta. Lastniki tablice se obveščajo, da ostanje iste v veljavi in na, jih obdrže do navedenega dne.

Truplo br. Slavka Masterla ne bo prepeljan v domovino. Pogreb je bil danes jutraj v Splitu.

Podatki za mali statistični ukaz. Ker se bo pričelo že tokrat avgusta t. l. s sestavljanjem statistike Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, opozarjamo že sedaj br. društva, da pripravijo ves v ta namen potreben material, da se bo delo lahko pospešilo. Zlasti naj pri tem ne pozabijo na svoje podrejene sokolske čete, ker moramo stremeti, da se sestavi po možnosti čim točnejšo statistiko. Ves material bo nato urejeno podan in priobčen v »Jugoslovenskem sokolskem koledarju za l. 1931., ki izide, kakor običajno, še pred 1. decembrom v založništvo Jugoslovenske Sokolske Matice v Ljubljani.

Prihodnje leto 1931. slavi Mednarodna telovadna zveza svojo 50letnico obstoja. Osnovana je bila l. 1881. po inicijativi g. N. I. Cuperusa, predsednika belgijskih gimnazij, ki je ostal tudi njen predsednik do svoje smrti, kakor je prevzel vodstvo gosp. Charles Cazelet, istosani predsednik Unije francoskih gimnazij. Sedež Zvezje je bil prvotno v Bruslju v Belgiji, sedaj je v Bordeauxu. V njej so vključene vse telovadne zveze razen Nemcev in tudi Sokolstvo, ki predstavlja v MTZ močno organizacijo po češkoslovski obči sokolski, Zvezica Sokolstva v Polsci in jugoslovenskem SKJ skupno preko 4 milijona oseb. — V kolikor je znano, se bodo vršile prihodnje leto izredne tekme za prvenstvo MTZ v proslavo 50letnice, ki se jih bo gotovo udeležilo tudi Sokolstvo po svojih najboljših borih.

Sokolsko društvo Štepanja vas je preložilo svojo na dan 13. julija t. l. določeno javno telovadbo na žegnansko nedeljo, to je na 27. julija 1930. Prireditve se vrši na novem letnem telovadišču v Štepanji vasi. Začetek ob 4. popoldne. Sodeluje godba Sokola I. Po javnem nastopu je ples, šaljiva pošta in srečolov z jako lepimi dobroti. V primeru slabega vremena telovadba sicer odpade, vrši pa se vseeno veselica in prostorni društveni telovadnici. Na svidenje torej na našo žegnansko nedeljo!

Izumitelji na plan!

Novi zvočni filmi povzročajo režiserjem neštivilne težkoče. Poljub, brez katerega ni nobene ljubzenske zgodbe, zveni n. pr. v mikrofonu, da je konj iz globoke blata ven potegnil svoje kopito. Igralca si komaj smeta približati ustnice, da ne pokvarita draga posnetka... Po vseh pesnikih opevani ženski čevljiški ropočejo v filmu z ropotom, ki ga povzroči na lesenem mostu cela konjeniška stotinja. Igralke morajo nositi klobučevinaste podplate, ki pa zelo kazijo zunanost čevljev. Na mizo spuščeni kozarec se glasi v mikrofonu kakor kovaško klavirno. Tudi miza mora biti pokrita s klobučevino. V skodelico kave vržen kos sladkorja naredi vtis revolverskega strela. Zato pijejo igralci v zvočnem filmu kavo z vato, ki je zgnetena v obliki sladkorne kocke. Svilene obleke so sploh prepovedane, ker preveč šumijo. V Hollywoodu je morala pred kratkim znana igralka v pričo vseh udeležencev odložiti svilene hlačiice, ker je kvaril njih vsen prizor. Prepovedani so tudi vsi več ali manj rožljati dragulji, ki se nadomestijo z gumastimi posnetki. Igralci ne smejo imeti po žepih kovane denarja, ključev in sličnih stvari. Vsi poskusi s posebnimi papirnati tapetami ali stenskim barvami, ki bi naj oslabil zvok, so ostali brez uspeha. Izdelovalci zvočnih filmov nujno potrebujejo manj občutljiv, povprečnemu človeškemu očesu primeren mikrofon. Izumitelji, ki ga naredi, bo zaslužil milijarde dolarjev.

H. J. Magog:

Skrinja

Ko je Hektor Komargan potisnil monokel v očesni kot, je stopil par korakov nazaj, kakor poznavalec pred sliko kakega starega mojstra in dejal: »Lepa je! Prijatelj me niso prevarali.«

»Dobro naključje pač« je menil starinar. »Daleč okoli bi ne našli takega kosa.«

»Morda le« je odvrnil Komargan. »Jaz bi ga iztaknil. Nekje se nahaja prav taka skrinja. Imam zanesljiv spomin. Celo ime lastnice bi vam lahko povedal: neka gospa Bichardierova, izven mesta ima lično vilo.« Z izrazom, ki ne dopušča nikakega ugovora, je izustil to ime, z izrazom, ki je dal slutiti pikanten doživljajček, za katerega se sme pozanimati še kdo drugi. Starinar se ni dal motiti v kupčiji.

»Baš tista je,« je potrdil. »Po svojem povratku iz tujine, je prodala vso opravo meni.«

»Glejte no, res? Ne, kako je vendar svet majhen« je vzklil Hektor in se približal skrinji.

Z roko se je dotiknil ključavnice, v kateri ni bilo ključa. Starinar je domneval, da hoče preiskati vsebino skrinje.

»Ključka ni in novega tudi nisem dal

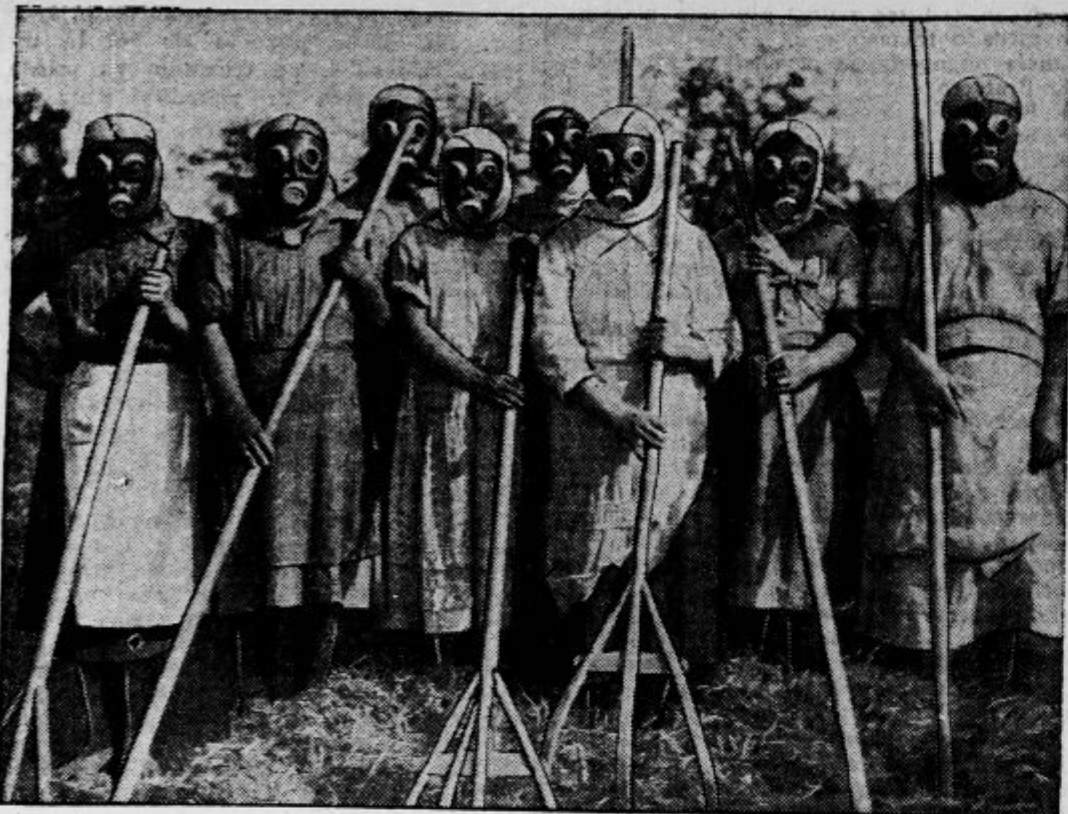
napraviti,« je rekel. »Boli zabavno se mi vidi prodati jo kar tako; morda pa skriva kako malo presenečenje. Natpana je z vsem mogočim. — S čem? Nimam pojma, Morda s stvarmi, ki imajo vrednost. Konec koncev so zaradi mene lahko tudi taki spomini, kdo ve. Za vas, ki ste damo poznali...«

»Priprave,« so silili prijatelji. »Zato si se pa vrnil, mar ne?«

»Ni malo nisem — častno besedo — nameraval govoriti o tej zadevi, častno besedo! Saj sem že skoro pozabil na to. Pomislite, danes se mi je nekaj primerilo... Nu, da, le ogledite si onole skrinjo, pravkar so mi jo prinesli. Brez težave jo boste spoznali — Simonina bivša lastnina je. Zadeva pa je taka, da je z njo v zvezi smešen in svojevrsten doživljaj. Vsem je znano, da se je za Simonino naklonjenost razen mene potegoval še nekdo. Mali Durenos. Dama se je z nima igračkala, mojstrsko je »nala« podžigati najino ljubosumnost. Nekega večera, ko sem nenajavljeno prišel v njeno stanovanje, se nisem mogel otresti vtisa, da sem jo zmotil v nežnem sestanku z Durenosom. Ze sama misel na to možnost mi je poglala vso kri v glavo. Saj je zaplavala, rekel bi, krvava drama v zraku. Ker pa sem hotel zvedeti, kje je skrit moj tekmeč, sem

se s silo pomiril. V tole skrinjo se je skobalal, ljubi moji... V to skrinjo! Presmešno. Ko sem se prepričal, me je prešinila sijajna misel. Najprej sem skrinjo dvakrat zaklenil in zaprl lumpa v temnico. V naslednji burni sceni sem Simonini povedal, da sem vsega sit in če noče takoj z menoj makar na kraj sveta, bom hvaležnemu svetu izdal najine

Iz življenja in sveta

Maske za mirno poljsko delo

Nekatera sovjetska državna veleposelstva so uvedla maske, ki ščitijo delavke proti škodljivemu učinku cvetnega prahu na dihalne organe. Nekoliko toplo mora biti grabljicam pod to hermetično tesno čelado.

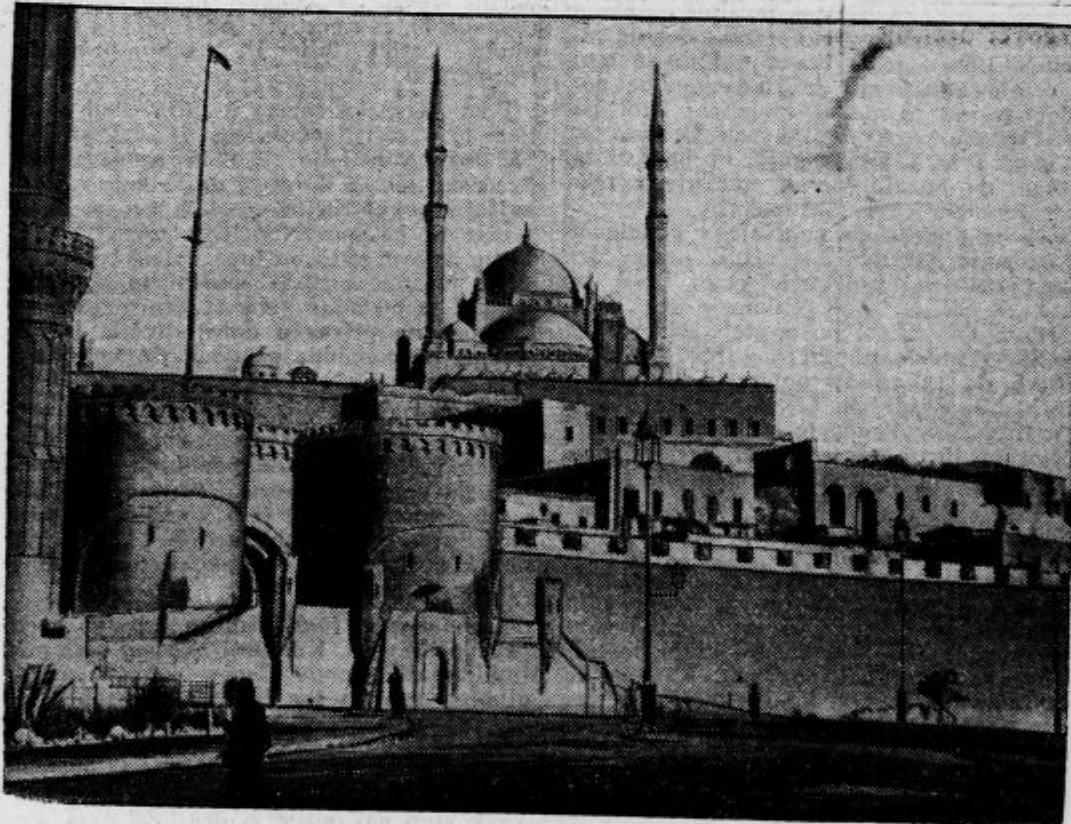
Zagonetna smrt predsednika Hardinga

Naslednik Woodrova Wilsona na predsedniškem stolcu Zedinjenih držav je bil Warren Gamaliel Harding, ki je l. 1923. na svojem potovanju po Kaliforniji nenadoma umrl. Uradno je bilo oznanjeno, da se je predsednik zastrupil s pokvarjenim mesom, ljudje pa so že tedaj šepetali, da so njegove smrti krivi ljudje iz predsednikove okolice. Nedavno je izšla pod gornjim naslovom knjiga, ki podrobno popisuje življenje Hardinga kot predsednika. Ljubosumnost njegove žene in gorostasno korupcijo, ki se je pod predsednikom Hardingom z njegovo vednostjo vgnezdila v najvišjih krogih ameriške državne uprave. Knjigo je izdal Gaston Means, zaupnik gospe Hardingove, ki je po njenem naročilu nadzoroval zasebno početje predsednika Hardinga.

Means posveti tudi v zakulisje ameriške notranje politike in pripoveduje, kako je Harding prišel do kandidature in do predsedniškega stolca. Pod predsednikovanjem Wilsona je korupcija imela slabe čase, kajti ta je strogo gledal na to, da so se državne dobave delile pravično in da je pri njih bilo udeleženo čim največje število ljudi. Tako je bila omogočena kontrola javnosti, ki je razkrila marsikaj škandal, čigar krivcem je Wilsonova vlada neusmiljeno dala čutiti težo in silo zakona. Ko je pred 10 leti potekla Wilsonova funkcijska doba, se je tolpa veriznikov, dobičkarjev in korupcionistov, znana pod imenom Ohio-Gang zavzemala z vso silo za to, da predsedniško mesto zasede mož praktični nacel. Vsemogočni jekleni in petrolejski bogataši so prisilili republikansko stranko, da je kandidirala Hardinga za predsednika, češ da je bil Wilson preveč idealista, profesorja in poštenaka. Tolpa je poudarjala, da je Harding pravi predstavnik ameriškega ljudstva, ameriškega poslovnega človeka, sploh, da je stoddostni Američan z vsemi dobrimi lastnostmi ameriškega plemena. Previdno so zamolčali, da je bil njih kandidat tudi v pogledu slabih lastnosti sto odstotni Američan.

Harding je bil izvoljen in v njegovi predsedniški dobi se je široko razbohotila korupcija v ameriški državi: upravi, kakršne niti Amerika dotlej ni bila poznala. Truisti so se spravili nad državne dobave in zaračunavali tako ogromne cene, da je bilo tudi ameriški državni blaginji preveč. Means pripo-

veduje, da predsednik Harding sicer ni bil neposredno v zvezi s temi sleparstvi, pač pa jih je dopuščal, ker so ga za njegovo popustljivost bogato nagradili. Moral pa jim je popuščati tudi zavoljo tega, ker ga je imel Ohio-Gang popolnoma v svojih pesteh. Vedno mu je grozil, da bo dal v javnost nekatere temne posle predsednika iz dobe, ko še ni bil predsednik; tega bi mu sicer Američani ne zamerili bogve kako, pač pa bi mu farizejska javnost ne mogla oprostiti njegovih ljubezenskih dogodivčin, ki jih Harding ni opustil niti kot predsednik. Načelnik republikanske stranke Daugherty je po pripovedovanju Meansa preskrbel Hardinga za ljubico neko Nan Britton in s tem razmerjem je Ohio-Gang vedno strašil Hardinga, kajti deklica je bila ob početku razmerja še mladoletna in predsedniku Hardingu se je bilo bati kazni, ako bi stvar prišla na dan. Tako je moral predsednik ustreči vsaki zahtevi izsiljevalcev, ki so takoj spustili v javnost

K političnim nemirom v Egiptu

Nezadovoljstvo s kraljem Fuadom in njegovo politiko se opasno širi po vseh delih Egipta. V Kairu so na dnevnem redu spopadi z vojaštvom in policijo, tako da je doslej že mnogo žrtev. Naša slika predstavlja pogled na citadelo v Kairu, kjer je nastanjena glavna sila angleške oblasti v Egiptu.

kak pamflet, čim se je obotavljal dati svoj pristanek za kako le preveč umazano zadevo.

V svojem zasebnem življenju je bil Harding takisto močno nesrečen. Oženjen je bil z nelepo in topumno ženo, ki je verovala v vraže, bila pa je obenem silno ljubosumna. Means ji je poročal o uspehih svojega vohunstva in spravi nesrečno ženo popolnoma ob pamet. Ko je izvedela, da ima njen soprog s svojo ljubinko nezakonsko de- te, se je nje ljubezen do moža spremeni- la v neugasljivo sovraštvo, tem bolj ker je bila sama brez otrok. Iz istega vira je tudi doznala, da predsednik stranke Daugherty in člani Ganga poznajo vse Hardingove grehe do najmanj- še podrobnosti ter na tem temelju sili- jo predsednika države k nezakonitim činom in poslom. Bala se je, da bo brezsrčna druhal prej ali slej izdala javnosti vse pregreške in čisto se je izjavila, da je njen soprog zaslužil smrt in da ni vreden, da živi.

Na potovanju po Kaliforniji je zasa- čila moža, ko je pisal svoji ljubinki ze- lo ljubeznivo pismo, v njegovi aktovki pa je našla pisma ohijske druhal, ki mu je zelo odločno grozila z razkritji. Tedaj je v njej dozorel sklep in nekega večera je zavdala soprogu, ki je zahteval, kakor običajno, prašek za pomir- jenje živcev. Po smrti soproga je ne- srečna žena hladnokrvno pripovedova- la Meansu: »Če bi bil živel še 24 ur, bi prišel pred sodišče. V par minutah je bil mrtev. Izpolnila se je moja usoda, prav nikakega kesanja ne občutim.

Jasno je, da je bilo v interesu ame- riške vlade, da se ne bi razvedelo v javnosti o umazani gonji, ki so jo iz- koriščevalci naperili proti Hardingu, zato je vlada storila vse potrebno, da stvar ni prišla v javnost. Obenem je posegla po krivcih in jih deloma posa- dila v ječo. Med slednjimi je usoda do- hitela tudi vohuna Meansa, ki je imel pri vseh sleparstvih svoje prste, ter ga posadila za tri leta v ječo. Vplivnejši in bogatejši zločinci so se seveda odtegni- li roki pravice, kajti ta ima, kakor zna- no, zavezane oči.

Po prenehanju zaporu pa je Means sedel in napisal knjigo o zagonetni smr- ti Hardingovi, kjer je brez ovinkov ob- dolžil predsednikovo ženo umora svo- jega moža. Morda so navedbe vohuna tu in tam netočne, zavite in nalašč napljinjene, vendar izjavlja založba, ki je izdala knjigo, da ima vse listine in do- kazila za resničnost trditve in da jih je pripravljena predložiti na zahtevo

Na begu pred potresom

Prebivalstvo starega mesta v Napolju beži v paničnem strahu iz hiš na prosto. V splošni zmedbi, ki so jo še povečali drveči avtomobili in vozovi, je bilo deloma ubitih, deloma močno poškodovanih preko 20 oseb.

sodišča. Sodišče pa dokazil ni zahteva- lo. Means je razkril grozovito propa- lost tk. zv. stoddostnega američanstva v tako popolni meri, kakor je ne raz- krivajo dela ameriških pisateljev Upto- na Sinclaira in Sinclaira Lewisa.

Najdražji podpis na svetu

Človek bi mislil, da cenijo zbiratelji podpisov najbolj podpise kakšnih sve- tovnih veličin, Tolstoja, Napoleona, Le- nina ali makar Aleksandra Velikega. Zmota! Amerika, dežela neomejenih možnosti, je postavila v tem pogledu cel rekord.

Tam so plačali 51.000 dolarjev za pod- pis gospoda Buttona Gwinnetta. Button Gwinnett — kdo je to? Button Gwin- nett, to vam takoj povemo, je eden iz- med 56 mož, ki so podpisali ameriški proglas neodvisnosti 4. julija 1776. Tre- ba je vedeti, da se ameriški zbiratelji avtogramov zelo trudijo, da bi si pripra- vili zbirke avtogramov, v katerih bi bili zastopani vsi podpisniki. L. 1845 je bilo komaj dvoje takšnih popolnih zbirk, danes jih je kakšnih štirideset. Med te- mi jih je le tretjina v zasebni lasti. Ne- popolnih zbirk ali zbirk z avtogrami ene- ga samega izmed podpisnikov je seve- da dosti več, a baš Button Gwinnett, ki je bil nekaj časa predsednik države Ge- orgije in ki je bil na glasu premetenega politika, ni ostavil dosti lastnoročnih pi- sanj in zato se posamezni kosi izpod njegovega peresa, včasih navaden pod- pis na kakšni knjigi silno visoko cenijo. Do danes so zbrali okrog 45 njegovih pi- sem, listin in podpisov. Najdražje med temi so prodali neko pismo, ki so ga našli l. 1927. v kupu starih papirjev v vasi Mamaroneck. To pismo je doseglo pred nedavnim na javni dražbi že prej omenjenih 51.000 dolarjev. Tudi druga njegova pisanja so dosegla podobne ne- verjetne cene. Pri tem je zanimivo, da niso cenili podpisov kakšnih znamenit- ejših osebnosti izmed 56 podpisnikov, n. pr. Benjamina Franklina, Livingsto- nea in Jeffersona, nikoli nad — 300 do- larjev...

John de Kay zopet na potovanju

Našim čitateljem bo znano, da so znamenitega ameriškega pustolovca in pisatelja Johna de Kaya, ki jih je uga- njal tudi po naših krajih, izpustili iz sol- nograških zaporov, ko se je obvezal, da bo poplačal vse dolgeve, ki jih je bil napravil v Avstriji. Sedaj poročajo, da je s privolenjem lastnika hotela »Evrope«, kjer je napravil največji dolg, s svojo družino ostavil Solno- grad. Baj je odpotoval v Interlaken v Švici, kjer ima intimnega prijatelja, ne- kega barona Crammerja. Od tega upa dobiti denarja, ki ga ni prejel od dru- gih svojih prijateljev navzlic opetova- nim brzojavnim urgencam. Za vsak slučaj pa so si obdržali v Solnogradu njegovih proslulih 40 kovčkov, ki vse- bujejo vsakovrstne uniforme, orožje in tudi dragocennosti.

Lepotičenje v starem Egiptu

Ameriška odprava, ki koplje na gro- biščih starih egiptskih faraonov, po- roča o zanimivi najdbi v grobu kralji- ce Hetep-Heres, matere faraona Cheo- psa. V grobu so namreč našli razkoš- no izdelan kovčeg s potrebnimi za gojenje lepote. Med pripravami so le- pe zlate in medene škarjice, nožički, pilice in lončki z barvami, ki pričajo, da so se dame egiptskih faraonov lepoticile na isti način, kakor današnji ženski svet. Odprava si ni na jasnem, v kako svrhu so služile štiri lične bri- tvice, ki so bile v kovčegu. Najbrž so si starovečne dame brile z njimi obrvi in vrat. Na lončkih je napisano, v kaj so služila različna mazilca in dišave.

Radio

IZVLECEK IZ PROGRAMOV

Sobota, 26. julija.
Ljubljana 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Predavanje o sportu. — 20: Prenos iz Beo- grada. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prenos iz Bleda.
Nedelja, 27. julija.
Ljubljana 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12.15: Tedenski pregled. — 15: Reprodukcijska glasba. — 15.30: Nu- šičeva veseloigra »Navaden človek«. — 16: Godba za ples. — 20: Koncert pevskega kvarteta »Premelč«. — 20.45: Prenos iz Bleda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra.
Beograd 9: Prenos iz Saborne cerkve. — 10.30: Plošče. — 12.30: Ciganska godba. — 16: Narodne melodije. — 17.30: Narodne pesmi. — 20: Večerni koncert. — 21: Vi- olinski koncert. — 22: Poročila. — Zagreb 11.30: Orkestralni koncert. — 20.35: Zaba- ven večer. — 22: Orkestralni koncert. — Praga 18.15: Opera glasba. — Koncert na citre. — 21: Koncert godbe na pihala. — 22.15: Godba za ples. — Brno 18.15: Ari- je in pesmi. — 20: Prenos koncerta iz Pra- ge. — 22.18: Godba za ples. — Varšava 17.25: Koncert godbe na pihala. — 20.15: Orkestralni koncert. — 23: Godba za ples. — Dunaj 11.05: Orkestralni koncert. — 13: Reprod. glasba. — 15.30: Godba orkestra. — 19: Zvočne slike iz Jeruzalema. — 20.10: Poljuden dunajski večer. — Berlin 19.20: Jazz. — 20.30: Berlinski večer. — Godba za ples. — Frankfurt 19.30: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — Langenberg 17.25: Večerni koncert. — 20: Operetni večer. — Nočni koncert in ples. — Stuttgart 20: Koncert godbe na pihala (koračnice). — 21.15: Vesele enodejank. — 23: Godba za ples. — Budimpešta 12: Orkestralni koncert. — 14: Plošče. — 16: Violinski koncert. — 17.15: Madžarske pesmi. — Godba orkestra. — 20.10: Veseloigra. — Jazz-band. — Rim 17.30: Vokalni in instru- mentalni koncert. — 21.02: Operni večer.

TONE POLJŠAK

Ljubljana, Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila elek- tričnih strojev in aparatov. 134

m. gr Saphir:

Tastatura zakona

(Humoristično predavanje)

Velečenjeni poslušalci! Tudi zakon — ah brak — ima svojo tastaturo. Tudi zakon ima svoj dur in mol, svoje visoke in nizke tone ter prav mnogo strun in strani. — Kdor išče v akordih tega mnogoglasnega instrumenta življensko harmonijo mora proučiti natančno kon- trabas ženskega srca, predvsem pa kon- trapunkt ženskih slabosti; on mora zna- ti poseči v nežne strume braka; mora natančno vedeti, če mu je s prsti močno udariti ali pa samo nežno pobožati stru- ne. Zveza moža in žene mora biti akord nebeških glasov, ki zvone trajno v živ- ljenje, liki zvoki iz višjih sfir. In ven- dar, kako drugače zvone glasovi, ki jih ubere ta mož in žena, posebno v teh mo- dernih časih.

Dandanes je zakon čisto duet, ob ka- terem moraš pobegniti. Naše moderne dame se pripravljajo za veliki zakonski duet s čudnimi koloraturami in solfedži- ji, za duet, ki naj traja vse življenje in ki naj ga poje žena z možem.

Žena poje naprej; zakaj žena mora imeti vedno prvo besedo. Mož samo se- kundira.

Žena ima srebrni glas, to se pravi — žena ima glas, mož pa mora šteti za to, da žena poje, srebrnjake.

Mož poje vedno sottovce, dočim poje žena liki zvon — zato čuje mož tudi

večkrat kaj zvoniti, ne da bi vedel pri- čem je.

Žena narekuje tempo; zakaj ona uga- ne vedno pravi takt. Stvar se začne z medenimi tedni. Tedaj je veselo življe- nje. To je allegro vivace; — Nato se prične žena pomalem kujati, nato za- bavljati; to je njen solo, če je mož tako pameten, da jo pusti samo vptiti.

Sitnarenje se nadaljuje crescendo, lju- bezen diminuendo, dokler ne zavlada v zakonu moderato.

Naposled moderná žena tu in tam z drugim pobegne — to so prehodi!

Mož mora dirkati z otrokom v roki za njo — to so težke pasaže. — Zato je treba že precejšnje virtuoznosti v za- konski potrpežljivosti; s tem pade mož iz takta, distonira, dokler ne pride fi- nale v furioso lamentabile.

Evo vam, ljubeznive dame, mal muzi- kaličen referat o mnogo obetajočem koncertu zakona, ki se vrši dandanes ob zelo visokih vstopninah.

Marsikaterega družinskega očeta so spravile te visoke vstopnine na bera- škno palico, tako da naposled ni našel za svojo hčerko niti dobrega mesta.

Pa ne mislite, lepe poslušalke, da za- krivi v zakonski disharmoniji disonanco vedno žena. Spol, ki se naziva ponosen, močan, brunda tu in tam tako napačno, da bi mu vrgel najrajši vso partituro zakona v glavo.

Žene pravijo, da so mnogo boljše in da možki niso nič vredni. Imajo popol-

noma prav. Može že od nekdaj niso bili dosti vredni. In že Eva ni zadela s svo- jim Adamom glavnega dobitka.

Naj vam to dokažem! Ko je okusil Adam prepovedani sad, je poklical Bog najprej njega: »Adam, kje si?« — Dobri Adam se je skril in se na prvi poziv ni prikazal. Glavni dobitek pa sledi vedno prvemu klicu. Ergo — z možem sploh ne napraviš glavnega dobitka.

Če bi se hoteli vsi možje, ki so oku- sil prepovedani sad, skrivati, bi sreča- vali na cesti malo zakonskih mož in že- ne bi morale mnogo iskati. Morale bi inserirati takole:

Izgubil se je zakonski mož

Od večeraj pogrešam svojega zakonskega moža. Najbrž je večer- jazi zvečer na sprehodu zašel. Po- sebnih znakov nima, ker se ne razlikuje od današnjih zakonskih mož v ničemer. Bil je, kakor dru- gi, zaljubljen narave, igral je do- bro tarok in preferanso, toda ze- lo slabo marijaž.

Nič ne govori za brežutnost naših zakonskih mož bolj kakor vdovstvo. Če sledi vdovec žalnemu spreduzu svoje soproge, gleda skrivoma na okna hiš ter se vprašuje v mislih: »Katero poročim zdaj?«

Vdove pa slede krsti svojih mož z bridko boljo v srcu.

Vdova vzdrži vsaj žalno leto. Bol je minila sicer že preje, toda črna obleka ji

priroja lepo. Nasprotno pa vdovec ta- koj po smrti svoje žene šele prav vz- cveče.

Kaj je prav za prav vdovstvo? Vdov- stvo je prosta vstopnica za drugo pred- stavo zakona. Običajno je druga pred- stava bolj obiskana kakor prva, toda navadno je slabša.

Slavni filozof Fichte pravi: »Neporo- čen mož je samo pol človeka.« — Vse polno takih polovčnih ljudi pa je, ki to polovico tako obrabijo, da ne preostane, če se poroče, za zakon nič več mnogo.

Nemščina pozna izraz Mutterwitz. Za- kaj ne pravi Vaterwitz? — Najbrž zato, ker očeta po poroki mine dovtipnost.

Oltar je nema priča, ki govori le te- daj, kadar ga pozove zakonik braka. Za- konik braka pa se od kazenskega zaka- nika bistvo razlikuje, dasi je zakon tudi neke vrste robija. Po kazenskem zaka- niku ne postane nikdo jetnik, dokler ni za to kvalificiran.

Pri zakoniku braka pa je prav malo kvalificiranih, vendar mnogo ujetih. Vsekakor pa imata zakonik braka in ka- zenski zakonik skupno to, da se mnogo odpusti — radi pomanjkanja dokazov.

V poglavju zakonika najdemo razli- čna vprašanja.

Kaj je zakonski mož? — Zakonski mož je pridevek žene, znak, da je žena poročena. Drugega ni nič. Gospod v svojih hiših gotovo ni.

In kaj je zakonska žena? — Zakonska žena je samostalnik v slovnici zakona. — Le da ima ta samostalnik napako, da se ne da sklanjati, dasi je sicer zelo iz- premenljiv.

Ljubezen ženske je vredna ljubezni dvajsetih možkih. Može ljubijo na tro- je načinov: Pravimo: »Zaljubljen je do smrti.« — ali »Zaljubljen je do blazno- sti.« — ali »Zaljubljen je do ušes.«

Kateraga od teh zaljublencev, vele- cenjene dame, bi poročile?

Menim, da prvega, ki je smrti tako blizu.

Varujte se onih, ki so zaljubljeni do ušes. Zakaj to je nevarna ljubezen. Pr- vič, ker zavisi njena sila od dolgoti ušes, nakar dospe do razuma in potem je konec ljubezni.

Oni, katerih ljubezen meji na blaznost, so najbolj sigurni, zakaj oni se takoj po- roče in to je prvi napor blaznosti.

Znano vam je, da imam »bolezen«, da stavi v velečenjenim poslušalcem rad uganke. Tudi glede zakona vam poslu- žim lahko z uganke:

Kakšna razlika je med zakonskim možem in doktorjem medicine?

Doktor medicine najprej prouči zlo, nato pa zapiše medicino — zakonski mož pa prepíše najprej vse, potem pa šele spozna zlo.

Skratka zakon je lepa iznajdba Ada- ma, samo: Kaj naj bi si bil preskrbel za ta izum? — Izključni privilegij!

Iz uradnih in drugih službenih objav

Znizanje oškrbnih taks v bolnicah. Banka uprava objavlja, da je znizanje oškrbnih taks III. razreda v Splošni bolnici v Mariboru od 32 Din na 30 Din dnevno in v bolnici za duševne bolezni Ljubljana - Studenec od 25 na 22 Din dnevno.

Vpis v trgovinski register. Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju je vpisalo javno trgovsko družbo »Tovarna za predelavo železa in želez. A. Urabič in drug. Celje«. Družabniki: Urabič Alojzij in Rischner Ivan, oba trgovca v Celju. — Deželo kot trgovsko sodišče v Ljubljani je vpisalo dne 18. t. m. družbo s o. z. »Karton«. Obratni predmet med drugim: obratovanje kartonaže, knjigovodstvo in galanterijske delavnice, izdelovanje vsakovrstnih, v navedene stroke spadajočih izdelkov, pa tudi šolskih, pisarniških in gospodarskih potrebščin. Osnovna glavnica 20.000 Din, ki je v celoti vplačana. Poslovodje: Bahovec Ivan, trgovec v Ljubljani, Stari trg št. 20, in Babka Alojzij, Ljubljana, Florjanska ulica 21. — Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju je vpisalo dodatke in spremembe dne 16. t. m. pri tvrdki Frane Ks. Petek, trgovina s mešanim blagom, Ljubno. Izbrisal se dosedanj imetnik firme Frane Petek in se vpisal kot imetnik firme »Justa Petek, trgovina v Ljubnem. Družbeni okli. Okrajno sodišče v Mariboru razpisuje na dan 22. septembra ob 11. dopoldne, soba št. 27 dražbo nepremičnin: zemljiška knjiga kat. obč. Digoše, vlož. št. 514. Cenilna vrednost 20.000 Din, najmanjši ponudnik 13.933,34 Din.

Dopisi

ŽIROVNICA. Naši kraji so se napolnili s tuji. Razen Ljubljancov je mnogo gostov iz hrvatskih in srbskih pokrajin, iz Dalmacije, Avstrije in Nemčije. Vsi so nad lepoto kraja navdušeni. Čedalje bolj pogrešamo vodovod in kopališče. Tudi glede javne razsvetljave je treba nujno kaj ukrepati. Da se bo uredil promet tujecev, je pri nas nujna potreba ustanoviti društvo, ki bo delovalo v tem smotru. Treba bo urediti izprehajališča, klopi itd. Tombolo Delavškega podpornega društva je zadnjič motil pred začetkom dež, vendar je prišlo kljub temu veliko ljudi. Prvo tombolo je zadel Alojzij Kavčič, tovarniški delavec na Blejski Dobravi (kravo molzarico), moško kolo je dobil G. Miha Kežar, posestnik na Studencih, z zabojem sladkorja se bo sladkal G. Jakob Kosmač, tovarniški delavec iz Mošenj, iz vreče moka bo mesila kruh soproga G. Jožeta Kunstija, tovarniški delavec na Sami, na stensko uro bo gledal, da ne zamudi šita, G. Franc Prištev, tovarniški delavec v Vrbi, na obešalo za obleke bo pa razobešala svoje toalete gđ. Herta pl. Glacnerjeva, vzgojiteljica v Radovljici. Bilo je še nešteto drugih krasnih dobitkov, da so razveseljevali one, ki so imeli srečo v igri.

DOL PRI HRASTNIKU. Jakobovo nedeljo bomo obhajali najslavnejše. Dopoldne se bo izvajala orkestralna staroslovnska maša V. Vodopivca, popoldne ob 16. pa bo cerkveni koncert, ki ga priredi pevski zbor na Dolu s sodelovanjem orkestra Glasbenega društva iz Hrastnika pod vodstvom priljubljenega dirigenta g. učitelja Davorina Candra. Imena skladateljev, kakor: Kienzl, Goller, Tirenelli, Sattner, Mozart, Mihelič, katerih najlepši odlomki se bodo izvajali, pa tudi imena izvajalcev dovolj jamčijo, da bo to res lepa nedelja, ki bo privabila obilo občinstva od blizu in daleč.

SEVNICA. Naše gasilno društvo je v nedeljo priredilo v Sokolskem domu veliko veselico, ki je pa bila zaradi slabega vremena, žal, neugodno obiskana. A kljub temu so bili pri končnem obračunu nele stroški kriti, temveč je bilo še nekaj dobička. Za gmojni uspeh pa se moramo v prvi vrsti zahvaliti našim damam in vsem onim, ki so v svojih paviljonih ostali na svojih mestih in s tem največ pripomogli, da je uspeh vsaj relativno zadovoljiv.

PRAGERSKO. Dne 20. t. m. je umrl na Pragerskem za zavratno bolezen jožeta vlakovodja gosp. Kavčič. Pokojni je bil doma iz Žirov, zaveden narodnjak, splošno priljubljen. To je dokazal tudi veliki pogreb, ki so se ga v največjem številu udeležili domačini in tovariši iz bližnjih postaj, posebno iz Maribora. Vsem, ki so pripomogli do tako lepega pogreba, posebno še darovalcem cvetlic in vencev, pevskemu zboru iz Maribora, godbi domačih gasilcev, gospodnikom in še prav posebno tovarišju g. Berglerju, se najlepše zahvaljujemo, žalujemo ostalim pa izrekamo odkrito in globoko sožalje. — Pragerski železniki.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU. Za danes napovedani koncert odpade zaradi nepričakovanih ovir.

Ženska v japonski državni službi

Nedavno je bila v tokijskem predmestju imenovana prva ženska za uradnico policije. Pri tej nenavadni novosti se je čutil policijski ravatelj primorane utemeljiti pred javnostjo to novost. Stori jo je to okoliščina, v kateri je naglašal tri točke, ki govorijo za pripustitev ženske v javno službo.

1. Imenovanje pomeni štednjo, ker dobiva devojka le 35 jenov mesečno, moški prejemajo najmanj dvojno;

2. nje navzočnost bo osvežila slabo pisarniško vzdušje in

3. bodo stranke prijetno presenečene, ko se bodo lahko obračale na lepo mlado devojko, mesto na kakega starega, brkatega možakarja.

Vendar pa ima nova uradnica, ki se piše Kanako Morioka, dolžnost, da v uradu govori s tovariši le o službenih zadevah, pa tudi na ulici se jim ne sme nasmihati ali jih pozdravljati.

Član Vodnikove družbe, ali si že pridobil enega novega člana?

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonске številke: 2492, 3492

Službe dob

Trg. pomočnica ali pomočnika spremljena za Logatec. Ponudba na naslov: Jože Grom. Vrhnika. 28995

Trg. vajenca iščemo za špecijalno trgovino v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28970

Dobro frizerko in vajenka takoj ali po dogovoru sprejme Janko Meznaric, frizec in damski frizer na Jesenicah. Gorenjsko. 28960

Več pletili dobro izkušenih v pletenju celovnikov itd. sprejem v stalno delo proti plačilu od komada P. Taler. strojno pletenje — Cramell. 28956

Gradbenega tehnika iščem. Prednost imajo z nekaj prakse. Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Takošnja naslov«. 28918

Pek. vajenca z vsjo oskrbo v hiši sprejem takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 28783

Dekle prijetne zunanosti, staro 20-23 let, zmerno delatno, sprejem v stalno delo v žirnovnicah. Potrebno 2000 Din kavelje. Vstop po dogovoru. Pismene ponudbe pod šifro »Poštena in zanesljiva 92« na oglasni oddelki »Jutra«. 28992

Slastičarskega pomočnika mlajšega sprejem takoj v Glinski ulici 7. 29078

Klepar. pomočnika sprejme takoj Franc Šporn klepar v Trbovljah. 29041

Mizar. vajenca sprejme Joško Pavlin v Radovljici. 28939

Mesar. vajenca pridnega in poštenih staršev sprejme takoj Josip Godinov. mesar. Tržič 140. 28830

Učenko sprejme takoj M. Soklič, modni salon. Bled 1. 29058

Trg. učenko pridno in zdravo, poštenih staršev, ki ima res veselje do trgovine ter veliko nemškega jezika sprejme takoj tržička Miroslav Kopušar. Trg. s mešanim blagom — Sošani. 29049

Strojne ključavničarja vsehakor izkušeneza vlakovod, mlajšega, energičnega in vestnega išče industrijsko podjetje. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Traina nameščenica«. 29050

Pletilje samo dobro izurjene sprejem v stalno službo. — Istotam sprejem učenke za strojno pletenje, s hrano in stanovanjem v hiši. Anela Zevnik. Dravice št. 121. 29114

2 dobra tapetniška pomočnika proti dobri plači ter vajenca sprejme takoj Karel Sitar. Veitova 12. 29103

Močnega fanta ne bo 18 let starega, poštenega in zanesljivega, ki bi bil v pomoč v skladišču kakor v trgovini, sprejem takoj s hrano in stanovanjem v hiši. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29047

Izurjene instalaterje za vodovod in centralno kurjavo sprejme inz. Gustav Zemanec. Ljubljana, Knaflijeva ulica 10. 29123

Pridnega fanta starejša 14-15 let, ki bi se uporabljal pri telefonih in drugih trgovskih poslih, sprejme vsa trdka. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod zaščito »727«. 29126

Mlajši uradnik s prakso, ali na absolutni trz. akademije dobi nameščenje pri industriji, podjetju v južni Srbiji. — Po medse s prijavitelji, pri čemer se pošilja na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »P. S. VIII«. 29131

250 Din plačam sistem, mi prekriži kakršnokoli delo v tovarni, premogovnik, na Gorenjskem ali Štajerskem. — Zmožen sem vsakega dela in zanesljiv. Naslov: Josip Vrbovšek. Dol. Logatec. 29130

Zobozdr. asistentka za daljšo službeno dobo išče mesta v vrhu izpopolnjenih, najraje v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod zaščito »Dobra pomoč v kavčiku in zlatu«. 27082

Motorno kolo dobro ohranjeno napredni Črnec št. 26. 29133

Terrot mototokili 250 cm³. Štiristaktni, samo 12.000 Din, z elektr. razsvetljavo 14.200 Din. Na oglasni oddelki »Jutra«. 29048

Poltovorni Citroen davka prost, s generalnim popravilom, za 12.000 Din prodaja Fr. Kham, Miklošičeva cesta 8. 29080

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacije tičeče se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

Elektrodelovodja vijelec in monter za nizko ter visoko napetost. Išče stalno službo. Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod »Pravstina mod 9«. 29009

Mesar. pomočnik mlad, voljaščen prost — išče službo: najraje pri mesarju, ki poseduje avto. v območju Štajerske ali drugje, ker ima šolski kurz. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28855

Trgovski učenec z dveletno učno dobo želi dokončati učenje na dežel. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28853

Strojnik za parne stroje in Diesel-motorje ter izprašan elektromonter za visoko in nizko napetost ter dober železostrojar z večletno prakso, prvostopna moč želi službo premeniti, najraje v električno centralo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28494

Strojni mojster strugar, mehanik in risar išče mesto. — Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Axielen 58«. 29064

Trgovski pomočnik dobro izurjen v špecijalnih in železniških strojih. Išče mesto za takoj ali po dogovoru. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra« pod »Vesten 1910«. 29032

Gospodična pridna in poštena, večša slova, in nemškega jezika. Išče službo v boljši hiši k otrokom. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 29062

Gospodična Nemka, večša tudi slov. jezika. Išče nameščenje kot prodajalka in pekarni, slaščičarni ali delikatesni trgovini. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29063

Prodajalka mešane stroje bi rada premenila mesto kamorkoli. Pomagal bi tudi pri gospodinjstvu. — Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Prodajalka 28«. 29000

Trgovci prejšnje mariborske oblasti! Velenosenci želi dati svojo hišo izurjenemu in izpopolnjenemu, ki ima v trgovini manufakturnega in mešaneza blaga, da bi zamogla prevesti dosegal v našem se nahajalo trgovino. — Reflektira se samo na mesto, kjer je v dobrih rokah in pod nadzorom — proti oškodnini. Ponudbe na področju »Jutra« v Mariboru pod šifro »Trgovska učenka«. 29022

Mlad trg. pomočnik večš šofirana, verziran v vseh panogah trgovine mešaneza blaga, želi v svojo službo. Naslov pri gospodinjstvu. — Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra«. 29043

Kot lovski paznik za visoki ali nizki lov, iščem mesta. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29029

Prodajalka mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Prodaja mešane stroje, želi premeniti službo. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Kot družabnik želim pristopiti z nekaj kapitala in sodelovanjem k dobro vplivani trdki. — Event. prevzemam službo potnika s položajem kavale. Pisne ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Mali kapital 27«. 29127

Puhasto perje po 38 Din razpiliš po povzdu, najmanj 5 kg. potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 280 Din. L. Brozovič, Zatreb, Illica 82, kmetična čistilnica perja. 262

Premog in drva prodaja Jezeršek. Vodmat 139

Maline vsako množico po najnižjih cenah ico, postala Kočevje doba v L. Franc Tschinkel, trgovec, Kočevje. 29068

Tračno žago za les ugodno prodaja Čakš. Z. Šiška, Celovška c. 49. 28993

Kovčeg-gramofon napredni na Celovški cesti št. 63-1. Ljubljana VII. 29102

Kiosk v auli glavne pošte v katerem je nastanjena trafika »Postojna doma« v Ljubljani, takoj prodam. Naslov pove oglas. oddelki »Jutra«. 29107

Dva voza brek za 8 ljudi in landaver prodam. Naslov pove oglas. oddelki »Jutra«. 28998

Vozovi Radl pomanjkanja prostora prodam braek za 6 oseb, lahko kočilo, omibnusi sani s streho za 12 oseb in luksuzne sani, vse v najboljšem stanju. Cena po dogovoru. — Naslov: Ana Šnid, Škofja Loka. Sp. trz 80/81. 29046

Les Hrastove prage 2,60 m 24 x 14 cm kapl R. Schenk. Sušak. 28833

Lepe lipove plohe za takojšnje dobavo kupim proti takojšnjemu plačilu. Pismene ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Lipa«. 28861

Pult in stelažo za delikatesno trgovino kupim. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29117

Rabljeno blagajno za trgovino kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29116

Kupim 150 stolov rabljenih za kino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29115

150—200 stolov že rabljenih kupimo za kino. Ponudbe na Sokolsko društvo Sevnica. 29053

Železno blagajno event. v obliki pulta kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29124

Kapital Posojilo ali poroka proti dobri zaračuni iščem za povečanje obrta. — Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Sigurno 83«. 29083

Družabnika iščem za otvoritev prve največje jugoslovanske trgovine z mešanim blagom, v najpomembnejšem mestu Belgie. Reflektirani na se javijo na naslov: Rudolf Jevšenak, Canaai 4 OYZden. Belgia. 29005

Pohištvo novo, masivno, črno, polirano, po nizki ceni prodaja Vito, mizarstvo — Dorfarie (20 minut od postaje Škofja Loka). 28754

Spalnico novo, masivno, črno, polirano, po nizki ceni prodaja Vito, mizarstvo — Dorfarie (20 minut od postaje Škofja Loka). 28754

Prehrana Dva gospoda sprejemam na domačo hrano v Tavčarjevi ulici. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29120

Posestva v okolici Maribora vzamem v najem ali na račun Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28930

Trgovino z mešanim blagom in trafiko, za prometni točki ugodno oddam v najem. — Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod »Na delici«. 29060

Gostilno svažno, z elektriko, v centru mesta iščem po možnosti z oskrbo (preprosto hrano). Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Stalen 15«. 29115

Sobo s posebnim vzhodom in električno razsvetljavo, parketom in posebnim vzhodom, blizu dramskega gledališča, takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29105

Separirano sobico z elektriko in parketom oddam za 200 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29109

Separirano sobico lepo opremljeno, no želi s posnorbo klavirja in kopalnice takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29139

Upanje Fortuna Ti se zabavaš, jaz pa se žalostim do smrti. 29141

Ženitve in dopisovanje ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upošliti ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. St. ček. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

Enonadstropno hišo z velikim vrtom prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28999

Hišo na prometnem prostoru in severozahodni strani takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28758

Trinadstropno hišo v sredini mesta pod ugodnimi pogoji prodam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28672

Manjše posestvo 10 minut od Brezja (Gorenjsko), z vsemi pritlikami, nam. prodam. Ciril Jelenc, puškar. Kranj. 28316

Parcelo 700 m² veliko, na Kodeljevem (periferija Ljubljane), suh svet, prodam po 40 Din m². Pismena vprašanja na oglas. oddelki »Jutra« pod »Solčna leza 700«. 29069

Več stavbnih parcel v izmeri 500—700 m², na lepem kraju blizu šole, pol ure od Ljubljane, na severozahodni strani takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 28974

2 stavbišči v Kraljevič 150 in 1800 m² napredni. Velike pred. luko. Informacije daje Dr. J. Mačkovič, Bakar. 29018

Hiša z velikim gospodarskim poslopjem, sadonosnikom itd. na Gorenjskem 10 km od želez. postaje, pripravna za letovišarja, ali nitielno industrijo, napredni. Pismene ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »90.000«. 28957

Stanovanje 2 sob, kuhinje in pritlikin oddam takoj ali pozele. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29099

Komfortno stanovanje trisobno, solčno in suho, z vsemi pritlikami, s solčno verando, kopalnico in dvorjem, stari hiši ob Dunajski cesti oddam s 1. avgustom. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29111

Stanovanje 2 sob, kuhinje, verande in pritlikin takoj oddam Kavčič, Rožna dolina X4. 29106

Stanovanje zračno in solčno, obstoječe iz 4 sob, primerno tudi za obrt, oddam. 1 velika prihišna soba za sparno, 1 dvoriščni lokal za skladišče ali mirno obrt. Vse v sredini mesta. — Polnsalida daje lastnik oddam, od 10.—12. ure. Gosposki ulici 4. 29108

Stanovanje 3 sob, kuhinje in pritlikin, z elektriko razsvetljavo, solčno in dvorjem, s 1. avgustom. Naslov pove oglasni oddelki »Jutra«. 29119

Sobe lepo sobo oddam na Reslavi cesti. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29088

Sobo s posebnim vzhodom in hrano oddam s 1. avgustom 2 gospodarski gđ. v Vodenjskem okraju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 28977

Sobo opremljeno ali prazno, za Bežigradom ali v bližini išče gospod. Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Tako 48«. 28968

Sobo išče gospod s svojo triletno hčerko. Ponudbe na oglas. oddelki »Jutra« pod šifro »Solčno 98«. 28993

Solčno sobo lepo opremljeno, s posebnim vzhodom in posnorbo kopalnice, v sredini mesta oddam. Naslov pove oglas. oddelki »Jutra«. 29034

Lepo sobico v centru mesta oddam v boljšemu gospod. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29072

2 opremljeni sobi lepi, separirani oddam v sredini mesta solčnim osebam. Kopalnica na razpolo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29019

Sobo svažno, z elektriko, v centru mesta iščem

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

Izpreletelo jo je. Pritisnila si je roko na prsi in potlačila svojo razburjenost.

»Če se ti zgodi nesreča, bo to tudi moja poguba. Obljubi mi, da me ne boš izdal! Moje govorjenje je strahopetno, ali ... glas se ji je utrgal in vztrepetala je od groze — umreti se tolikanj bojim! A vendar bi bil ti popolnoma nedolžen, Jeannot. Samo jaz sem vsega kriva!«

»Zakaj si se potem tako napravila, kakor da me poznaš, Zouzou?«

»Zato,« je odgovorila z jasnimi in trdim glasom, »ker sem te imela rada, Jeannot, od tistega trenutka, ko sem te prvokrat videla pri Fourbovki. Vem, da zate nič ne pomenim. A ker se zdaj rastava, da se ne vidiva nikoli več na tem svetu, ti moram vse povedati. Če bi mogla še enkrat živeti in bi si smela izbrati, kogar bi hotela, bi si izbrala tebe edinega, nikogar drugega ne. In verjemi mi, da s teboj ne bi bila postala ženska, kakršna sem.«

Glasno trkanje, ki je odmevalo po vsej hiši, jo je zmotilo. Prestrašena je vzdignila blede, solzni obraz proti Hektorju. Zunaj se je začulo konjsko prhanje.

»Kdo bi utegnil biti?« je zašepetala.

»Pogledal bom,« je dejal Hektor; a ona se je oklenila njegove roke.

»Ne, Polidor naj odpre!«

Mahnil je z roko.

»On spi kakor klada. Sam pojdem odpirat.«

Zunaj je spet potrkalo.

»Če bi me čula, da kličem, beži! Noč je na srečo temna, in če prideš preko vrta neopažena na cesto, se lahko skriješ pri svojih prijateljih v Neuillyju ...«

Zalostno je pobesila glavo.

»Zdrava ostani, Zouzou!« je mehko dejal, hoteč oditi.

»Jeannot ...!«

Vstala je bila in obrnila objokani obraz proti njemu. Nagnil se je k njej. To pot je bil on tisti, ki jo je poljubil ...

Njeno krčevito ihtenje mu je bilo še v ušesih, ko je stopal po veži.

21. Poglavlje.

Vrnitev v Pariz.

Mlačen dež je udaril Hektorju v lice, ko je odprl hišna vrata. Vsa zavita v dolg plašč, je stala zunaj temna postava, od katere je curkoma lila voda. Nekaj v stran sta kopala dva konja.

»Ali ste vi, državljani Charpentier?« je vprašal čemerer glas.

V predvorju ni gorela luč in zunaj je bilo tako tema, da ni Hektor izprva ničesar razločil; niti slutil ni, kdo bi utegnil biti prišlec. A počasi so se njegove oči privadile teme in tedaj je spoznal Javoira, policijskega vojnika, ki je bil dodeljen Couthonu.

»Pasje vreme, tonnerre de Dieu!« je godrnjal možak. »Tri ure sem že na poti. V tej temi človek ne pride z mesta.«

Vzel je dvorogelnik z glave in otresel vodo, ki se je bila nabrala na njem.

»Državljan Couthon vam sporoča, da neutegoma pridite k njemu. Konja za vas imam s seboj.«

Hektor se je oddahnil. Stvar je bila videti dokaj nedolžna. Najbrže ga je čakalo kako važno delo. Hektor je bil sicer zvedel od doktorja Largierja, da si je Couthon med tem najel tajnika, mladega človeka z imenom Leroya, da bi nadomeščal Hektorja v njegovi odsotnosti. Hektorjevega dopusta je bilo sicer šele čez dva dni konec.

»Ali je zelo nujno?« je vprašal Javoira.

»Vse kaže, da je. Kar živim, še nisem videl državljana Couthona tako slabe volje, kakor danes. Pojaši takoj k državljanki Regnaultovi v Neuilly,« mi je rekel, »in pokliči vrlega Charpentierja, ki stanuje pri njej. Njegovega konja vzemi kar s seboj in glejta, da se neutegoma vrnete k meni. Razumeš? Če vam je kaj do mojega sveta, prijatelji, ne odlašajte niti trenutka in pojdite hitro z menoj!«

Med Javoirem in Hektorjem je bilo že delj časa čudno prijateljstvo. Javoir je bil delj kot dvajset let v policijski službi; ker je bil z vso dušo vojak, se je malo menil za to, da je zdaj nosil namestu ovratnika s številko kraljevskega polka klobuk s trobarvno kokardo. Njegovi pojmi o disciplini so bili železni in čeprav sta se s Hektorjem dobro razumela, je bil le-ta vendar prepričan, da bi ga Javoir v danem primeru hladnokrvno peljal pod giljotino in ga celo sam obglavil, ne da bi trenil z očmi. Drugače je bil dobričina, oprezen in premeten, kakor vsi kmečki ljudje iz Normandije.

»Takoj bom pripravljen,« je odvrnil Hektor. »Samo po plašč in klobuk si skočim in po pištolo. Vam, prijatelji, se bo pa po dolgi ježi gotovo prilegel kozarček žganja?«

»Škodil mi ne bi,« se je namuznil Javoir.

Ko je stopil Hektor v prazni salon, da bi prišel na verando, ni bilo slišati niti glasu razen padanja deževnih kapelj. O Zouzou ni bilo ne duha ne sluha. Veranda je bila zapuščena in sveče, ki so že dogorevale, so medlo osvetljevale obedno mizo. Hektor je vzel steklenico z žganjem in kozarec ter se vrnil v vežo. Nato je šel v svojo sobo in se jadrno preoblekel za nočno pot.

Cez nekaj minut sta odpekotala konja v tiho noč in jezdeca sta izginila v temnem brestovem gaju.

»Prav je, da se vrnete na svoje delo, državljani,« je zdajci rekel Javoir, ko sta po dolgem diranju privoščila konjema minuto oddiha. »Lopovi, ki so vas oropali, so jo državljani Couthonu lepo zagodli! Ali veste, kaj misli Couthon?«

»Nu?«

»Da so vas napadli samo zato, ker so vas hoteli spraviti s poti, v njegovo hišo pa posaditi vohuna.«

»Kdaj je Couthon to dejal?« je vprašal Hektor.

Mag. št. 32943/29. ref. IX

10373

RAZPIS

Občinska uprava mesta Ljubljana razpisuje oddajo težaških in zidarskih del za popravo opornih in ograjnih zidov, poti in ograj na ljubljanskem gradu. Navodila in razpisne pripomočke se dobi v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II, v času uradnih ur od ponedeljka dne 28. julija 1930 naprej.

Ponudbe je vložiti do dne 4. avgusta 1930 istotam.

Mestno načelstvo v Ljubljani,

dne 22. julija 1930.

A. A.

„Jutrova“ mladinska knjižnica

Prigode gospoda Kozamurnika — Poredni Bobi — Janko in Stanke — Princeška Zvezdana — Skok, cmok in Jokica in druge po Din 12 se dobijo v podružnicah „Jutra“

Na Jesenicah in v Novem mestu

Istotam se dobijo tudi vsi izšli „Jutrovi“ romani

V hipu pronikne ta pena

v vsako malo zobno razpoko in izplakne razkrajanje povzročujočo nesnago iz zoba ... na ta način osnaži COLGATE zobe najbolje

Ta ekleja pokazuje, kako učinkovita COLGATE-jeva pena (pri nizki površinski napetosti) pronikne v globoko brazde in tudi tam osnaži, kamor ne moremo prodreti z zobno ščetko.

Če krtačite svoje zobe s COLGATE, potem učinite več kot samo očiščenje površine. Pena COLGATE ima znamenito lastnost: nizko površinsko napetost. To pomeni, da zamoore pena pronikniti v vsako fino razpoko, da nesnago, ki pospešuje razkrajanje, omehča in izplakne.

Milijoni razumni ljudi so si tega svesti, da je s snajenjem zob s COLGATE več storjeno kot samo očiščenje površine. To je ona zobna pasta, ki je v stanu, da izplakne iz najfinejših razpok uspešno vse razkrajajoče ostanke jedi in klice, kjer so nesrečno oskrbljeni in kamor ne doseže nobena zobna ščetka.

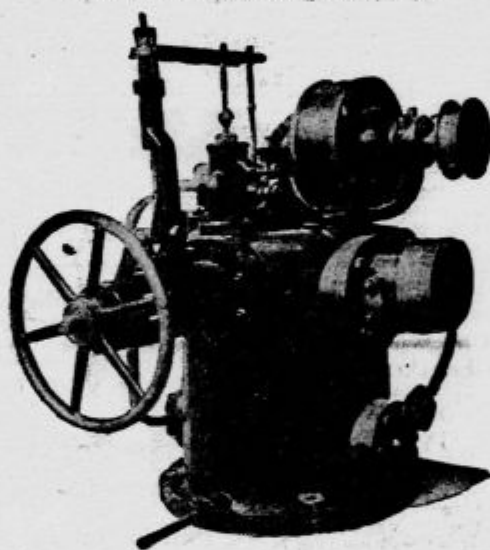
Na milijone ljudi je dejstvo, da največ zdravnikov priporoča COLGATE zobno pasto, napravilo največji utis.

TRGOVINO

z mešanim blagom, sredi mesta v Kočevju (pri prejšnjem konzumu), vsestransko opremljeno in z raznim blagom iz proste roke takoj **PRODAM**.
Pojasnila v tiskarni J. Pavliček, Kočevje.

T VODNE TURBINE

za vse razmere, avtom. regulatorje, opreme za mline in žage izdeluje

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka

Podjetje za zgradbo vodnih turbin.

Proračuni brezplačno. — Zmerne cene. Prvovrstne reference. 93

289

Trstje za stropne

katera EDINA izdeluje to blago iz najboljšega materiala in prodaja najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana

naročajte le pri domači tvornici, Gradaška ul. št. 22, tel. 2513

Št. 24083/30 ref. IX.

10391

RAZPIS

OBČINSKA UPRAVA LJUBLJANSKA razpisuje

oddajo tlakovanja v Pražakovi ulici

v sektorju med Cigaletovo ulico in Dunajsko cesto, ki naj bo napravljeno iz betona.

Pravilno opremljene oferte je treba vložiti v soboto, dne 2. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne v mestnem gradbenem uradu, Kresija; tamkaj se tudi dobijo od ponedeljka, dne 28. julija 1930, dalje zadevni razpisni pripomočki.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 24. julija 1930.

Naznanilo

Vljudno naznanjam, da sem prevzel v svojo lastno režijo tudi **KUHINJO** v svoji gostilni v Kolodvorski ulici št. 28 ter bom skrbel, da bodo moji cenjeni gosti dobili vedno izvrstna topla jedila. — Točim najboljša pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Vrt na razpolago.

Za obilen obisk se ljubiteljem finih vin in dobrih jedil najtopleje priporočam **VIKTOR SEDEJ, gostilna, Kolodvorska ulica 28.**

10395

Telefon 2718

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36.

Poslovne prostore in skladišča

za galanterijsko veletrgovino **ISČEMO** v najem. V poštev pridejo Miklošičeva, Kolodvorska in Dunajska cesta.

KUPIMO event. tudi **HIŠO** v strogem centru mesta.

Ponudbe pod značko »Veletrgovina« na oglasni oddelek »Jutra«. 10396

Inserirajte v „Jutru“

**Najpopolnejši
STOEWER
šivalni stroj**

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledjte si to izrednost pri trvdiki

Lud. Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6
Brezplačen pouk. — 15-letna garancija. Telefon št. 29-80.

Krasno, suho, podkleteno enonadstropno skladišče

oddamo v najem v šiški blizu gorenjskega kolodvora. — Stavba je zelo primerna tudi za tovarniški obrat. Razne ugodnosti na razpolago. Najemnina zmerna. — Cenjene ponudbe na poštni predal 72. 10396